

လက်ခံချက်

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိဘာရနိက္ခိယာရကသံဃသမိတိယာ

ပကာသိတာ

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ

နိဒါနကထာ

မရဗ္ဗရဋ္ဌေ ဗုဒ္ဓသာသနသမိတိယာ
ဗုဒ္ဓဏယန္တာလယေ ဗုဒ္ဓါဝိတာ

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ နိဒါနကဿ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ နာမာယံ ဂစ္ဆော ပိဋကတ္တယသာရဘူတော သကလလောကေ ပဋိပတ္တိဒီပကဂန္ဓာနံ အဂ္ဂေါ ဟောတိ သေဋ္ဌော ပမုခေါ ပါမောက္ခော ဥတ္တမော ပဝရော စာတိ ဝိညူဟိ ပသတ္ထော။ တတ္ထ ဟိ သင်္ဂီတိတ္တယာရုဋ္ဌဿ တေပိဋကဗုဒ္ဓဝစနဿ အတ္ထံ သံခိပိတွာ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟိတံ မြဟ္မစရိယံ ပရိပုဏ္ဏံ ပကာသိတံ သုဝိသဒ္ဓန္တ။ ဧဝံ ပသတ္ထဿေတဿ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဿ နိဒါနကဿာယပိ ဘဝိတဗ္ဗမေဝ။ တသ္မာဒါနိ တမ္ပကာသနတ္ထမိဒံ ပဉ္စကမ္ပံ ဝုစ္စတိ—

“သော ပနေသ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ ကေန ကတော၊ ကဒါ ကတော၊ ကတ္ထ ကတော၊ ကသ္မာ ကတော၊ ကိမတ္ထံ ကတော၊ ကိံ နိဿာယ ကတော၊ ကေန ပကာရေန ကတော၊ ကိဿ သကလလောကေ ပတ္ထဋော”တိ။

တတ္ထ ကေန ကတောတိ အာစရိယဗုဒ္ဓဗောသတ္ထေရဝရေန တေပိဋကသင်္ဂဟဋ္ဌကထာကာရေန ကတော။

ကဒါ ကတောတိ အမှာကံ ဘဂဝတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သကလလောကနာထဿ ပရိနိဗ္ဗုတိကာလတော ပစ္စာ ဒသမေ ဝဿသတကေ (၉၇၃-ဗုဒ္ဓဝဿေ) ကတော။

ကတ္ထ ကတောတိ သီဟဋ္ဌဒီပေ အနုရာဓပုရေ မဟာဝိဟာရေ ကတော။

ကသ္မာ ကတောတိ ဝိသုဒ္ဓိကာမာနံ သာဓုဇနာနံ တဒဓိဂမုပါယံ သမ္မာပဋိပတ္တိနယံ ဉ္စပေတုကာမတာသင်္ခါတေန အတ္တနော အဇ္ဈာသယေန သဗ္ဗောဒိတက္ကာ၊ သံဃပေါလတ္ထေရေန စ အဇ္ဈေသိတက္ကာ ကတော။

တ္ထေ ပန ဌတွာ အာစရိယဗုဒ္ဓဗောသတ္ထေရဿ ဥပ္ပတ္တိ ကထေတဗ္ဗာ၊ သာ စ မဟာဝံသေ (စူဠဝံသောတိပိ ဝေါဟရိတေ ဒုတိယဘာဂေ) သတ္တတိံသမပရိစ္ဆေဒေ ပန္နရသာဓိကဒ္ဓိသတဂါထာတော (၃၇၊ ၂၁၅) ပဋ္ဌာယ ဗာတ္ထိံသာဇ ဂါထာဟိ ပကာသိတာယေဝ။ ကထံ?—

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ နိဒါနကထာ

မဟာဝံသ-ဗုဒ္ဓဘောသကထာ

- ၂၁၅။ မောဓိမဏ္ဍသမိပမှိ၊ ဇာတော မြာဟုဏမာဏဝေါ။
ဝိဇ္ဇာ-သိပ္ပ-ကလာ-ဝေဒိ၊ တိသု ဝေဒေသု ပါရဂူ။
- ၂၁၆။ သမ္မာ ဝိညာတသမယော၊ သဗ္ဗဝါဒဝိသာရဒေါ။
ဝါဒတ္ထိ ဇမ္ဗုဒိပမှိ၊ အာဟိဏ္ဍန္တော ပဝါဒိကော။
- ၂၁၇။ ဝိဟာရမေက'မာဂမ္မ၊ ရတ္ထိ' ပါတဉ္စလီမတံ။
ပရိဝတ္ထေတိ သမ္ဗုဏ္ဏ-ပဒံ သုပရိမဏ္ဍလံ။
- ၂၁၈။ တတ္ထေကော ရေဝတော နာမ၊ မဟာထေရော ဝိဇာနိယ။
“မဟာပညော အယံ သတ္ထော၊ ဒမေတုံ ဝဋ္ဋတိ”တိ၊ သော။
- ၂၁၉။ “ကော နု ဂဒြဘရာဝေန၊ ဝိရဝန္တော”တိ အဗြဝိ။
“ဂဒြဘာနံ ရဝေ အတ္ထံ၊ ကိ' ဇာနာသိ”တိ အာဟ တံ။
- ၂၂၀။ “အဟံ ဇာနေ”တိ ဝုတ္ထော သော၊ ဩတာရေသိ သကံ မတံ။
ပုဋ္ဌံ ပုဋ္ဌံ ဝိယာကာသိ၊ ဝိရဒ္ဓမ္မိ စ ဒဿယိ။
- ၂၂၁။ “တေန ဟိ တံ သကံ ဝါဒ-မောတာရေဟိ”တိ စောဒိတော။
ပါဠိ'မာဟာ'ဘိဓမ္မဿ၊ အတ္ထ'မဿ န သော'ဝိဂါ။
- ၂၂၂။ အာဟ “ကဿေ'သ မန္တော”တိ၊ “ဗုဒ္ဓမန္တော”တိ သော'ဗြဝိ။
“ဒေဟိ မေတံ”တိ ဝုတ္ထေ ဟိ၊ “ဂဏှ ပဗ္ဗဇ္ဇ တံ”ဇုတိ။
- ၂၂၃။ မန္တတ္ထိ ပဗ္ဗဇိတွာ သော၊ ဥဂ္ဂဏှိ ဝိဂ္ဂကတ္တယံ။
ဧကာယနော အယံ မဂ္ဂေါ၊ ဇုတိ ပစ္စာ တ'မဂ္ဂဟိ။
- ၂၂၄။ ဗုဒ္ဓဿ ဝိယ ဂမ္ဘီရ-ဘောသတ္တာ နံ ဝိယာကရုံ။
ဗုဒ္ဓဘောသောတိ ဘောသော ဟိ၊ ဗုဒ္ဓေါ ဝိယ မဟိတလေ။
- ၂၂၅။ တတ္ထ ဉာဏောဒယံ' နာမ၊ ကတွာ ပကရဏံ တဒါ။
ဓမ္မသင်္ဂဏိယာကာသိ၊ ကစ္ဆံ သော အဋ္ဌသာလိနိ'၂။

၁-ဉာဏောဒယံ နာမ ပကရဏံ ဣဒါနိ ကုဟိန္ဒိဝိ န ဒိဿတိ။
၂-ဣဒါနိ ဒိဿမာနာ ပန အဋ္ဌသာလိနိ သိဟဋ္ဌဒိဝိကာယေင၊ န ဇမ္ဗုဒိပိကာ၊ ပရတော (၅၄-၅၅-ပိဋေသု)
ဇုသ အာဝိဘဝိဿတိ၊

မဟာဝံသ-ဗုဒ္ဓဘောသကထာ

- ၂၂၆။ ပရိတ္တန္တကထညေဝံ၊ ကာတုံ အာရဘိ ဗုဒ္ဓိမာ။
တံ ဒိသွာ ရေဝတော ထေရော၊ ဣဒံ ဝစနမဗြဲဝိ။
- ၂၂၇။ “ပါဠိမတ္တံ ဣဓာနိတံ၊ နတ္ထိ အဋ္ဌကထာ ဣဓ။
တထာစရိယဝါဒါ စ၊ ဘိန္နရူပါ န ဝိဇ္ဇာရေ။
- ၂၂၈။ သီဟဋ္ဌကထာ သုဒ္ဓါ၊ မဟိန္ဒေန မတိမတာ။
သင်္ဂီတိတ္ထယမာရူဠံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဒေသိတံ။
- ၂၂၉။ သာရိပုတ္တာဒိဂိတံ စ၊ ကထာမဂ္ဂံ သမေက္ခိယ။
ကတာ သီဟဋ္ဌဘာသာယ၊ သီဟဋ္ဌေသု ပဝတ္တတိ။
- ၂၃၀။ တံ တတ္ထ ဂန္ဒာ သုတွာ တံ၊ မာဂဓာနံ နိရုတ္တိယာ။
ပရိဝတ္တေဟိ၊ သာ ဟောတိ၊ သဗ္ဗလောကဟိတာဝဟာ”။
- ၂၃၁။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ပသန္ဓော သော၊ နိက္ခမိတွာ တတော ဣမံ။
ဒီပံ အာဂါ ဣမဿေဝံ၊ ရညော ကာလေ မဟာမတိ။
- ၂၃၂။ မဟာဝိဟာရံ သမ္ဗုတ္တော၊ ဝိဟာရံ သဗ္ဗသာဓုနံ။
မဟာပဓာနဃရံ ဂန္ဒာ၊ သံဃပါလဿ သန္တိကာ။
- ၂၃၃။ သီဟဋ္ဌကထံ သုတွာ၊ ထေရဝါဒံ စ သဗ္ဗသော။
“ဓမ္မဿာမိဿ ဒေသောဝ၊ အဓိပ္ပါယော”တိ နိစ္ဆိယ။
- ၂၃၄။ တတ္ထ သံဃံ သမာနေတွာ၊ “ကာတုံ အဋ္ဌကထံ မမ။
ပေါတ္ထကေ ဒေထ သဗ္ဗေ”တိ၊ အာဟ၊ ဝိမံသိတုံ သ တံ။

၁-ပရိတ္တန္တကထန္တိ ဝိဇ္ဇကတ္ထယဿ သင်္ခေပဘော အတ္ထဝဏ္ဏနာဘူတာ ခုဒ္ဒကဋ္ဌကထာတိ အဓိပ္ပေတာ ဘဝေယျ။

၂-တ္ထေ သင်္ဂီတိတ္ထယာရူဠော မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရဿ သန္တိကာ ဥဂ္ဂဟိတာ သိဿာနုသိဿ- ပရမ္မရာဘတာ မူလဋ္ဌကထာ ကသွာ ဇမ္ဗုဒ္ဓိပေ သဗ္ဗသော အန္တရဟိတာတိ ဝိမံသိတဗျံ။

၃-ဣမဿေဝါတိ ဣမဿေဝ မဟာနာမရညော ကာလေ ၉၅၃-၉၇၅-၄၅၀သေ။ အယဉ္ဇ ဝဿပရိစ္ဆေဒေါ သီဟဋ္ဌရာဇဝံသံ နိဿာယ ဒဿိတော။ ယုရောပိယဝိစက္ခကာနံ ပန မတေန ၉၄၁-၉၆၄-၄၅၀သေ ဣတိ ဝေဒိတဗျော။ ဧဝပရိပိ။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ နိဒါနကထာ

- ၂၃၅။ သံသော ဂါထာဒွယံ တဿာ’ဒါသိ “သာမတ္ထိယံ တဝ။
ဧတ္ထ ဒဿေဟိ၊ တံ ဒိသွာ၊ သဗ္ဗေ ဒေမာတိ ပေါတ္ထကေ”^၁။
- ၂၃၆။ ပိဋကတ္တယ’မေတ္ထေဝ၊ သဒ္ဓိံ အဋ္ဌကထာယ သော။
ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ နာမာ’ကာ၊ သင်္ဂဟေတွာ သမာသတော။
- ၂၃၇။ တတော သံဃံ သမူဟေတွာ၊ သမ္ပုဒ္ဓမတကောဝိဒံ။
မဟာဗောဓိသမိပမ္ပိ၊ သော တံ ဝါစေတု’မာရဘိ။
- ၂၃၈။ ဒေဝတာ တဿ နေပုညံ၊ ပကာသေတုံ မဟာဇနေ။
ဆာဒေသုံ ပေါတ္ထကံ သောပိ၊ ဒုတ္တိက္ခတ္တုမ္ပိ တံ အကာ’။
- ၂၃၉။ ဝါစေတုံ တတိယေ ဝါရေ၊ ပေါတ္ထကေ သမုဒါဟဋေ။
ပေါတ္ထကဒွယ’မညမ္ပိ၊ သဏ္ဌပေသုံ တဟိံ မရူ။
- ၂၄၀။ ဝါစယိံသု တဒါ ဘိက္ခု၊ ပေါတ္ထကတ္တယ’မေကတော။
ဂန္ထတော အတ္ထတော ဝါပိ၊ ပုဗ္ဗာပရဝသေန ဝါ။
- ၂၄၁။ သေရဝါဒေဟိ ပါဠိဟိ၊ ပဒေဟိ ဗျဉ္ဇနေဟိ ဝါ။
အညထတ္တမဟူ နေဝ၊ ပေါတ္ထကေသုပိ တီသုပိ။

၁-၂၃၄-၅ ဂါထာသု အယမတ္ထယောဇနာ—“တတ္ထ မဟာဝိဟာရေ သံဃံ သမာနေတွာ သံဃ-
သန္နိပါတံ ကာရေတွာ အာစရိယဗုဒ္ဓဘောသော ဝေမာဟ ‘အဋ္ဌကထံ ကာတုံ သဗ္ဗေ
ပါဠိ-အဋ္ဌကထာ-ပေါတ္ထကေ မမ ဒေတာ’တိ။ သော သံသော တံ ဝိမံသိတုံ သံယုတ္တ-
နိကာယတော ‘အန္တောဇော’တိအာဒိကံ စ ‘သီလေ ပတိဋ္ဌာယာ’တိအာဒိကံ စာတိ ဂါထာ-
ဒွယံ တဿ အဒါသိ ‘ဧတ္ထ တဝ သာမတ္ထိယံ ဣဏ္ဍပုဗ္ဗာဝံ ဒဿေဟိ၊ တံ ဒိသွာ သဗ္ဗေ
ပေါတ္ထကေ ဒေမာ’တိဝတွာ’တိ။ ဣဒိနာ ပန အယမတ္ထော ဒဿိတော ဟောတိ “အာစရိယ-
ဗုဒ္ဓဘောသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ ကရောန္တော တဒေဝ ဂါထာဒွယံ ဩလောကေတွာ၊ ကိဉ္စိပိ အညံ
ပေါတ္ထကံ အနောလောကေတွာ အကာသိ”တိ။ တဿ ပနတ္ထဿ ယုတ္တာယုတ္တဝိစာရဏာ
ပရတော (၃၉-၄၅-ဒီဋ္ဌေသု) အာဂမိဿတိ။

၂-၂၃၈ ဂါထာယ အယမတ္ထော—“ဒေဝတာ တဿ ဗုဒ္ဓဘောသဿ နေပုညံ နိပုဏက္ခဏပုဗ္ဗာဝံ
မဟာဇနဿ ပကာသေတုံ တေန လိဒိတံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂပေါတ္ထကံ ဆာဒေသုံ ပဋိစ္စာဒေတွာ
အပဿိယဘာဝံ ပါပေတွာ ငှပေသုံ။ သောပိ ဗုဒ္ဓဘောသော ဒုတိယမ္ပိ တံ လိဒိ၊ တမ္ပိ
ဒေဝတာ ဆာဒေသုံ။ တတိယမ္ပိ လိဒိ”တိ။ တေန ဝုတ္တံ “ဒုတ္တိက္ခတ္တုမ္ပိ တံ အကာ”တိ။
ဣဒမေဝ မဟာဝံသဝစနံ နိဿာယ ဝိက္ခာရေတွာ ကထိတယ ဗုဒ္ဓဘောသုပုတ္တိယာ နာမ
ကထာ’ပ ကောရတ္ထေနေဝ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဿ တိက္ခတ္တုမ္ပိ လိဒိတွာ နိဋ္ဌာပိတဘာဝေါ ပကာသိတော။
ဤဒိသိ ပန ကထာ ဗဟုနံ ဝိမှယဇနနိပိ ပရိက္ခကာနံ သံသယဇနနိ ဟောတိ။ တဿ
ဣဒိဿာပိ ဝိစာရဏာ ပရတော (၄၇-၈-ပိဋ္ဌေသု) ဒဿိယိဿတိ။

ဇာတိဒေသဝိစာရဏာ

၂၄၂။ အထ ဥဋ္ဌေါသယီ သံသော၊ တုဋ္ဌဟဋ္ဌော ဝိသေသတော။
နိဿံသယံ'သ မေတ္တေယျော၊ ဣတိ ဝတွာ ပုနပ္ပုနံ။

၂၄၃။ သဒ္ဓိံ အဋ္ဌကထာယာ'ဒါ၊ ပေါတ္ထကေ ပိဋကတ္တယေ။
ဂန္တာကရေ ဝသန္တော သော၊ ဝိဟာရေ ခူရသင်္ကရေ။

၂၄၄။ ပရိဝတ္တေသိ သဗ္ဗာပိ၊ သီဟဋ္ဌကထာ တဒါ။
သဗ္ဗေသံ မူလဘာသာယ၊ မာဂဓာယ နိရုတ္တိယာ။

၂၄၅။ သတ္တာနံ သဗ္ဗဘာသာနံ၊ သာ အဟောသိ ဟိတာဝဟာ။
ထေရိယာစရိယာ သဗ္ဗေ၊ ပါဠိံ ဝိယ တ'မဂ္ဂဟံ။

၂၄၆။ အထ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စေသု၊ ဂတေသု ပရိနိဋ္ဌိတိံ။
ဝန္တိတုံ သော မဟာဗောဓိံ၊ ဇမ္ပုဒိပံ ဥပါဂမိ"တိ"။

အယဉ္ဇ ပန မဟာဝံသကထာ ၁၉၅၀-ခရိည္ဇဝသေ ဟာဗန္ဒမဟာဝိဇ္ဇာလယ၂-
ပုဒ္ဓဏယန္တေ ရောမက္ခရေန မုဒ္ဓိကဿ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂပေါတ္ထကဿ ပုရေစာရိက-
ကထာယံ "အနေကာနေတ္ထ အတ္ထိ ဝိစာရေတဗ္ဗာနံ"တိ ဝတွာ ဓမ္မာနန္ဒ-
ကောသဗ္ဗိနာမကေန ဝိစက္ခဏေန ဝိစာရိတာ။ တမေတ္ထ ယုတ္တာယုတ္တ-
ဝိစိနနာယ ဒသေတွာ အနုဝိစာရဏမ္ဗိဿ ကရိဿာမ။

ဇာတိဒေသဝိစာရဏာ

(၁) တတ္ထ ဟိ တေန ဓမ္မာနန္ဒေန "ပုဒ္ဓဗောသော ဗောဓိမဏ္ဍသမိပေ
(ပုဒ္ဓဂယာယံ) ဇာတောတိ န ယုတ္တမေတ"န္တိ ဝတွာ တံသာဓနတ္ထာယ
စတ္တာရိ ဗျတိရေကကာရဏာနိ ဒဿိတာနိ။ ကထံ?

(က) "ပုဒ္ဓဗောသေန ပကာသိတေသု တံကာလိကဝတ္ထုသု ကေမ္ဗိ တံ
နတ္ထိ၊ ယံ မဂဓေသု ဥပ္ပန္နံ"န္တိ ပဌမံ ကာရဏံ ဒဿိတံ။ တဒကာရဏမေဝ။
အာစရိယပုဒ္ဓဗောသတ္ထေရော ဟိ သင်္ဂဟဋ္ဌကထာယော ကရောန္တော

၁-သော မဟာဗောဓိံ ဝန္တိတုံ ဇမ္ပုဒိပံ ဥပါဂမိတိ ဣဒံ ဝစနံ ပရိမဝဓေနဟိ အသံသဋ္ဌံ ဝိယ ဟောတိ။
ပုဗ္ဗေ ဟိ "အာစရိယပုဒ္ဓဗောသော ဗောဓိမဏ္ဍသမိပေ ဇာတော"တိ စ၊ "သီဟဋ္ဌပိပံ ဂန္တာ
သီဟဋ္ဌကထာယော မာဂဓာသာယ ပရိဝတ္တေဟိတိ တဿာစရိယေန ရေဝတတ္ထေရေန
ဝုတ္ထော"တိ စ ဝုတ္တံ၊ တဿာ ဣဓာပိ အာစရိယပုဒ္ဓဗောသဿ ဗေတ္တိ တဒနုဗ္ဗပိ "တာ ဘာသာပရိ-
ဝတ္တိတဋ္ဌကထာယော အာဒါယ သာသနဋ္ဌောတနတ္ထံ ဇမ္ပုဒိပံ ဥပါဂမိ"တိ ဝေမာဒိနာ
သာသနဋ္ဌောတနမုလိကာ ဝေ ဘာဒိတုံ အရဟတိ၊ န ပန.မဟာဗောဓိဝန္တနမုလိကာတိ။

၂-Harvard University.

ပေါရာဏဋ္ဌကထာယောယေဝ သံခိပိတွာ၊ ဘာသာပရိဝတ္တနမတ္ထေန စ ဝိသေ-
သေတွာ အကာသိ၊ န ပန ယံ ဝါ တံ ဝါ အတ္တနော ဒိဋ္ဌသုတံ ဒသေတွာ။
ဝုတ္တံ ဟေတံ အာစရိယေန—

“သံဝဏ္ဏနံ တဉ္စ သမာရဘန္တော၊
တဿာ မဟာအဋ္ဌကထံ သရိရံ။
ကတွာ မဟာပစ္စရိယံ တထေဝ၊
ကုရုန္တနာမာဒိသု ဝိသုတာသု။

ဝိနိစ္ဆယော အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တော၊
ယော ယုတ္တမတ္တံ အပရိစ္စဇန္တော။
တတော — အဏောပိ အန္တောဂဓထေရဝါဒံ၊
သံဝဏ္ဏနံ သမ္မ သမာရဘိဿ”န္တိ” ၁ စ။

“တတော စ ဘာသန္တရမေဝ ဟိတွာ၊
ဝိတ္တာရမဂ္ဂဉ္စ သမာသယိတွာ။
ဝိနိစ္ဆယံ သဗ္ဗမသေသယိတွာ၊
တန္တိက္ကမံ ကိဉ္စိ အဝေါက္ကမိတွာ။

သုတ္တန္တိကာနံ ဝစနာနမတ္တံ၊
သုတ္တာနုရူပံ ပရိဒီပယန္တိ။
ယသ္မာ အယံ ဟေဿတိ ဝဏ္ဏနာပိ၊
သက္ကစ္စ တသ္မာ အနုသိက္ခိတဗ္ဗာ”တိ” ၂ စ။

ယထေဝ စ အာစရိယဗုဒ္ဓသောသေန အတ္တနော အဋ္ဌကထာသု တံကာလိ-
ကာနိ မာဂဓိကာနိ ဝတ္ထုနိ န ပကာသိတာနိ၊ တထေဝ သီဟဋ္ဌိကာနိပိ
ဒက္ခိဏဋ္ဌန္တိယရဋ္ဌိကာနိပိ။ န ဟိ တတ္ထ ဝသဘရာဇကောလတော (၆၀၉-၆၅၃-
ဗုဒ္ဓဝဿ) ပစ္စာ ဥပ္ပန္နဝတ္ထုနိ ဒိဋ္ဌာနိ ဌပေတွာ မဟာသေနရာဇဝတ္ထု” ၂၊
အာစရိယော စ တတော တိသတမတ္တဝဿေဟိ ပစ္စာတရေ မဟာနာမ-
ရဗျော ကာလေ (၉၅၃-၉၇၅-ဗု-ဝ) သီဟဋ္ဌဒီပမုပါဂတော။ တသ္မာ
အဋ္ဌကထာသု တံကာလိကမာဂဓိကဝတ္ထုနံ အပ္ပကာသနမတ္ထေန န သက္ကာ
တက္ကတ္တာ န မာဂဓိကောတိ ဣတုန္တိ။

(ခ) ပုနပိ တေန “သဗ္ဗေသုပိ ဗုဒ္ဓဘောသဂန္တေ သု ဥတ္တရဗုဒ္ဓိယဒေသာယတ္ထံ ပစ္စက္ခတော ဒိဋ္ဌဿ ဝိယ ပကာသနံ နတ္ထိ”တိ ဒုတိယံ ကာရဏံ ဒဿိတံ။ တဿပိ အကာရဏဘာဝေါ ပုရိမဝစနေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အပိစ သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ နာမ သံယုတ္တဋ္ဌကထာယံ၊ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ နာမ ဒီသနိကာယဋ္ဌကထာယံ စ ဝုတ္တသံဝဏ္ဏနာယပိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ဟိ—

“ယထေဝ ဟိ ကလမ္ပနဒီတီရတော ရာဇမာတုဝိဟာရဒ္ဓါရေန ထူပါရာမံ ဂန္တဗ္ဗံ ဟောတိ၊ ဧဝံ ဟိရညဝတိကာယ နာမ နဒိယာ ပါရိမတီရတော သာလဝနံ ဥယျာနံ။ ယထာ အနုရာဓပုရဿ ထူပါရာမော၊ ဧဝံ တံ ကုသိနာရာယ ဟောတိ။ ဣပါရာမတော ဒက္ခိဏဒ္ဓါရေန နဂရံ ပဝိသနမဂ္ဂေါ ပါစိနမုခေါ ဂန္တော ဥတ္တရေန နိဝတ္တတိ၊ ဧဝံ ဥယျာနတော သာလပန္နိ ပါစိနမုခေါ ဂန္တော ဥတ္တရေန နိဝတ္တာ။ တသ္မာ တံ ဥပဝတ္တနန္တိ ဝုစ္စတိ”တိ ၁—

ပစ္စက္ခတော ဒိဋ္ဌဿ ဝိယ ပကာသနမ္ပိ ဒိဿတေဝ။ တမ္ပိ ပန ပေါရာဏ-ဋ္ဌကထာဟိ ဘာသာပရိဝတ္တနမတ္တမေဝါတိ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ တာဒိသာယ အတ္ထ-သံဝဏ္ဏနာယ မဟာမဟိန္ဒတ္ထေရကာလတောယေဝ ပဘုတိ ဝုတ္တာယ ဧဝ ဘဝိတဗ္ဗတ္တာတိ။

(ဂ) ပုနပိ တေန “ဥဏှဿာတိ အဂ္ဂိသန္တာပဿ၊ တဿ ဝနဒါဟာဒီသု သမ္ဘဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော”တိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (၁၊ ၃၀-ပိဋ္ဌေ) ဝုတ္တသံဝဏ္ဏနံ ပကာ-သေတွာ “တဿာ ပနဿ အဝဟသနိယဘာဝေါ ပါကဋ္ဌောယေဝါ”တိ စ ဟိဋ္ဌေတွာ “ဗုဒ္ဓိယရဋ္ဌေ ပန ဥတ္တရဒေသေသု ဂိမှကာလေ ဝတ္ထစ္ဆာဒနရဟိတာ မာနသကာယစ္ဆဝိ သူရိယသန္တာပေန ဧကံသတော ဒယတိ၊ တံ န ဇာနန္တိ ဒက္ခိဏဗုဒ္ဓိယဒေသိကာ”တိ တတိယံ ကာရဏံ ဒဋ္ဌတရဘာဝေန ဒဿိတံ။ တတ္ထ ပန ယဒိ “သူရိယသန္တာပေန ဧကံသတော ဒယတိ”တိ ၂ ဧဝံ ဥဇုကတော သူရိယရသ္မိသန္တာပေနေန ဝေဒိတဗ္ဗော ဒမုဘာဝံ သန္တာယ ဝုစ္စေယျ၊ ဧဝံ သတိ ခုံသမကသဝါတာတပသရီသပသမ္ပဿာနန္တိ ပဒေ အာတပသဒ္ဓေန သမာ-နတ္ထတ္တာ န ယုတ္တမေဝ။ ယဒိ ပန သူရိယသန္တာပသဉ္စာတေန ဥဏှဥတုနာ ဒမုဘာဝံ သန္တာယ ဝုစ္စေယျ၊ ဧဝံ သတိ ဥတ္တရဗုဒ္ဓိယဒေသေသု၊ အညတ္ထ စ တာဒိသေသု အတိဥဏှဋ္ဌာနေသု သူရိယသန္တာပသဉ္စာတဿ ဥဏှဥတုနော

၁-သံ-ဋ္ဌ ၁-၂၀၊ ဒိ-ဋ္ဌ ၂-၁၆ ၃-ပိဋ္ဌေသု၊ ၂-Is sure to be sunburnt-အတော ပရိတ္တိတံ။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ နိဒါနကထာ

ပဋိသန္ဓေတဘယ စိဝရံ သေနာသနဉ္စ ပဋိသေဝီယတိတ် အယမတ္ထော န န ယုတ္တော။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ ဝိနယဋ္ဌကထာယံ (၃၊၅၈)

“သီတံ ဥဏှန္တိ ဥတုဝိသဘာဂဝသေန ဝုတ္တ”န္တိ။

သာ ပန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ပဒတ္တသံဝဏှနာ ပေါရာဏသုတ္တန္တဋ္ဌကထာဟိ အာဂတာ ဘဝေယျ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ ပပဉ္စသုဒ္ဓနိယာ နာမ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ သဗ္ဗာသဝသုတ္တဝဏှနာယံ (၁၊၅၈) “ဥဏှန္တိ စေတ္ထ အဂ္ဂိသန္တာပေါဝ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သူရိယသန္တာပဝသေန ပနေတံ ဝတ္ထု ဝုတ္တ”န္တိ။ ဧတ္ထ စ သစာယမတ္ထော အာစရိယေန အတ္တနော မတိဝသေန ဝုတ္တော အဿ၊ တဿ ဝတ္ထုဿ ပေါရာဏဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တဘာဝဉ္စ တဿာ အတ္တသံဝဏှနာယ အတ္တနော မတိဘာဝဉ္စ ယုတ္တဘာဝဉ္စ ပကာသေယျ။ အာစရိယော ဟိ ယတ္ထ ယတ္ထ ပေါရာဏဋ္ဌကထာသု အဝုတ္တတ္ထံ ဝိသေသေတွာ ဒဿေတိ၊ တတ္ထ တတ္ထ တာဒိသံ ဣပကဝစနမ္ပိ ပကာသေတိယေဝ၊ ယထာ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယံ (၁၊၇၂) “ဧတ္ထ အာဏတ္တိယနိဿဂ္ဂိယထာဝရာပိ ပယောဂါ ယုဇ္ဇန္တိ၊ အဋ္ဌကထာသု ပန အနာဂတတ္တာ ဝိမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗာ”တိ ဝစနံ၊ ယထာ စ ပပဉ္စသုဒ္ဓနိယံ (၁၊၃၀) “အဝိစာရိတမေတံ ပေါရာဏေဟိ၊ အယံ ပန အတ္တနော မတိ”တိ ဝစနံ။ န စေတ္ထ ကိဉ္စိပိ ဣပကဝစနံ ပကာသိတံ။ တသ္မာ “ယဒေတံ ‘ဥဏှဿာတိ အဂ္ဂိသန္တာပဿာ’တိ စ၊ ‘ဥဏှန္တိ စေတ္ထ အဂ္ဂိသန္တာပေါဝ ဝေဒိတဗ္ဗော’တိ စ ဝစနံ၊ ဧတံ ပေါရာဏသုတ္တန္တဋ္ဌကထာဝစန”န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

(ဃ) ပုနပိ တေန “ပပဉ္စသုဒ္ဓနိယာ နာမ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယံ ဂေါပါလကသုတ္တံ သံဝဏှေန္တော” ဗုဒ္ဓဃောသော ‘မဂဓဝိဒေဟရဋ္ဌာနံ အန္တရေ ဂင်္ဂါယ နဒိယာ မဇ္ဈေ ဝါလုကတ္ထလဒိပကာ အတ္ထိ’တိ သဒ္ဓဟတိ မညေ။ ဗုဒ္ဓဃောသေန ပန ဒိဋ္ဌဂင်္ဂါ သီဟဋ္ဌဒိပေ မဟာဝေလိဂင်္ဂါယေဝ၊ န ပန ဣန္ဒိယရဋ္ဌိကာနံ သေဋ္ဌသမ္ပတာ မဟာဂင်္ဂါတိ ပါကဋ္ဌောယေဝါယမတ္ထော”တိ စတုတ္ထံ ကံာရဏံ ဒဿိတံ။ တံ ပန ဣဒါနိ မဟာဂင်္ဂါယ မဇ္ဈေ တသ္မိံ ဌာနေ တာဒိသံ ဒိပကံ အဒိသ္မာ “ပုဗ္ဗေပိ ဧဝမေဝ ဘဝေယျာ”တိ ဧကံသတော ဂဟေတွာ ဝုတ္တဝစနမတ္ထမေဝ။ နဒိယော ပန သဗ္ဗဒါပိ တေနေဝါကာရေန တိဋ္ဌန္တိတိ န သက္ကာ ဂဟေတုန္တိ ပါကဋ္ဌောယေဝါယမတ္ထော။ တသ္မာ ယထာ ပုဗ္ဗေ တဿ ဂေါပါလဿ ကာလေ တသ္မိံ ဌာနေ မဇ္ဈေ ဂင်္ဂါယ တာဒိသာ ဒိပကာ သံဝိဇ္ဇမာနာ အဟေသုံ၊ တထေဝ ပေါရာဏဋ္ဌကထာသု ဧသ အတ္ထော

မြာဟ္မဏကုလဝိစာရဏာ

သံဝဏ္ဏိတော၊ တဒေဝ စ ဝစနံ အာစရိယေန ဘာသာပရိဝတ္တနံ ကတွာ ပကာသိတန္တိ ဧဝမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တသ္မာ တမ္ပိ အကာရဏမေဝါတိ။

မြာဟ္မဏကုလဝိစာရဏာ

(၂) အထ “မြာဟ္မဏမာဏဝေါ”တိ ပဒမ္ပိ တေန ဧဝံ ဝိစာရိတံ—

(က) “ဗုဒ္ဓဃောသော ‘မြာဟ္မဏကုလဇာတော’တိ န သက္ကာ ဂဟေတုံ။ ကသ္မာ ဝေဒကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝဇ္ဇတနာ သဗ္ဗေပိ မြာဟ္မဏာ

မြာဟ္မဏောသျ မုခမာသိဒ်၊ ဗာဟူ ရာဇနုး ကဒတး။
ဦရူ တဒသျ ယဒ် ဝဲရး၊ ပဗ္ဗျံ နှံ ခြော အဇာယတာ”တိ။

ဣမံ ပုရိသသုတ္တံ နာမ မန္တံ ဇာနန္တိတိ သဒ္ဓဟိယာ။

အယံ ပနဿာ အတ္ထော—‘မြာဟ္မဏော အဿ (မြဟ္မုနော) မုခံ အာသိ။ ဗာဟူ ရာဇညော ကတော၊ ခတ္တိယာ အဿ ဗာဟူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယော ဝေဿော၊ သော အဿ ဦရူ။ သုဒ္ဓေါ အဿ ပါဒေဟိ အဇာယိ’တိ။

ဗုဒ္ဓဃောသော ပန ‘ပဏ္ဍိတမြာဟ္မဏော’တိ ဣတောပိ တံ ဂါထံ န အညာသိ။ တထာ ဟိ တေန ဗန္ဓု၊ ပါဒါပစ္စာတိ ပဒဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာယံ ‘တေသံ ကိရ အယံ လဒ္ဓိ—မြာဟ္မဏာ မြဟ္မုနော မုခတော နိက္ခန္တာ၊ ခတ္တိယာ ဥရတော၊ ဝေဿာ နာဘိတော၊ သုဒ္ဓါ ဇာဏုတော၊ သမဏာ ပိဋ္ဌ-ပါဒတော’တိ၊ တိဿာ ဝေဒဂါထာယ အသမာနတ္ထော ဝဏ္ဏိတော”တိ။

အယံ ပနေတ္ထ အနုဝိစာရဏာ—ယဒိ စ တံကာလိကာနမ္ပိ မြာဟ္မဏာနံ လဒ္ဓိ တထေဝ ဘဝေယျ ယထာ ဧတိသံ ဂါထာယံ ဝုတ္တာ၊ သာ စတ္ထဝဏ္ဏနာ အာစရိယဿ မတိမတ္တာ။ ဧဝံ သတိ သာ ဝိစာရဏာ ယုတ္တာ ဘဝေယျ။ ဧတိသံ ပန ဂါထာယံ “မြာဟ္မဏောသျ မုခမာသိဒ်”တိ ပဋ္ဌမပါဒေန “မြာဟ္မဏာ မြဟ္မုနော မုခတော ဇာတာ”တိ အတ္ထော ဥဇုကတော န လဗ္ဗတိ။ ဗုဒ္ဓကာလေ ပန မြာဟ္မဏာနံ လဒ္ဓိ “မြာဟ္မဏာ မြဟ္မုနော မုခတော ဇာတာ”တိ ဧဝမေဝ အဟောသိတိ ပါကဠောယေဝါယမတ္ထော။ တထာ ဟိ ဒီဃနိကာယေ ပါထိကဝဂ္ဂေ အဂ္ဂညသုတ္တေ (၃၊ ၆၇)—

“ဒိဿန္တိ ခေါ ပန ဝါသေဋ္ဌ မြာဟ္မဏာနံ မြာဟ္မဏိယော ဥတုနိယောပိ ဂတ္တိနိယောပိ ဝိဇာယမာနာပိ ပါယမာနာပိ။ တေ စ

၁-အရဝေဒ၊ ၁၀-မဏ္ဍလ၊ ၉၀၊ တထာ အထဋ္ဌာဝေဒ ၁၉၊ ၆၊ ၆။

၂-ဒီ-ဋ ၁-၂၂၇၊ မ-ဋ ၂-၃၁၅-ပိဋ္ဌေသျ။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ နိဒါနကထာ

မြာဟ္မဏာ ယောနိဇာဝ သမာနာ ဧဝမာဟံသု—မြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော၊ ဟိနာ အညေ ဝဏ္ဏော။ မြာဟ္မဏောဝ သုက္ကော ဝဏ္ဏော၊ ကဏှာ အညေ ဝဏ္ဏော။ မြာဟ္မဏာဝ သုဇ္ဈန္တိ၊ နော အမြာဟ္မဏာ။ မြာဟ္မဏာဝ မြဟ္မုနော ပုတ္တာ ဩရသာ မုခတော ဇာတာ မြဟ္မဇာ မြဟ္မနိဗ္ဗိတာ မြဟ္မဒါယာဒါတိ။ တေ မြဟ္မာနဇ္ဇေဝ အပ္ပာစိက္ခန္တိ၊ မုသာ စ ဘာသန္တိ၊ ဗဟုဇ္ဇ အပုညံ ပသဝန္တိ”တိ—

ဘဂဝတာ မဟာကာရဏိကေန ဝါသေဋ္ဌဘာရဒ္ဒါဇာနံ မြာဟ္မဏမာဏဝကာနံ ဘာသိတံ၊ တေဟိ စ တံ အဘိနန္တိတံ။ တေ ပန ဒွေပိ မာဏဝကာ ဇာတိဝသေန ပရိသုဒ္ဓမြာဟ္မဏာ စေဝ ဟောန္တိ တိဏ္ဏမ္ပိ ဝေဒါနံ ပါရဂုနော စ။ တသ္မာ “မြာဟ္မဏာ မြဟ္မုနော မုခတော နိက္ခန္တာ”တိ ဝစနဿ တံကာလိကာနံ မြာဟ္မဏာနံ လဒ္ဓိဝသေန ဝုတ္တဘာဝေါ ပါကဋ္ဌောယေဝ။ ယထာ စေတံ၊ ဧဝံ “ခတ္ထိယာ ဥရတော၊ ဝေဿာ နာဘိတော၊ သုဒ္ဓါ ဇာဏုတော၊ သမဏာ ပိဋ္ဌိပါဒတော”တိ ဝစနမ္ပိ “တံကာလိကမြာဟ္မဏာနံ လဒ္ဓိညူဟိ ပေါရာဏဋ္ဌကထာစရိယေဟိ ဝုတ္တ”န္တိ သဒ္ဓဟိတွာ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသေန တံ သဗ္ဗံ ပေါရာဏဋ္ဌကထာတော ဘာသာပရိဝတ္တနမတ္ထေန ဝိသေသေတွာ ပကာသိတံ ဘဝေယျ။ တသ္မာ တာယပိ ဝေဒဂါထာယ အာစရိယဿ အမြာဟ္မဏဘာဝ- သာဓနံ အနုပပန္နမေဝါတိ။

(ခ) ပုနပိ တေန အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရဿ အမြာဟ္မဏဘာဝသာ- ဓနတ္ထံ ဒုတိယမ္ပိ ကာရဏံ ဧဝမာဟဋံ—

“မြာဟ္မဏဂန္ဓေသု ဂပ္ပဃာတဝါစကံ ဩနုဟာတိ ပဒံ ပါဠိယံ ဘူနဟု (ဘူနဟနော)ဇုတိ ဒိဿတိ။ မာဂဏ္ဍိယသုတ္တေ ဘရိယာယ မေထုနသံဝါသာ- ဘာဝေန ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟဂပ္ပဿ နာသကတ္ထံ သန္ဓာယ မာဂဏ္ဍိယော ပရိဗ္ဗာ- ဇကော ဘဂဝန္တိ ‘ဘူနဟု(ဘူနဟနော)သမဏော ဂေါတမော’တိ” အာဟ။ တံ ဗုဒ္ဓဃောသော န ဇာနာတိတိ ပါကဋ္ဌောယေဝ တဒတ္ထသံဝဏ္ဏနာယ။ တတ္ထ ဟိ တေန ဘူနဟုနော(ဘူနဟနဿာ)တိ ပဒံ ‘ဟတဝမိနော မရိယာ- ဒကာရကဿာ’တိ” ဝဏ္ဏိတ”န္တိ။

တမ္ပိ အယုတ္တမေဝ။ န ဟိ မာဂဏ္ဍိယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏာပရိဘောဂမတ္တ- မေဝ သန္ဓာယ ဘူနဟုဘာဝေါ ဝုတ္တော၊ အထ ခေါ ဆန္ဒမ္ပိ လောကာမိ- သာရမ္မဏာနံ အပရိဘောဂံ သန္ဓာယ ဝုတ္တော။ တသ္မိံ ဟိ သုတ္တေ—

၁-မ ၂-၁၇၀-၁၇၁-ပိဋ္ဌေသု။ ၂-မ-၆ ၃-၁၄၇-ပိဋ္ဌေ။

မြာဟ္မဏကုလဝိစာရဏာ

“စက္ခု ခေါ် မာဂဏ္ဍိယ ရူပါရာမံ ရူပရတံ ရူပသမ္ပုဒိတံ၊ တံ တထာဂတဿ ဒန္တံ ဂုတ္တံ ရက္ခိတံ သံဝုတံ၊ တဿ စ သံဝရာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ ဣဒံ နု တေ ဧတံ မာဂဏ္ဍိယ သန္ဓာယ ဘာသိတံ ‘ဘူနဟု သမဏော ဂေါတမော’တိ။ ဧတဒေဝ ခေါ် ပန မေ ဘော ဂေါတမ သန္ဓာယ ဘာသိတံ ‘ဘူနဟု သမဏော ဂေါတမော’တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု၊ ဧဝံ ဟိ နော သုတ္တေ ဩစရတိ။ပ။ မနော ခေါ် မာဂဏ္ဍိယ ဓမ္မာရာမော ဓမ္မရတော ဓမ္မသမ္ပုဒိတော၊ သော တထာဂတဿ ဒန္တော ဂုတ္တော ရက္ခိတော သံဝုတော၊ တဿ စ သံဝရာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ ဣဒံ နု တေ ဧတံ မာဂဏ္ဍိယ သန္ဓာယ ဘာသိတံ ‘ဘူနဟု သမဏော ဂေါတမော’တိ။ ဧတဒေဝ ခေါ် ပန မေ ဘော ဂေါတမ သန္ဓာယ ဘာသိတံ ‘ဘူနဟု သမဏော ဂေါတမော’တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု၊ ဧဝံ ဟိ နော သုတ္တေ ဩစရတိ”တိ ။

ဧဝံ ဘဂဝတော စ အနုယောဂေါ မာဂဏ္ဍိယဿ စ ပဋိညာ အာဂတာ။

ဧတ္တ ဟိ မေထုနပုဋိသေဝနဝသေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏပရိဘောဂဟေတု ဧဝ ဂဟ္တပတိဋ္ဌာနံ သမ္ဘဝတိတိ တဒပရိဘောဂမေဝ သန္ဓာယ “ဘူနဟု”တိ ဝတ္တု အရဟတိ၊ တဒညေသံ ပန ပဉ္စန္ဓံ ရူပါဒိအာရမ္မဏာနံ၊ တတ္ထာပိ ဝိသေသတော ဓမ္မာရမ္မဏဿ သုဒ္ဓမနောဝိညာဏေန ပရိဘောဂဟေတု နတ္ထိ ကိဉ္စိ ဂဟ္တပတိ-ဋ္ဌာနန္တိ တေသံ အပရိဘောဂံ သန္ဓာယ ဘူနဟုတိ ဝတ္တု န အရဟတိယေဝ၊ မာဂဏ္ဍိယေန ပန သဗ္ဗာနိပိ တာနိ သန္ဓာယ ဝုတ္တဘာဝေါ ပဋိညာတော၊ ကာရဏန္ဓဿ ဒသိတံ “ဧဝံ ဟိ နော သုတ္တေ ဩစရတိ”တိ။ တသ္မာ ကိဉ္စာပိ ဒါနိ မြာဟ္မဏဂန္ဓေသု ဘူနဟု-(ဩနဟာ) သဒ္ဓေါ ဂဟ္တဃာတနတ္ထေ ဒိဿတိ၊ မာဂဏ္ဍိယသုတ္တေ ပနေသော အတ္ထော န ယုဇ္ဇတိတိ အာစရိယေန “ဟတဝနိ မရိယာဒကာရဏော”တိ အယမေဝတ္ထော ပေါရာဏဋ္ဌကထာယ ဘာသာပရိ-ဝတ္တနဝသေန ပကာသိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

(ဂ) ပုနပိ တေန “ဣဒမ္ပန ဗုဒ္ဓဗောဿ အမြာဟ္မဏဘာဝသာဓကံ ပစ္စိမကာရဏံ၊ သော ဟိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ သီလနိဒ္ဒေသေ (၁၊ ၃၁) မြာဟ္မဏာနံ ပရိဟာသံ ကရောန္တော ‘ဧဝံ ဣမိနာ ပိဏ္ဍပိတပဋိသေဝနေန ပုရာဏန္ဓ ဇိဃစ္ဆာဝေဒနံ ပဋိဟဒါမိ၊ နဝဉ္စ ဝေဒနံ အပရိမိတဘောဇနပစ္စယံ အာဟရ-ဟတ္တက အလံသာဋက တတြဝဋ္ဌက ကာကမာသက ဘုတ္တဝေဒိတက မြာဟ္မဏာနံ

အညတရော ဝိယ န ဥပ္ပါဒေဿာမိတိ ပဋိသေဝတိ'တိ အာဟ။ ဣဒံ ပန ကေဿ ဘိန္ဒုဗြာဟ္မဏလဒ္ဓိကဿာပိ ဝစနံ သိယာတိ တဒေဝ ဒဠကရဏံ ကတွာ န သက္ကာ 'ဗုဒ္ဓဗောဿော အဗြာဟ္မဏော'တိ ဝတ္ထု"န္တိ တတိယံ ကာရဏံ ဝုတ္တံ။ တံ ပန အတိသံဝေဇနိယဝစနမေဝ။ န ဟေတံ အာစရိယေန ဗြာဟ္မဏာနံ ပရိဟာသံ ကာတုကာမေန ဝုတ္တံ၊ န စ တံ ပရိဟာသဝစနေန သံယောဇေတဗ္ဗဋ္ဌာနံ၊ အညဒတ္ထု ယထာဘူတမတ္ထံ ဒဿေတွာ သဗြဟ္မစာရိနံ ဩဝါဒါနုသာသနိဒါနဝသေန ဝတ္ထုဗ္ဗဋ္ဌာနံ၊ တထာယေဝ စ အာစရိယေန ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ ယေ လောကေ ပရဒတ္ထုပဇီဝိနော သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ အညေ ဝါပိ စ ပုဂ္ဂလာ၊ တေ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏရဟိတာ အသံဝရေဋ္ဌိတာ ကဒါစိ အတိပဏီတံ ရသံ ပဟူတံ လဒ္ဓါ အပရိမိတမ္ပိ ဘုဠေယျု၊ ဝိသေသတော ပန ဗြာဟ္မဏာ လောကိကဝတ္ထုဝသေန စ၊ ဇာတကာဒိသာသနိကဝတ္ထုဝသေန စ တာဒိသာ အဟေသုန္တိ ပါကဋ္ဌာ။ ဣမသ္မိံ ဟိ လောကေ ဝဿသတ- သဟဿေဟိ ဝါ ဝဿကောဋီဟိ ဝါ အပရိတ္ထိန္ဒုဒ္ဓါနေ ကော သက္ကာ ဝတ္ထု "နေဒိသာ ဘူတပုဗ္ဗာ"တိ။ တသ္မာ တာဒိသေဟိ ဝိယ န အပရိမိတဘောဇနေဟိ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဩဝါဒါနုသာသနိဒါနဝသေန ဝုတ္တံ။ တဒေဝံ အတ္ထသံဟိတမ္ပိ သမာနံ အယောနိသောမနသိကရောတော အနတ္ထမေဝ ဇာတံ၊ ယထာ သဘရိယဿ မာဂဏ္ဍိယဗြာဟ္မဏဿ အနာဂါမိမဂ္ဂဗလတ္တာယပိ ဒေသိတာ ဂါထာ^၁ တေသံ မိတုယာ အနတ္ထာယ သံဝတ္ထတိတိ သံဝေဂေါယေဝေတ္ထ ဗြူဟေတဗ္ဗောတိ။

ပတဇ္ဇလိဝါဒစိစာရဏာ

(၃) အထ တေန "ပါတဇ္ဇလိမတံ ပရိဝတ္ထေတိ"တိ ဝစနမ္ပိ ဧဝံ ဝိစာရိတံ။

(က) "ဗုဒ္ဓဗောဿော ပတဇ္ဇလိဿ ဝါ အညေသံ ဝါ ဥတ္တရဣန္ဒြိယရဋ္ဌိကာနံ ဝါဒံ အပ္ပကမေဝ အညာသိ။ ပတဇ္ဇလိဝါဒေသု ဟိ အဏိမာ လဃိမာတိ ဣဒမေဝ ဒွယံ ဒဿေသိ၊ တတုတ္တရိ ယောဂသုတ္တံ အဇာနန္တော၊ ပတဇ္ဇလိ- ဝါဒဿ စ တုလေတွာ ဒီပနာ တဿ ဂန္တေသု န ဒိဿတိ၊ ပတဇ္ဇလိနာ ကတပကရဏဉ္စ ပတဇ္ဇလိတိ နာမမတ္တမ္ပိ စ တတ္ထ ဒီပိတံ နတ္ထိ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ပန ပညာဘူမိနိဒ္ဒေသေ 'ပကတိဝါဒိနံ ပကတိ ဝိယာ'တိ? ပကတိဝါဒ (သံချာဝါဒ) နာမမတ္တံ ပကာသိတံ၊ တတ္ထေဝ စ 'ပဋိညာ ဟေတုတိအာဒိသု ဟိ လောကေ

၁-ဓမ္မပဒ-၄ ၁-၁၃၀-ပိဋကေ။ ၂-ဝိသုဒ္ဓိ ၁-၂၀၅-ပိဋကေ။ ၃-ဝိသုဒ္ဓိ ၂-၁၅၆-ပိဋကေ။

ပတဉ္ဇလိဝါဒဝိစာရဏာ

ဝစနာဝယဝေါဟေတူတိ ဝုစ္စတိ'တိ ဥဒါဟရိတံ၊ တေန ဉာယတိ 'ဗုဒ္ဓဃောသော ဣန္ဒြိယတက္ကနယဒိပကေ ဉာယဂန္ထသ္မိံ ကိဉ္စိ မူလဘာဂမတ္တံ အပရိပုဏ္ဏံ ဇာနာတိ'တိ။

တံ ပန သဗ္ဗဗ္ဗိ ကေဝလံ အာစရိယဿ အဟ္တာစိက္ခဏမတ္တမေဝ။ အတိဂမ္ဘီရဿ ဟိ အတိဂရုကာတဗ္ဗဿ သုပရိသုဒ္ဓဿ ပိဋကတ္တယဿ အတ္ထသံဝဏ္ဏနံ ကရောန္နေန သုပရိသုဒ္ဓေါယေဝ ပါဠိနယော စ အဋ္ဌကထာနယော စ ပေါရာဏသေရဝါဒါ စာတိ ဣဒိသာယေဝ အတ္တာ ပကာသေတဗ္ဗာ၊ ယံ ဝါ ပန အတ္ထသံဝဏ္ဏနာယ ဥပကာရကံ သဒ္ဓဝိနိစ္ဆယပဋိသံယုတ္တံ လောကီယဂန္ထဝစနံ၊ တဒေဝ စ ယဘာရဟံ ပကာသေတဗ္ဗံ၊ န ပန အနုပကာရာနိပိတံတံဂန္ထတက္ကတ္တုနာမာနိ စ၊ တေဟိ ဝုတ္တဝစနာနိ စ ဗဟူနိ၊ န စ တေသံ အပ္ပကာသနေန “န တေ အဋ္ဌကထာစရိယော ဇာနာတိ”တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ ယဒိ ဟိ ယံ ယံ လောကီယဂန္ထံ အတ္တနာ ဇာနာတိ၊ တံ သဗ္ဗံ အနုပကာရဗ္ဗိ အတ္တနော အဋ္ဌကထာယမာနေတွာ ပကာသေယျ၊ အတိဝိတ္တာရာ စ သာဘဝေယျ အပရိသုဒ္ဓါ စ အသမ္ဗာနိတာ စ သာသနိကဝိညူဟိတိ အာစရိယေန ပတဉ္ဇလိဝါဒါဒယော န ဝိတ္တာရေန ပကာသိတာတိ ဉာတဗ္ဗံ၊ အညဒတ္တု ယေဟိ ယေဟိ လောကီယဂန္ထေဟိ ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ အာစရိယေန အနေတွာ ပကာသိတံ၊ တေ တေ စ ဂန္ထာ၊ အညေပိ စ တာဒိသာ အာစရိယေန ဉာတာတွေဝ ဇာနိတဗ္ဗာ ဝိညူဟိ၊ ယထာ သမုဒ္ဓဿ ဧကဒေသံ ဒိသွာ သဗ္ဗောပိ သမုဒ္ဓေါ ဒေသောတိ ဉာယတိ။ အာစရိယော ပန ယတ္ထ ယတ္ထ ဝေဒပဋိသံယုတ္တဝစနာနိ အာဂတာနိ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝေဒဂန္ထေဟိပိ ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ အနေတွာ ပကာသေသိယေဝ။ တထာ ဟိ အာစရိယေန သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယံ နာမ ဒိသနိကာယဋ္ဌကထာယံ—

“တိဏ္ဏံ ဝေဒါနန္တိ ဣရဝေဒယဇုဝေဒသာမဝေဒါန”န္တိ ၂ စ၊

“ဣတိဟာသပဉ္ဇမာနန္တိ အထဗ္ဗဏဝေဒံ စတုတ္ထံ ကတွာ ဣတိဟ အာသ ဣတိဟ အာသာတိ ဣဒိသဝစနပဋိသံယုတ္တော ပုရာဏကထာသင်္ခါတော ဣတိဟာသော ပဉ္ဇမော ဧတေသန္တိ ဣတိဟာသပဉ္ဇမာ၊ တေသံ ဣတိဟာသပဉ္ဇမာနံ ဝေဒါန”န္တိ ၂ စ၊

“ယိဋ္ဌံ ဝုစ္စတိ မဟာယာဂေါ”တိ ၃ စ၊

၁-ဝိသုဒ္ဓိ ၂-၁၆၄-ပိဋကေ၊ ၂-ဒိ-၄၁-၂၂၀-ပိဋကေ၊ ၁-ဒိ-၄၅ ၁-၁၄၉-ပိဋကေ၊

“အဂ္ဂိဟောမန္တိ ဧဝရူပေန ဒါရုနာ ဧဝံ ဟုတေ ဣဒံ နာမ
ဟောတီဟိ အဂ္ဂိဇုဟနံ။ ဒဗ္ဗိဟောမာဒိနိပိ အဂ္ဂိဟောမာနေဝ၊
ဧဝရူပါယ ဒဗ္ဗိယာ ဤဒိသေဟိ ကဏာဒိဟိ ဟုတေ ဣဒံ နာမ
ဟောတီဟိ ဧဝံ ပဝတ္ထိဝသေန ပန ဝိသု ဝုတ္တာနိ”တိ^၁ စ။

“သာသပါဒိနိ ပန မုခေန ဂဟေတွာ အဂ္ဂိမ္ပိ ပက္ခိပနံ၊ ဝိဇ္ဇံ ပရိဇဗ္ဗိတွာ
ဇုဟနံ ဝါ မုခဟောမ”န္တိ^၂ စ—

ဧဝမာဒိနာ ဝေဒပဋိသံယုတ္တဝစနာနိ ဝေဒဂန္ထာနုရူပတော ဝဏ္ဏိတာနိ။ တာနိ
စ ပေါရာဏဋ္ဌကထာတော ဘာသာပရိဝတ္တနဝသေန ဝုတ္တာနိပိ ဘဝေယျံ၊
ဝေဒဂန္ထေသု ပန အကောဝိဒေန ယာထာဝတော ဘာသာပရိဝတ္တနံ ကာတုမ္ပိ
န သုကရမေဝ၊ တသ္မာ အာစရိယဿ ဝေဒဂန္ထေသု ကောဝိဒဘာဝေါပိ
ပါကဋောယေဝ။ ဧဝံ ဝေဒဂန္ထေသု စ တဒညလောကီယဂန္ထေသု စ
သုကောဝိဒသေဝ သမာနဿ တေသံ ဝိတ္တာရတော အပ္ပကာသနံ ယထာ-
ဝုတ္တကာရဏေနေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိ စ အာစရိယော အတ္တနော ဂန္ထာရမ္ဘေယေဝ—

“တတော စ ဘာသန္တရမေဝ ဟိတွာ၊
ဝိတ္တာရမဂ္ဂဉ္စ သမာသယိတွာ။
ဝိနိစ္ဆယံ သဗ္ဗမသေသယိတွာ။ပ။
ယသ္မာ အယံ ဟေဿတိ ဝဏ္ဏနာပီ”တိ^၃ စ။

“အပနေတွာန တတောဟံ၊ သီဟဋ္ဌဘာသံ မနောရမံ ဘာသံ။
တန္တိနယာနုစ္ဆရိကံ၊ အာရောပေတွာ ဝိဂတဒေါသံ။
သမယံ အဝိလောမေန္တော၊ ထေရာနံ ထေရဝံသပဒီပါနံ။
သုနိပုဏဝိနိစ္ဆယာနံ၊ မဟာဝိဟာရေ နိဝါသိနံ။
ဟိတွာ ပုနပ္ပုနာဂတ-မတ္ထံ အတ္ထံ ပကာသယိဿာမီ”တိ^၄ စ—

ဧဝံ ပေါရာဏဋ္ဌကထာနံ ဘာသာပရိဝတ္တနသံခိပနဝသေန ဝိသေသေတွာ
အဘိနဝဋ္ဌကထာယော ကရိဿာမီတိ ပဋိညံ ကတွာ ယထာပဋိညာတမေဝ
အကာသိ၊ န အတ္တနော ဉ္ဇာဏပ္ပဘာဝေန ဝိသေသေတွာတိပိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တသ္မာ

၁-ဒိ-ဋ္ဌ ၁-ဂဂ-ပိဋေ။
၃-ဝိ-ဋ္ဌ ၁-၂-ပိဋေ။

၂-ဒိ-ဋ္ဌ ၁-ဂဂ-ပိဋေ။
၄-ဒိ-ဋ္ဌ ၁-၂-ပိဋာဒိသု။

ဗာဟုသစ္စဂုဏမက္ခန္ဓာ

အဋ္ဌကထာသု ပတဉ္စလိဝါဒါဒိန္နံ ဝိတ္ထာရတော အပ္ပကာသနမာရဗ္ဗ “ဗုဒ္ဓ-
ဇောသော ပတဉ္စလိဝါဒါဒိန္နံ ပရိပုဏ္ဏံ န ဇာနာတိ”တိ ဝစနံ ကေဝလံ
အာစရိယဿ အပ္ပာစိက္ခဏမတ္တမေဝါတိ။

ကပ္ပသတ္တဝိစာရဏာ

(၄) ပုနပိ သော ဝေမာဟ “ကိဉ္စာပိ ဗုဒ္ဓဇောသော ရာမာယဏမဟာ-
ဘာရတသင်္ခါတာနံ မဟာကပ္ပသတ္တာနံ သုကုသလော ဝိယ န ဒိဿတိ၊
တထာပိ တာနိ ဒဿေသိ။ ကထံ? အက္ခာနန္တိ ဘာရတယုဇ္ဈနာဒိကံ၊ တံ
ယသ္မိံ ဌာနေ ကထိယတိ၊ တတ္ထ ဂန္တုမ္ပိ န ဝနုတိတိ” စ၊ တဿ (သမ္ပပလာ-
ပဿ) ဒွေ သမ္ဘာရာ ဘာရတယုဒ္ဓသိတာဟရဏာဒိန္နိရတ္ထကကထာပုရေက္ခာ-
ရတာ တထာရူပိကထာကထနဉ္စာတိ ၂ စ ဒဿေသိ”တိ။

တံ ပန ပုရိမဝစနတောပိ အဟေတုကတရံ ကေဝလံ အနာဒရိက္ခ.ရဏ-
မတ္တမေဝ။ အတိဂမ္ဘိရတ္တဿ ဟိ အတိဂရုကရဏီယဿ ပိဋကတ္တယဿ
အတ္ထသံဝဏ္ဏနာယံ နိရတ္ထကဿ သမ္ပပလာပသမုဒါယဘူတဿ ကပ္ပသတ္တဿ
ဝိတ္ထာရတော ပကာသနေန ကိံ သိယာ ပယောဇနံ၊ အညဒတ္တ၊ သာယေဝဿ
အသမ္ဘာနိတာ၊ အနာဒရိယာ စ ဝိညူဟိတိ။

ဗာဟုသစ္စဂုဏမက္ခန္ဓာ

(၅) ပုနပိ ဓမ္မာနန္ဒော အာစရိယဿ ဗာဟုသစ္စဂုဏံ မက္ခေတုကာမော
ဝေမာဟ—“တဿ (ဗုဒ္ဓဇောသဿ) သမယန္တရကောဝိဒသင်္ခါတံ ဗာဟုသစ္စ
န တတော ဥတ္တရိဘရံ ဟောတိ၊ ယံ အာရုနိကာနံ ဂန္တန္တရကောဝိဒါနံ
သီဟဋ္ဌိကဘိက္ခုနံ ယံ ဝါ ကောဒသမေ ခရိည္ဇဝဿသတကေ (၁၀၀၁-
၁၁၀၀) ဥပ္ပန္နာနံ ဒက္ခိဏဋ္ဌိယရဋ္ဌိကာနံ အနုရုဒ္ဓ-ဓမ္မပါလာဒိန္နံ ဘိက္ခုန”န္တိ။

တံ ပန သဗ္ဗသာပိ အယုတ္တဝစနမေဝ။ ယဒိ ဟိ အာရုနိကာ ဝါ သီဟဋ္ဌိက-
ဘိက္ခု၊ ပေါရာဏာ ဝါ အာစရိယအနုရုဒ္ဓ-ဓမ္မပါလတ္ထေရာဒယော သမယန္တရ-
ဗာဟုသစ္စဝသေန အာစရိယဗုဒ္ဓဇောသေန သမာနာ ဝါ ဥတ္တရိတရာ ဝါ
ဘဝေယျ၊ တေ အာစရိယဗုဒ္ဓဇောသတ္ထေရဿ အဋ္ဌကထာဟိ အနာရဒ္ဓစိတ္တာ
ဟုတ္တာ တတော သုန္ဒရတရာ ပရိပုဏ္ဏတရာ စ အဘိနဝဋ္ဌကထာယော
ကရေယျ၊ န ပန တေ တထာ ကရောန္တိ၊ န ကေဝလံ န ကရောန္တိယေဝ။

၁-ဒိ-ဋ္ဌ ၁-က-ပိဋေ၊ ၂-ဒိ-ဋ္ဌ ၁-၇၄-ပိဋေ၊

အထ ခေါ် တေသံ ဧကောပိ န ဧဝံ ဝဒတိ “အဟံ ဗုဒ္ဓဃောသေန ဗာဟုသစ္စ-
ဝသေန သမသမောတိ ဝါ ဥတ္တရိတရော”တိ ဝါ၊ အညဒတ္ထု တေ အာစရိယဿ
အဋ္ဌကထာယောယေဝ သံဝဏ္ဏေန္တိ စ ဥပတ္တမ္ဘေန္တိ စ၊ အာစရိယဋ္ဌာနေ စ
ဌပေန္တိ။ တေနေတံ ဉ္ဇယတိ သဗ္ဗထာပိ အယုတ္တဝစနန္တိ။

မဟာယာနိကနယဝိစာရဏာ

(၆) ပုန သော တာဝတ္တကေနာပိ အသန္တုဋ္ဌော အာစရိယံ အဝမ-
ညန္တော ဝေမာဟ—“မဟာယာနိကနယဿ ပဓာနာစရိယဘူတာနံ အဿ
ဃောသ-နာဂဇ္ဇုနာနံ နယံ ဝါ၊ နာမမတ္တမ္ဘိ ဝါ တေသံ န ဇာနာတိ မညေ
ဗုဒ္ဓဃောသော”တိ။ တံ ပန အတိဝိယ အဓမ္မိကံ နိရတ္တကဉ္စ နိဂ္ဂဟဝစနမတ္တမေဝ။
န ဟိ နိကာယန္တရိကာနံ ဝါဒနယာနံ အတ္တနော အဋ္ဌကထာယံ အပ္ပကာသနေန
သော တေ န ဇာနာတိတိ သက္ကာ ဝတ္ထု။ နန အာစရိယေန အာဂမဋ္ဌကထာသု
ဂန္တာရမ္ဘေယေဝ—

“သမယံ အဝိလောမေန္တော၊ ထေရာနံ ထေရဝံသပဒီပါနံ။
သုနိပုဏ္ဏဝိနိစ္ဆယာနံ၊ မဟာဝိဟာရေ နိဝါသိန”န္တိ စ၊

ဣဓာပိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ—

“မဟာဝိဟာရဝါသိနံ၊ ဒေသနာနယနိဿိတံ။
ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ ဘာသိဿ”န္တိ စ၊

“တဿာ အတ္ထသံဝဏ္ဏနံ ကရောန္တေန ဝိဘဇ္ဇဝါဒိမဏ္ဍလံ ဩတရိတွာ
အာစရိယေ အနဗ္ဗာစိက္ခန္တေန သကသမယံ အဝေါက္ကမန္တေန ပရသ-
မယံ အနာယူဟန္တေန သုတ္တံ အပ္ပဋိဗာဟန္တေန ဝိနယံ အနုလော-
မေန္တေန မဟာပဒေသေ ဩလောကေန္တေန ဓမ္မံ ဒီပေန္တေန အတ္ထံ
သင်္ဂါဟေန္တေန တမေဝတ္ထံ ပုနရာဝတ္တေတွာ အပရေဟိပိ ပရိယာ-
ယန္တရေဟိ နိဒ္ဓိသန္တေန စ ယသ္မာ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ ကာတဗ္ဗာ
ဟောတိ”တိ ၂ စ၊

“သာသနံ ပနိဒံ နာနာ-ဒေသနာနယမဏ္ဍိတံ။
ပုဗ္ဗာစရိယမဂ္ဂေါ စ၊ အဗ္ဗောစ္ဆိန္တော ပဝတ္တတိ။
ယသ္မာ တသ္မာ တဒုဘယံ၊ သန္ဓိဿာယတ္ထဝဏ္ဏနံ။
အာရဘိဿာမိ ဧတဿာ”တိ ၃ စ၊

၁-ဝိသုဒ္ဓိ ၁-၂-ပိဋက။

၂-ဝိသုဒ္ဓိ ၂-၁၅၃-ပိဋက။

၃-ဝိသုဒ္ဓိ ၂-၁၅၄-ပိဋက။

ပဋိညံ ကတ္တာ ယထာပဋိညာတပ္ပကာရေနော အဋ္ဌကထာယော ကတာ။
ဧဝမေတာသံ ကရဏေ ကာရဏမေတ္ထ ပကာသေတဗ္ဗံ၊ တသ္မာ ဒါနိ တမ္ပကာ-
သနတ္ထံ သမ္မာသမ္ပုဒ္ဓဿ ပရိနိဗ္ဗုတိကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အာစရိယ-
ဗုဒ္ဓသောသဿ ကာလော၊ တာဝ သာသနပွဲဝတ္တိက္ကမမ္ပိ ဝက္ခာမ။

သာသနပွဲဝတ္တိက္ကမော

ဘဂဝတော ဟိ ပရိနိဗ္ဗုတိကာလတော ပစ္စာ ဝဿသတဗ္ဗန္တရေ ဗုဒ္ဓ-
သာသနေ ကောစိပိ ဝါဒဘေဒေါ နာမ နတ္ထိ။ ဝဿသတကာလေ ပန
ဒုတိယသင်္ဂီတိကာရေဟိ ထေရေဟိ နိက္ကမိတာ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ ဘိက္ခု။ ပက္ခံ
လဘိတွာ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ အညထာ ကတ္တာ မဟာသင်္ဂီတိနာမေန ဝိသုံ
သင်္ဂီတိမကံသု။ တဒါ သင်္ဂီတိဒွယာရုဋ္ဌပုရာဏဓမ္မဝိနယမေဝ သမ္ပုဋိစ္စန္ဒာနံ
ထေရာနံ ဂဏော ထေရဝါဒေါတိ စ တဒညေသံ မဟာသင်္ဂီတောတိ စ
ဝေါဟရိယန္တိ။

ပုန မဟာသင်္ဂီတော (၁) ဂေါကုလိကော (၂) ဧကဗျောဟာရိ-
ကောဘိဒ္ဓေ အာစရိယဂဏာ ဥပ္ပန္နာ။ ပုန ဂေါကုလိကတော (၃) ပညတ္တိဝါဒေါ
(၄) ဗာဟုလိကော (ဗဟုသုတိကော)တိ ဒ္ဓေ ဥပ္ပန္နာ။ ပုန ဗာဟုလိ-
ကတောပိ (၅) စေတိယဝါဒိဂဏော ဥပ္ပန္နောတိ ဧတေ ပဉ္စ မူလဘူတေန
မဟာသင်္ဂီတေန သဟ ဆ ပါဠိယေက္ကာ အာစရိယဂဏာ အဟေသုံ။

ဝိသုဒ္ဓတ္ထေရဝါဒတောပိ (၁) မဟိသာသကော (၂) ဝဇ္ဇိပုတ္တကောတိ ဒ္ဓေ
အာစရိယဂဏာ ဥပ္ပန္နာ။ ပုန မဟိသာသကတော (၃) သဗ္ဗတ္တိဝါဒေါ
(၄) ဓမ္မရုတ္တိကောတိ ဒ္ဓေ ဥပ္ပန္နာ။ ပုန သဗ္ဗတ္တိဝါဒတောပိ (၅) ကဿဝိယော၊
တတောပိ (၆) သင်္ကန္တိကော၊ တတောပိ (၇) သုတ္တဝါဒိတိ တယော ဥပ္ပန္နာ။
ဝဇ္ဇိပုတ္တကတောပိ (၈) ဓမ္မောတ္တရိယော (၉) ဘဒ္ဒယာနိကော (၁၀) ဆန္ဒာ-
ဂါရိကော (၁၁) သမ္ပိတိယောတိ စတ္တာရော ဥပ္ပန္နောတိ တေ ကောဒသ
မူလဘူတေန ဝိသုဒ္ဓတ္ထေရဝါဒေန သဟ ဒွါဒသ အာစရိယဂဏာ အဟေသုံ။
ဣတိ ဣမေ စ ဒွါဒသ ပုရိမာ စ ဆာတိ အဋ္ဌာရသ အာစရိယဂဏာ
ဒုတိယတတိယသင်္ဂီတိနံ အန္တရေ ဇာတာ အဟေသုံ။

တေသု မူလဘူတော ထေရဝါဒဂဏောယေဝ ပေါရာဏဓမ္မဝိနယ-
ဂရုကော ဟုတွာ အနုနမနဓိကံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ပေါရာဏိကံ
ဓမ္မဝိနယံ ဓာရေသိ။ ဣတရေ ပန သတ္တရသ ဘိန္ဒုဂဏာ ပေါရာဏိကံ ဓမ္မဝိနယံ

အညထာ အကံသု။ တေန တေသံ ဓမ္မဝိနယော ကတ္ထစိ ဦနော ကတ္ထစိ အဓိကော ဟုတွာ အပရိပုဏ္ဏော စေဝ အဟောသိ အပရိသုဒ္ဓေါ စ။ တေန ဝုတ္တံ ဒီပဝံသေ ပဉ္စမပရိစ္ဆေဒေ—

- ၃၀။ “နိက္ကမိတာ ပါပဘိက္ခူ၊ ထေရေဟိ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ။
အညံ ပက္ခံ လဘိတွာန၊ အဓမ္မဝါဒီ ဗဟူ ဇနာ။
- ၃၁။ ဒသသဟဿာ သမာဂန္တာ၊ အကံသု ဓမ္မသင်္ဂဟံ။
တသ္မာယံ ဓမ္မသင်္ဂဟိ၊ မဟာသင်္ဂဟိတိ ဝုစ္စတိ။
- ၃၂။ မဟာသင်္ဂဟိကာ ဘိက္ခူ၊ ဝိလောမံ အကံသု သာသနေ။
ဘိန္ဒိတွာ မူလသင်္ဂဟံ၊ အညံ အကံသု သင်္ဂဟံ။
- ၃၃။ အညတြ သင်္ဂဟိတံ သုတ္တံ၊ အညတြ အကရိံသု တေ။
အတ္ထံ ဓမ္မဉ္စ ဘိန္ဒိံသု၊ ဝိနယေ နိကာယေသု စ ပဉ္စသု။ပ။
- ၄၉။ အတ္ထံ ဓမ္မဉ္စ ဘိန္ဒိံသု၊ ဧကဒေသဉ္စ သင်္ဂဟံ။
ဂန္ထဉ္စ ဧကဒေသံ ဟိ၊ ဆဉ္စေတွာ အညံ အကံသု တေ။
- ၅၀။ နာမံ လိင်္ဂံ ပရိက္ခာရံ၊ အာကပ္ပကရဏီယာနိ စ။
ပကတိဘာဝံ ဇဟိတွာ၊ တဉ္စ အညံ အကံသု တေ။
- ၅၁။ သတ္တရသ ဘိန္ဒဝါဒါ၊ ဧကဝါဒေါ အဘိန္ဒကော။
သဗ္ဗေဝဋ္ဌာရသ ဟောန္တိ၊ ဘိန္ဒဝါဒေန တေ သဟ။
- ၅၂။ နိဂြောဓောဝ မဟာရုက္ခော၊ ထေရ ဝါဒါနမုတ္တမော။
အနုနံ အနဓိကဉ္စ၊ ဧကဝလံ ဇိနသာသနံ။
ကဏ္ဍကာ ဝိယ ရုက္ခမိ၊ နိဗ္ဗတ္တာ ဝါဒသေသကာ။
- ၅၃။ ပဌမေ ဝဿသတေ နတ္ထိ၊ ဒုတိယေ ဝဿသတန္တရေ။
ဘိန္ဒာ သတ္တရသ ဝါဒါ၊ ဥပ္ပန္နာ ဇိနသာသနေ”တိ”။

အသောကရညော စ ကာလေ ပရိဟိနလာဘသက္ကာရာ အညတိတ္ထိယာ လာဘသက္ကာရံ ပတ္ထယမာနာ ဘိက္ခူသု ပဗ္ဗဇိတွာ သကာနိ သကာနိ ဒိဋ္ဌိ-ဂတာနိ ဒီပေန္တိ “အယံ ဓမ္မော၊ အယံ ဝိနယော၊ ဣဒံ သတ္ထုသာသန”န္တိ။ ဘိက္ခူနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အလဘမာနာပိ သယမေဝ ဧကသေ ဆိန္ဒိတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္စာဒေတွာ ဝိဟာရေသု ဝိစရန္တာ ဥပေါသထကမ္မာဒိကရဏကာလေ

သံဃမဇ္ဈံ ပဗ္ဗသန္တိ၊ တေ ဘိက္ခုသံဃေန ဓမ္မေန ဝိနယေန သတ္ထုသာသနေန နိဂ္ဂဟာမာနာပိ ဓမ္မဝိနယာနုလောမာယ ပဋိပတ္တိယာ အသဏ္ဍဟန္တာ အနေက- ရူပံ သာသနဿ အဗျဒဉ္စ မလဉ္စ ကဏ္ဍကဉ္စ သမုဋ္ဌာပေန္တိ။ ကေစိ အဂ္ဂိံ ပရိစရန္တိ၊ ကေစိ ပဉ္စာတပေ တပန္တိ၊ ကေစိ အာဒိစ္စံ အနုပရိဝတ္တန္တိ၊ ကေစိ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ ဝေါဘိန္ဒိဿာမာတိ တထာ တထာ ပဂ္ဂဏန္တိ။ တဒါ ဘိက္ခု- သံဃော န တေဟိ သဗ္ဗိံ ဥပေါသထံ ဝါ ပဝါရဏံ ဝါ အကာသိ၊ အသောကာ- ရာမေ သက္က ဝဿာနိ ဥပေါသထော ဥပစ္ဆိဋ္ဌိံ။

ဣမဉ္စ ပန ပဝတ္တိံ ဥပါဒါယ ဝေဓိ သက္ကာ ဂဟေတုံ “သတ္တရသန္တံ ဘိန္ဒုဝါဒဂဏာနံ ဓမ္မဝိနယဿ ပစ္စိမကာလေသု အပရိသုဒ္ဓတရဘာဝေါ ဤဒိသေနပိ ကာရဏေန အဟောသိ”တိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ ဗုဒ္ဓသာသနဘူတေ ပရိသုဒ္ဓဓမ္မဝိနယေ “ကောစိပိ နိစ္စော ဓုဝေါ သဿတော နာမ နတ္ထိ အညတြ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ၊ ပရမတ္တတော အတ္တာပိ နတ္ထိ၊ သဗ္ဗေပိ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ အပ္ပုဝါ အသဿတာ အနတ္တာယေဝါ”တိ အတ္ထော အတိဝိယ ပါကဇ္ဇော ဟောတိ၊ တထာပိ ဒါနိ အထေရဝါဒိကာနံ ဂန္ဓေသု စ ပုဗ္ဗေ ဝေတုလ္လ- ဝါဒါဒိသု စ “ဗုဒ္ဓေါ နိစ္စော ဓုဝေါ သဿတော အတ္တာ”တိ စ၊ “သဗ္ဗေပိ သက္ကာ နိစ္စာ ဓုဝါ သဿတာ အတ္တာ”တိ စ အတ္ထော ဒိဿတိ။

အထ အသောကော ဓမ္မရာဇော သာသနံ ဝိသောဓေတုကာမော မောဂ္ဂလိ- ပုတ္တတိဿတ္ထေရဿ သန္တိကေ ပဌမမေဝ သမယံ ဥဂ္ဂဏိတွာ ကေလဒ္ဓိကေ ကေလဒ္ဓိကေ ဘိက္ခု။ ကေတော ကာရေတွာ ကေမေကံ ဘိက္ခုသမူဟံ ပက္ခောသာပေတွာ ပုစ္ဆိ “ကိံဝါဒိ ဘန္ဓေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ”တိ။ ဣတော ယေ ယေ “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ သဿတဝါဒိ”တိ ဝါ, “ကေစ္စသဿတဝါဒိ”တိ ဝါ ဝေမာဒိနာ အတ္တနော အတ္တနော ဝါဒါနုရူပံ မိစ္ဆာဝါဒံ အာဟံသု၊ တေ တေ “နယိမေ ဘိက္ခု။ အညတိတ္ထိယာ ဣမေ”တိ တထတော ဥတွာ တေသံ သေတကာနိ ဝတ္တာနိ ဒတွာ ဥပ္ပဗ္ဗာဇေသိ။ တေ သဗ္ဗေပိ သဗ္ဗိသဟဿမတ္တာ အဟေသုံ။

အထညေ ဘိက္ခု။ ပုစ္ဆိတွာ တေဟိ “ဝိဘဇ္ဇဝါဒိ မဟာရာဇေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ”တိ ဝုတ္တေ “သုဒ္ဓိံ ဒါနိ ဘန္ဓေ သာသနံ၊ ကရောတု ဘိက္ခုသံဃော ဥပေါသထ”န္တိ ဝတွာ အာရက္ခဉ္စ ဒတွာ နဂရံ ပါဝိသိ။ သမဂ္ဂေါ သံဃော သဒ္ဓိပတိတွာ ဥပေါသထံ အကာသိ။ တသ္မိံ သမာဂမေ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရော ယာနိ

စ တဒါ ဥပ္ပန္နာနိ ဝတ္ထုနိ ယာနိ စ အာယတိံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ၊ သဗ္ဗေသမ္ပိ တေသံ ပဋိဗာဟနတ္ထံ သတ္တာရာ ဒိန္နနယဝသေနေဝ တထာဂတေန ဌပိတမာတိကံ ဝိဘဇန္တော ပရပူဝါဒမဒ္ဒနံ ကထာဝတ္ထု နာမ အဘိဓမ္မပိဋကေ ပဉ္စမံ ပကရဏံ အဘာသိ။ တတော မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရပ္ပမုခါ တိပိဋကပရိယတ္တိဓရာ ပဘိန္ဒပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တာ သဟဿံ ဘိက္ခု။ ထေရဝါဒိနော သင်္ဂီတိဒ္ဓယာရူဠံ ပရိသုဒ္ဓိံ ပေါရာဏဓမ္မဝိနယံ ပုန သင်္ဂါယိတွာ သုရက္ခိတံ ရက္ခိံသု။^၁

အထ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရော နဝသု ပစ္စန္နဋ္ဌာနေသု သာသနပတိ-ဋ္ဌာပနတ္ထံ နဝ နာယကတ္ထေရေ ဥစ္စိနိတွာ ပေသေသိ။ တေသု အဋ္ဌဟိ ထေရေဟိ အတ္တနော အတ္တနော ပတ္တဋ္ဌာနံ ဂန္ဓာ ဗုဒ္ဓသာသနေ ပတိဋ္ဌာပိတေ မဟာ-မဟိန္ဒတ္ထေရော ဆတ္တိံသာဓိကဒ္ဓိသတေ (၂၃၆)ဗုဒ္ဓဝဿေ ဇမ္ဗုဒီပတော သီဟဋ္ဌ-ဒီပံ ဂန္ဓာ ဒေဝါနံဝိယတိဿရာဇပ္ပမုခံ ဒီပကဇနသမူဟံ ပသာဒေတွာ ဗုဒ္ဓသာသနံ သမ္ပတိဋ္ဌာပေသိ၊ တေန စ ရညာ ဒိန္နံ မဟာမေဃဝနုယျာနံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ တတ္ထ မဟာဝိဟာရံ နာမ သံဃာရာမံ ပတိဋ္ဌာပေသိ။^၂ တတော ပဘုတိ သီဟဋ္ဌဒီပေ ဗုဒ္ဓသာသနံ ယာဝံ ဝဋ္ဋဂါမဏိရာဇကာလာ နိကာယန္တရ-ဝါဒါကုလရဟိတံ နိမ္မလံ သုပရိသုဒ္ဓိံ ဟုတွာ သမုဇ္ဇလိတ္ထ။ ဝဋ္ဋဂါမဏိရာဇ-ကာလတော ပန ပဋ္ဌာယ နိကာယန္တရဝါဒါပိ သီဟဋ္ဌဒီပမုပါဂမိံသု။ တဒါ ဝိသုဒ္ဓတ္ထေရဝါဒိနော ယထာ ပုရာဏဓမ္မဝိနယော တေဟိ နိကာယန္တရဝါဒေဟိ အသမ္ပိဿော အမလိနော ပကတိပရိသုဒ္ဓေါ ဟုတွာ တိဋ္ဌေယျ။ တထာ တံ မဟုဿာဟေန သုရက္ခိတံ ရက္ခိံသု။ ကထံ ?

အဘယဝိရိနိကာယုပ္ပတ္တိ

ဝဋ္ဋဂါမဏိရာဇာ ဟိ (၄၂၅-ဗုဒ္ဓဝဿေ)ရဇံ ပတွာ ပဉ္စမာသမတ္တကာလေ မြာဟ္မဏတိဿဒါမရိကေန သတ္တဟိ စ ဒမိဋ္ဌယောဓေဟိ ဥပဒ္ဓုတော သင်္ဂါမေ စ ပရာဇိတော ပလာယိတွာ သာဓိကာနိ စုဒ္ဓသဝဿာနိ နိလိယိတွာ အညတရ-ဝေသေန ဝသတိ။^၁ တဒါ လင်္ကာဒီပေ မနုဿာ စောရဘယေန ဒုပ္ပိက္ခဘယေန စ ဥပဒ္ဓုတာ ဘိက္ခုနံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌာတုံ န သက္ကောန္တိ၊ တေန ဘိက္ခု။ ယေဘုယျေန တတော ဇမ္ဗုဒီပံ ဂန္ဓာ ဓမ္မဝိနယံ ဓာရေန္တာ ဝိဟရန္တိ။ လင်္ကာဒီပေယေဝ ဩဟိနာပိ ထေရာ ယထာလဒ္ဓေဟိ ကန္တမူလပဏ္ဍေဟိ ယာပေန္တာ ကာယေ ဝဟန္တေ နိသီဒိတွာ ပရိယတ္တိဓမ္မံ သဇ္ဈာယံ ကရေန္တိ။

၁-အဘိ-ဋ္ဌ ၃-၁၁၀။ ဝိ-ဋ္ဌ ၁-၄၅-ပိဋ္ဌေသု။ ၂-ဝိ-ဋ္ဌ ၁-၄၈-ပိဋ္ဌာဒီသု။
 ၃-မဟာဝံသေ ၃၃-ပရိစ္ဆေဒေ ၃၇-ဂါထာတော ပဋ္ဌာယ။

ဓမ္မရုစိနိကာယုပတ္တိ

အဝဟန္တေ ဝါလုကံ ဥဿာပေတွာ တံ ပရိဝါရေတွာ သီသာနိ ကေဋ္ဌာနေ
 ကတွာ ပရိယတ္တိံ သမ္ပသန္တိ။ ဧဝံ ဒွါဒသ သံဝစ္ဆရာနိ သာဋ္ဌကထံ တေပိဋကံ
 အဟာပေတွာ ဓာရယိံသု။ ယဒါ ပန ဝဋ္ဋဂါမဏိရာဇော ဒမိဋ္ဌရာဇာနံ ဟန္တာ
 (၄၅၅-၄၆၆^၇ ဗုဒ္ဓဝဿဟန္တရေ) ပုနပိ ရဇံ ကာရေသိ။ တဒါ တေ ထေရာ
 ဇမ္ပုဒိပတော ပစ္စာဂတတ္ထေရေဟိ သဒ္ဓိံ တေပိဋကံ သောဓေန္တော ကေက္ခရဗ္ဗိ
 အသမေန္တံ နာမ န ပဿိံသု။^၂ ယောပိ စ မဟာနိဗ္ဗေသော တသ္မိံ
 ကာလေ ဧကဿေဝ ဒုဿီလဘိက္ခုနော ပဂုဏော အဟောသိ၊ သောပိ မဟာ-
 တိပိဋကတ္ထေရေန မဟာရက္ခိတတ္ထေရံ တဿ သန္တိကာ ဥဂ္ဂဏှာပေတွာ
 ရက္ခိတော အဟောသိ။^၃ ဧဝံ ဒုဗ္ဗိက္ခရဋ္ဌက္ခောဘုပဒ္ဓဝေဟိ ပိဋိတတ္တာ ဒုဒ္ဓရ-
 သမယေပိ ဓမ္မဝိနယံ သက္ကစ္စံ ဓာရယိံသု။

ရာဇော အဘယဂိရိံ နာမ ဝိဟာရံ ကာရေတွာ အတ္တနော ကတူပကာရပုဗ္ဗဿ
 မဟာတိဿတ္ထေရဿ အဒါသိ။ သော ပန ထေရော ကုလသံသဂ္ဂမဟုလတ္တာ
 မဟာဝိဟာရဝါသီဟိ ဘိက္ခုဟိ ပဗ္ဗာဇနိယကမ္ပံ ကတွာ နိဟဇော။ တဒါဿ
 သိဿော မဟာလမဿုတိဿနာမကော ထေရော တံ ကမ္ပံ ပဋိဗာဟိ၊ တေနဿ
 သံဃော ဥက္ခေပနိယကမ္ပံ အကာသိ။ သော မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ကုဋ္ဌိတွာ
 အဘယဂိရိဝိဟာရမေဝ ဂန္တာ တေန မဟာတိဿတ္ထေရေန ဧကတော ဟုတွာ
 ဝိသုံ ဂဏံ ဝဟန္တော ဝသိ။ တေ စ ဒွေ ထေရာ န မဟာဝိဟာရံ ပုနာဂမိံသု။^၄
 တတော ပဋ္ဌာယ သီဟဋ္ဌဒိပေ မဟာဝိဟာရဝါသီ၊ အဘယဂိရိဝါသီတိ ဒွေ
 နိကာယာဇာတာ။ ဣဒံ တာဝ သီဟဋ္ဌဒိပေ သာသနပရိဟာနိယာ ပဋ္ဌမံ
 ကာရဏံ။

ဓမ္မရုစိနိကာယုပတ္တိ

တဒါ စ ရာဇော အဘယဂိရိဝါသီသုယေဝ ဘိက္ခုသု ဝိသေသတော ပသန္တော
 ဟုတွာ တေယေဝ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ပဝါရေတွာ ပဂ္ဂဏှာတိ၊ ရာဇမဟာ-
 မတ္တာဒယောပိ အဘိညာတာ အဘိညာတာ ဗဟူ ဇနာ တသ္မိံ စ အာရာမေ
 အညတ္ထ စ ဗဟူ အာဝါသေ ကတွာ တေသံ ဒေန္တိ။ ဧဝံ အဘယဂိရိဝါသီနော
 ဘိက္ခု ဗဟူနံ အဘိညာတဇနာနံ သက္ကတာ စေဝ ဟောန္တိ ပူဇိတာ စ မာနိတာ
 စ။ ပုန စ အဘယဂိရိဝါသီနော မဟာလမဿုတိဿတ္ထရာဒယော ဣန္ဒိယရဋ္ဌတော
 အာဂဘံ ဝဇ္ဇိပုတ္တကဂဏပရိယာပန္နဿ ဓမ္မရုစိနိကာယဿ ဓမ္မဝိနယဘူတံ

၁-မဟာဝံသေ ၃၃၊ ၇၀-ဂါထာ။
 ၂-အံ-ဋ္ဌ ၁-၇၁၊ အဘိ-ဋ္ဌ ၂-၄၂၇ ပိဋေ။
 ၃-ဝိ-ဋ္ဌ ၂-၂၇၄-ဝိဋ္ဌေ။
 ၄-မဟာဝံသေ ၃၃၊ ၇၃-ဂါထာဒီသု။ နိကာယသင်္ဂဟေ ၁၁-ပိဋေ။

သက္ကတဘာသာရောပိတံ အဘိနဝဗ္ဗိ ပိဋကံ သမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယံ၊ တေန တေပိ ဓမ္မရူပိနိကာယိကာ နာမ အဟေသံ။ ဣဒံ သီဟဠဒီပေ သာသနပရိဟာနိယာ ဒုတိယံ ကာရဏံ။

ပိဋကတ္တယဿ ပေါတ္ထကာရောပနံ

မဟာဝိဟာရဝါသိနော ပန ပေါရာဏိကံ ပါဠိဘာသာယ သဏ္ဍိတံ ပရိသုဒ္ဓ- ပိဋကမေဝ ပဋိဂ္ဂဏန္တိ၊ တဉ္စ မုခပါဠေနေဝ ဓာရေန္တိ။ တဒါ ပန ထေရာ ပစ္စိမဇနာနံ သတိပညာဟာနိံ ဒိသ္မာ ဗုဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ တံကာလာ မုခပါဠေနာဘတံ သာဠကထံ ပိဋကတ္တယံ ပေါတ္ထကေ အာရော- ပေတုံ သမာရဘိံသု။ သမာရဘမာနာ စ တေ အနုရာဇရာဇောနိပုရတော အဠသဠိမိလပ္ပမာဏေ၊ မလယဇနပဒေ မာတုလိနဂရေ အာလောက- လေဏေ ဝသန္တာ ဧကဿ တန္ဒေသိကဿ ဇနပဒါမိပတိနော အာရက္ခံ ဂဟေတွာ တံ ပေါတ္ထကာရောပနကမ္မမကံသု။^၇။ တေနိဒံ ဉာယတိ “တဒါ မဟာဝိဟာရဝါသိနော ထေရာ ရာဇရာဇမဟာမတ္ထေဟိ အလဒ္ဓူပကာရာ ဟုတွာ အတ္တနော ဗလေနေဝ ပိဋကတ္တယဿ ပေါတ္ထကာရောပနကမ္မမကံသု”တိ စ၊ “တဉ္စ ယထေဝ ပစ္စိမဇနာနံ သတိပညာဟာနိံ ဒိသ္မာ ကတံ၊ တထေဝ ဒုဗ္ဗိက္ခရဠက္ခောဘာဒိဘယုပဒ္ဓုတကာလေသု ဒုဒ္ဓရဘာဝဗ္ဗိဒိသ္မာ”တိ စ၊ တထာ “အဘယဂိရိဝါသိနံ သမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယသမယန္တရောဒါဒေဟိ အနာကုလနတ္ထမ္ဘိ ကတ”န္တိ စ။ ဧဝံ မဟာဝိဟာရဝါသိနော ထေရာ ပရိသုဒ္ဓတ္ထေရဝါဒပိဋကံ သမယန္တရေဟိ အသမ္ဘိဿနတ္ထာယ ယထာ ပုရေ၊ တထာ ပါဠိဘာသာယ ဧဝ ပေါတ္ထကေ အာရောပေတွာပိ သုရက္ခိတံ ရက္ခိံသု။ ယဒိ ဟိ တဒါ တေပိဋကံ ပေါတ္ထကေသု အနာရောပိတမဿ၊ ပစ္စာကာလေသု သမယန္တရတော အာဂတသုတ္တာနိ “နေတာနိ အမှာက”န္တိ ပဋိက္ခိပိတုံ န သုကရာနိ ဘဝေယျံ။ ယတော စ ခေါ တဒါ သာဠကထံ တေပိဋကံ ပေါတ္ထကေသု အာရောပိတံ၊ တတောယေဝ အနာ- ဂတကာလေသု သမယန္တရဂတသုတ္တာနိ တေဟိ ပေါတ္ထကေဟိ သံသန္ဓေတွာ ပဋိက္ခိပိတုံ သုကရာနိ ဟောန္တိ။

တထာ ဟိ ဘာတိယရာဇကာလေ (၅၂၄-၅၅၂-ဗု-ဝ) မဟာဝိဟာရဝါသိနံ အဘယဂိရိဝါသိဟိ ဝိနယေ ဝိဝါဒေါ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တဒါ ရာဇာ ဒီပကာရာယနံ နာမ ပြာဟ္မဏဇာတိကံ အမစ္စံ ထေရာနံ သန္တိကံ ပေသေသိ။ သော ဥဘိန္ဒူ

၁-မဟာဝံသေ ၃၃၊ ၉၉။ နိကာယသင်္ဂဟေ ၁၂-ပိဋေ။ ၂-68 Miles.
၃-မာတလေ ဣတိ တေရဟိ ဝေါဟာရော။ ၄-မဟာဝံသေ ၃၃၊ ၁၀၀-၁၀၁-ဂါထာသု။

အဓမ္မဝါဒုပ္ပတ္တိ

သုတ္တံ သုတွာ ဝိနိစ္ဆယံ အဒါယိံ။ တထာ ဝေါဟာရကတိဿရာဇကောလေ
စ (၇၅၈-၇၈၀ ဗု-၀) ဂေါဋ္ဌာဘယရာဇကောလေ စ (၇၉၇-၈၁၀ ဗု-၀)
ထေရဝါဒိကာ ပေါတ္ထကာရူဋ္ဌေန ဓမ္မဝိနယေန သံသန္ဓေတွာ အဓမ္မဝါဒံ
ပဋိက္ခိပိံသု။

အဓမ္မဝါဒုပ္ပတ္တိ

အယံ ပန အာဒိတော ပဋ္ဌာယ သာသနမလဘူတာနံ အဓမ္မဝါဒါနံ ဥပ္ပတ္တိ။
အသောကရဗျော ဟိ ကာလေ ဥပ္ပဗ္ဗာဇေတွာ နိက္ကနိတာ အညတိတ္ထိယာ
ဗုဒ္ဓသာသနေ အလဒ္ဓပတိဋ္ဌာ ကောဓာဘိဘူတာ ပါရုလိပုတ္တတော နိက္ခမိတွာ
ရာဇဂဟသမိပေ နာလန္ဒာယံ သဒ္ဓိပတိတွာ ဧဝံ သမ္ဗန္ဓယိံသု “မဟာဇနဿ
ဗုဒ္ဓသာသနေ အနဝဂါဟတ္ထာယ သကျာနံ ဓမ္မဝိနယော နာသေတဗျော၊ တဉ္စ
ခေါတေသံ သမယံ အဇာနန္ဓေဟိ န သက္ကာ ကာတုံ၊ တသ္မာ ယေန ကေနစိ
ဥပါယေန ပုနပိ တတ္ထ ပဗ္ဗဇိတဗ္ဗမေဝါ”တိ။ တေ ဧဝံ သမ္ဗန္ဓယိတွာ ပုန
အာဂန္တာ ဝိသုဒ္ဓတ္ထေရဝါဒိနမန္တရံ ပဝိသိတုံ အသက္ကောန္တာ တဒညေသံ
သတ္တရသန္တံ မဟာသင်္ခါကာဒိနိကာယာနံ သန္တိကံ ဥပသင်္ခမိတွာ အတ္တနော
အညတိတ္ထိယဘာဝံ အဇာနာပေတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ပိဋကဏ္ဍယမုဂ္ဂဏိတွာ တဉ္စ
ဝိပရိဝတ္ထေတွာ တတော ကောသဠိံ ဂန္တာ ဓမ္မဝိနယနာသနာယ ဥပါယံ
မန္တယိတွာ ၂၅၃-ဗုဒ္ဓဝဿေ ဆသု ဌာနေသု ဝသန္တာ (၁) ဟေမဝတိကော
(၂) ရာဇဂိရိကော (၃) သိဒ္ဓတ္ထိကော (၄) ပုဗ္ဗသေလိယော (၅) အပရ-
သေလိယော (၆) ဝါဇိရိယော (၇) ဝေတုလ္လော (၈) အန္ဓကော (၉)
အညမဟာသံသိကောတိ နဝ အဘိနဝေ နိကာယေ ဥပ္ပါဒေသုံ။ တေသံ
နာမာနိ စ လဒ္ဓိယော စ ကထာဝတ္ထု၊ အဋ္ဌကထာယံ အာဂတာယေဝ။

- တေသု ဟေမဝတိကာ သဒ္ဓမ္မပတိရူပကံ ဗုဒ္ဓဘာသိတဘာဝေန ဒဿေတွာ
- (၁) ဝတ္ထုပိဋကံ နာမ ဂန္တံ အကံသု။
- ရာဇဂိရိကာ (၂) အင်္ဂုလိမာလပိဋကံ၊
- သိဒ္ဓတ္ထိကာ (၃) ဂူဠဝေဿန္တရံ၊
- ပုဗ္ဗသေလိယာ (၄) ရဋ္ဌပပါလဂန္တိတံ၊
- အပရသေလိယာ (၅) အာဠဝကဂန္တိတံ၊

၁-ဝိ-ဋ္ဌ ၂-၁၆၈-ဝိဋ္ဌေ။ ၂-နိကာယသင်္ဂဟေ ၁၂-ဝိဋ္ဌေ။ ၃-နိကာယသင်္ဂဟေ ၉-ဝိဋ္ဌေ။

ဝဇီရပဗ္ဗတဝါသိနော ဝါဇီရိယာ (၆) ဂူဠဝိနယံ နာမ ဂန္တိ အကံသု။

တေယေဝ သဗ္ဗေ မာယာဇာလတန္တ-သမာဇတန္တာဒိကေ အနေကေ
တန္တဂန္တေ စ၊ မရိစိကပ္ပ-ဟေရမ္ဘကပ္ပါဒိကေ အနေကေ ကပ္ပဂန္တေ စ
အကံသု။

ဝေတုလ္လဝါဒိနော ပန (၇) ဝေတုလ္လပိဋကမကံသု။

အန္တကာ စ (၈) ရတနကုဋ္ဌာဒိကေ ဂန္တေ၊

အညမဟာသံဃိကာ စ (၉) အက္ခရသာရိယာဒိသုတ္တန္တေ အကံသု ၁။

တေသု ပန သဒ္ဓမ္မပတိရူပကေသု ဝေတုလ္လဝါဒေါ၊ ဝါဇီရိယဝါဒေါ၊ ရတန-
ကုဋ္ဌသတ္တန္တိ ဣမာနိယေဝ တီဏိ လင်္ကာဒီပမုပါဂတာနိ၊ အညာနိ ပန ဝဏ္ဏ-
ပိဋကာဒိနိ ဇမ္ဗုဒီပေယေဝ နိဝတ္တန္တိတိ နိကာယသင်္ဂဟေ ဝုတ္တံ။ ဝဏ္ဏပိဋကာဒိနမ္ပိ
ပန လင်္ကာဒီပမုပါဂတစ္စာယာ ဒိဿတေဝ။ တထာ ဟိ သမန္တပါသဒိကာယ
ဝိနယဋ္ဌကထာယံ (၃၊ ၉-ပိဋေ)

“ဝဏ္ဏပိဋက အင်္ဂုလိမာလပိဋက ရဋ္ဌပါလဂဇ္ဇိတ အာဠဝကဂဇ္ဇိတဂူဠမဂ္ဂ
ဂူဠဝေဿန္တရ ဂူဠဝိနယ ဝေဒလ္လပိဋကာနိ ၂ ပန အဗုဒ္ဓဝစနာနိ ယေဝါတိ
ဝုတ္တ”န္တိ စ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ သံယုတ္တဋ္ဌကထာယမ္ပိ (၂၊ ၁၈၆-ပိဋေ)

“ဂူဠဝိနယံ ဂူဠဝေဿန္တရံ ဂူဠမဟောသဓိံ ဝဏ္ဏပိဋကံ အင်္ဂုလိမာလ-
ပိဋကံ ရဋ္ဌပါလဂဇ္ဇိတံ အာဠဝကဂဇ္ဇိတံ ဝေဒလ္လပိဋကန္တိ ၂ အဗုဒ္ဓဝစနံ
သာရတ္ထပ္ပကာသိနိယာ”တိ စ။

၂-ဧတ္ထ

တေသံ ပဋိက္ခေပေါ ဒိဿတိ။ န ဟိ တာနိ အသုတွာ၊ တေသဉ္စ အတ္ထံ
အဇာနိတွာ သီဟဋ္ဌဋ္ဌကထာစရိယေဟိ တာနိ ပဋိက္ခိင်တုံ သက္ကာ၊ နာပိ တံ
ပဋိက္ခေပဝစနံ ဇမ္ဗုဒီပိကဋ္ဌကထာစရိယာနံ ဝစနံ ဘဝိတုံ၊ မဟာမဟိန္ဒတ္ထေရဿ

၁-နိကာယသင်္ဂဟေ ၉-ပိဋေ။

၂-ဧတ္ထ “ဝေပုလ္လံ၊ ဝေဒလ္လံ၊ ဝေတုလ္လန္တိ အတ္ထတော ဧကံ၊ ဗောဓိသတ္တပိဋကဿေဝ နာမ”န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။
တထာ ဟိ ဝုတ္တံ အသင်္ဂေန နာမ အာစရိယေန အဘိဓမ္မသမုစ္စယေ နာမ မဟာယာနိကဂန္တေ
(၇၉-ပိဋေ) “ဝေပုလ္လံ ကတခံ? ဗောဓိသတ္တပိဋကသမ္ပယုတ္တံ ဘာသိတံ။ ယဒုစ္စတေ ဝေပုလ္လံ၊ တံ
ဝေဒလ္လမပျုစ္စတေ၊ ဝေတုလ္လမပျုစ္စတေ။ ကိမတ္ထံ ဝေပုလ္လမုစ္စတေ? သဗ္ဗသတ္တာနံ ဟိတသုခါဓိ-
ဋ္ဌာနတော၊ ဥဒါရဂမ္ဘီရဓမ္မဒေသနာတော စ။ ကိမတ္ထမုစ္စတေ ဝေဒလ္လံ? သဗ္ဗာဝရဏဝိဒလနတော။
ကိမတ္ထမုစ္စတေ ဝေတုလ္လံ? ဥာမာနဓမ္မာနံ တုလနာဘာဝတော”တိ။

သီဟဋ္ဌဒီပံ ဂမနသမယေ တေသံယေဝ အဘာဝတော။ တသ္မာ တာနိ စ တဒညာနိ စ မဟာယာနိကပိဋကာနိ တံကာလိကာနိ ယေဘုယျေန သီဟဋ္ဌဒီပမုပါဂတာနိတိ ဂဟေတဗ္ဗာနိ။ တေသု စ ဝန္တိပုတ္တကဂဏပရိယာပနဿ ဓမ္မရူစိနိကာယဿ ပိဋကာနံ တဒုပါဂမနံ ပုဗ္ဗေဝ ဝုတ္တံ။ တဒညေသံ ပန တဒုပါဂမနံ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝေတုလ္လဝါဒဿ ပဌမနိဂ္ဂဟော

ဝေါဟာရကတိဿရညော ကာလေ (၇၅၀-၇၀၀-ဗု-၀) အဘယဂိရိဝါ- သိနော ဓမ္မရူစိနိကာယိကာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရေန သာသနဝိနာသနတ္ထာယ ဘိက္ခုဝေသဓာရိဟိ ဝေတုလ္လဝါဒိဗြာဟ္မဏေဟိ ရစိတံ ဝေတုလ္လပိဋကံ သမ္ပုဋ္ဌိဂ္ဂ- ဟေတွာ “ဣဒံ ဗုဒ္ဓဘာသိတ” န္တိ ဒဿေန္တိ။ တံ မဟာဝိဟာရဝါသိနော ထေရ- ဝါဒိကာ ဓမ္မဝိနယေန သံသန္နေတွာ အဓမ္မဝါဒေါတိ ပဋိက္ခိပိံ သု။ တံ သုတွာ ရာဇာ သဗ္ဗသတ္တပါရဂုံ ကပိလံ နာမ အမစ္စံ ပေသေတွာ ဝိနိစ္ဆယံ ကာရာ- ပေတွာ အဗုဒ္ဓဘာသိတဘာဝံ ဥတွာ သဗ္ဗံ ဝေတုလ္လပေါတ္ထကံ ဈာပေတွာ တလ္လဒ္ဓိကေ စ ပါပဘိက္ခု နိဂ္ဂဟေတွာ ဗုဒ္ဓသာသနံ ဇောတေသိံ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ မဟာဝံသေ—

၃၆၊ ၄၁။ “ဝေတုလ္လဝါဒံ မဒ္ဓိတွာ၊ ကာရေတွာ ပါပနိဂ္ဂဟံ။ ကပိလေန အမစ္စေန၊ သာသနံ ဇောတယီ စ သော”တိ။

သာဂလိယနိကာယုပ္ပတ္တိ

ပုနပိ တေ အဘယဂိရိဝါသိနော ဝေါဟာရကတိဿရညော ကာလေ (၇၉၇- ၇၀၀-ဗု-၀) ဝေတုလ္လဝါဒံ တထေဝ ဒဿေန္တိ။ တဒါ ပန တေသု ဥဿိလိယဇ- တိဿော နာမ မဟာထေရော ဝေါဟာရကတိဿရာဇကာလေ ဝေတုလ္လ- ဝါဒိနံ ဘိက္ခုနံ ကတနိဂ္ဂဟံ သုတွာ “ဝိစာရဏသမ္ပန္နဿ ရညော သမယေ တထေဝ ဘဝေယျ၊ န ဘဒ္ဒကမေတ” န္တိ စိန္နေတွာ “န မယံ တေဟိ ဧကတော ဟောမာ”တိ တိသတမတ္ထေ ဘိက္ခု ဂဟေတွာ ဒက္ခိဏဂိရိဝိဟာရံ ဂန္ဓာ ဓမ္မရူစိနိကာယတော ဝိသုံ ဟုတွာ ဝသိ။ တေသု သာဂလော နာမ မဟာ- ထေရော တတ္ထေဝ ဒက္ခိဏဂိရိမှိ ဝသန္တော အာဂမဗျာချာနမကာသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ တံ ထေရမာရဗ္ဗ တဿန္တေဝါသိနော သာဂလိယာ နာမ အဟေသုံ။

တေသမ္ပိ ဝါဒေါ ပစ္စာ မဟာသေနရာဇကောလေ ဇေတဝနဝိဟာရေ ပတ္တရိ^၁။

ဝေတုလ္လဝါဒဿ ဒုတိယနိဂ္ဂဟော

ဂေါဋ္ဌာဘယော ပန ရာဇာ ပဉ္စသု^၂ ဝိဟာရေသု မဟာဘိက္ခုသံဃံ ကေတော သန္တိပါတေတွာ တံ ပဝတ္တိ^၃ ပုစ္ဆိတွာ ဝေတုလ္လဝါဒဿ အဗုဒ္ဓဘာသိတဘာဝံ ဥတွာ တံဝါဒိနော သဋ္ဌိ ပါပဘိက္ခု။ လက္ခဏာဟတေ ကတွာ ရဋ္ဌတော ပဗ္ဗာဇေသိ၊ ဝေတုလ္လပေါတ္ထကာနိ စ ဈာပေတွာ ဗုဒ္ဓဿသနံ ဇောတေသိ^၄။

တဒါ ရဋ္ဌတော ပဗ္ဗာဇိတေသု တေသု ဘိက္ခုသု ကေစိ ကာဝိရပဋနံ ဂန္ဓာ တတ္ထ ဝသန္တိ။ တသ္မိ^၅ စ သမယေ ဧကော အညတိတ္ထိယမာဏာဝကော ဒေသန္တရတော ကာဝိရမာဂန္ဓာ ပဋနဂါမိကေဟိ တေသံ ဘိက္ခုနံ ကတူပဟာရံ ဒိသ္မာ လာဘသက္ကာရံ နိဿာယ တေသံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ သံဃမိက္ခောတိ နာမေန ပါကဋ္ဌော အဟောသိ။ သော မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ဓမ္မဝိနိစ္ဆယံ နိဿာယ ဂေါဋ္ဌာဘယရညာ ဝေတုလ္လဝါဒဟေတု တေသံ ဘိက္ခုနံ ရဋ္ဌာ ပဗ္ဗာဇိတဘာဝံ ဥတွာ မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ကုဒ္ဓေါ ဟုတွာ “ဝေတုလ္လဝါဒံ ဝါ နေ ဂါဟာပေဿာမိ၊ ဝိဟာရေ ဝါ နေသံ ဥဗ္ဗုလေတွာ ဝိနာသေဿာမိ”တိ သီဟဋ္ဌဒီပံ ဂန္ဓာ ရာဇာနံ ပဿာဒေတွာ တဿ ဒွေ ပုတ္တေ သိပ္ပံ သိက္ခာပေဿာမိတိ အာရတိ။ တထာပိ အတ္တနော ဝါဒဿ ဇာနနသမတ္ထိ ဇေဋ္ဌတိဿံ ဩဟာယ အနာဂတေ အတ္တနော ဝစနံ ကာရာပေတုံ သက္ကုဏေယျံ ကနိဋ္ဌံ မဟာသေနကုမာရမေဝ သင်္ဂဏိတွာ သိပ္ပံ သိက္ခာပေသိ။ ပိတုနော အစ္စယေန ဇေဋ္ဌတိဿကုမာရေ ရဇံ ပုတ္တေ (ဂ၁၀-ဂ၁၉-ဗု-၀)သော တဿ ရညော ဘိတော ကာဝိရပဋနမေဝ ဂတော^၆။

မဟာသေနရညော ပန ကာလေ (ဂ၁၉-ဂ၄၅-ဗု-၀) သော ပုန သီဟဋ္ဌဒီပမာဂန္ဓာ အဘယဂိရိဝိဟာရေ ဝသန္တော မဟာဝိဟာရဝါသီဟိ ဝေတုလ္လဝါဒံ ဂါဟာပေတုံ နာနာပကာရေဟိ ဝါယာမမကာသိ။ တထာပိ တေဟိ တံ ဂါဟာပေတုံ အသက္ခောန္တော ရာဇာနံ ဥပသင်္ဂမိတွာ နာနာကာရဏေဟိ

၁-နိကာယ ၁၃-ပိဋက။
၂-မဟာဝိဟာရ၊ စေတီယ၊ ထူပါရာမ၊ ဣဿရသမဏက၊ ဝေဿဂိရိဝိဟာရသင်္ခါတေသု။
၃-မဟာဝံသေ ၃၆၊ ၁၁၁-၁၁၂-ဂါထာသု၊ နိကာယ ၁၃-ပိဋက။
၄-မဟာဝံသေ ၃၆၊ ၁၁၃-ဂါထာဒီသု။ နိကာယ ၁၄-ပိဋက။

ဝေတုလ္လဝါဒေါ

သညာပေတွာ “ယော ကောစိ ကေဿပိ ဘိက္ခုဿ မဟာဝိဟာရဝါသိနော အာဟာရံ ဒဒေယျ၊ တဿ သတံ ဒဏ္ဍော”တိ ရညော အာဏာယ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေသိ။ တဒါ မဟာဝိဟာရဝါသိနော နဂရေ ပိဏ္ဍာယ စရန္တာ တယော ဒိဝသေ ဘိက္ခမလဒ္ဓါ မဟာပါသာဒေ သန္နိပတိတွာ “သစေ မယံ ခုဒါဟေတု အဓမ္မံ ဓမ္မောတိ ဂဏှေယျာမ၊ ဗဟူ ဇနာ တံ ဂဟေတွာ အပါယ- ဂါမိနော ဘဝိဿန္တိ၊ မယဉ္ဇ သဗ္ဗေ သာဝဇ္ဇာ ဘဝိဿာမ၊ တသ္မာ န မယံ ဇီဝိတဟေတုပိ ဝေတုလ္လဝါဒံ ပဋိဂ္ဂဏှိဿာမာ”တိ သမ္ဗန္ဓယိတွာ မဟာ- ဝိဟာရာဒိကေ သဗ္ဗဝိဟာရေ ဆဋ္ဌေတွာ ဂျေဟဏဇနပဒဉ္စ မလယပစေသဉ္စ အဂမိံသု။

ဝေတုလ္လဝါဒေါ

ကိဒိသော ဝေတုလ္လဝါဒေါ နာမ၊ ယတော မဟာဝိဟာရဝါသိနော အတိဝိယ ဇိဂုစ္ဆိံသုတံ? ဣဒါနိ ဝေတုလ္လဝါဒဿ သရူပံ သဗ္ဗာကာရေန ပကာသေတုံ န သက္ကာ၊ ဝေတုလ္လနာမေန ပေါတ္ထကာနံ ဝါ နိကာယဿ ဝါ တေရဟိ အပါကဋဘာဝတော။ အဘိဓမ္မပိဋကေ ပန ကထာဝတ္ထု၊ အဋ္ဌ- ကထာယံ ၂ ကတိပယာ ဝေတုလ္လဝါဒါ အာဂတာ။ ကထံ?—

“ပရမတ္ထတော မဂ္ဂဖလာနေဝ သံဃော၊ မဂ္ဂဖလေဟိ အညော သံဃော နာမ နတ္ထိ၊ မဂ္ဂဖလာနိ စ န ကိဉ္စိ ပဋိဂ္ဂဏှန္တိ၊ တသ္မာ န ဝတ္ထဗ္ဗံ သံဃော ဒက္ခိဏံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ”တိ စ (၁)။

“မဂ္ဂဖလာနေဝ သံဃော နာမ၊ န စ တာနိ ဒက္ခိဏံ ဝိသောဓေတုံ သက္ကာန္တိ၊ တသ္မာ န ဝတ္ထဗ္ဗံ သံဃော ဒက္ခိဏံ ဝိသောဓေတိ”တိ စ (၂)။

“မဂ္ဂဖလာနေဝ သံဃော နာမ၊ န စ တာနိ ကိဉ္စိ ဘုဉ္ဇန္တိ၊ တသ္မာ န ဝတ္ထဗ္ဗံ သံဃော ဘုဉ္ဇတိ ပိဝတိ ခါဒတိ သာယာတိ”တိ စ (၃)။

မဂ္ဂဖလာနေဝ သံဃော နာမ၊ န စ သက္ကာ တေသံ ကိဉ္စိ ဒါတုံ၊ န စ တေဟိ ပဋိဂ္ဂဏှိတုံ၊ နာပိ တေသံ ဒါနေန ကောစိ ဥပကာရော ဣဇ္ဈတိ၊ တသ္မာ န ဝတ္ထဗ္ဗံ သံဃဿ ဒိန္နံ မဟပ္ပလ”န္တိ စ (၄)။

“ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ န ကိဉ္စိ ပရိဘုဉ္ဇတိ၊ လောကာနုဝတ္တနတ္ထံ ပန ပရိဘုဉ္ဇမာနံ ဝိယ အတ္တာနံ ဒဿေတိ၊ တသ္မာ နိရူပကာရတ္တာ န ဝတ္ထဗ္ဗံ တသ္မိံ ဒိန္နံ မဟပ္ပလ”န္တိ စ (၅)။

၁-မဟာဝံသေ ၃၇၊ ၂-၆-ဂါထာသု၊ နိကာယသင်္ဂဟေ ၁၄-ပိဋေ။
 ၂-အဘိ-ဋ ၃-၂၅၈-၉-၂၆၁-၂၈၃-ပိဋေသု။

“ဘဂဝါ တုသိတဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တော တတ္ထေဝ ဝသတိ၊ န မနုဿလောကံ အာဂစ္ဆတိ၊ နိဗ္ဗိတရူပမတ္တကံ ပနေတ္ထ ဒဿေတိ”တိ စ (၆)။

“တုသိတပုရေ ဌိတော ဘဂဝါ ဓမ္မဒေသနတ္ထာယ အဘိနိဗ္ဗိတံ ပေသေသိ၊ တေန စေဝ၊ တဿ စ ဒေသနံ သမ္ပုဋ္ဌိန္တိတွာ အာယသ္မတာ အာနန္ဓေန ဓမ္မော ဒေသိတော၊ န ဗုဒ္ဓေန ဘဂဝတာ”တိ စ (၇)။

“ဧကောဓိပ္ပါယေန မေထုနော ဓမ္မော ပဋိသေဝိတဗ္ဗော။ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော—ကာရုညေနဝါဧကေန အဓိပ္ပါယေန ဧကောဓိပ္ပါယော၊ သံသာရေဝါ ဧကတော ဘဝိဿာမာတိ ဣတ္ထိယာ သဒ္ဓိံ ဗုဒ္ဓပူဇာဒီနိ ကတွာ ပဏိမိဝသေန ဧကော အဓိပ္ပါယော အဿာတိ ဧကောဓိပ္ပါယော၊ ဧဝရူပေါ ဒိန္နမ္ပိ ဇနာနံ ဧကောဓိပ္ပါယော မေထုနော ဓမ္မော ပဋိသေဝိတဗ္ဗော”တိ စ (၈) ဧဝံ ဝေတုလ္လ-ဝါဒီနံ လဒ္ဓိယော အာဂတာ၊ ဧတ္တကာယေဝ နေသံ ဝါဒါ ယေရဝါဒ-ဂန္ထဝသေန ဒါနိ ပညာယန္တိ။

ဧတ္ထ စ အာဒိတော စတုဟိ ဝါဒေဟိ သုတ္တန္တာဂတသံဃော စ မိစ္ဆာ ဂဟိတော၊ ဝိနယာဂတသံဃော စ သဗ္ဗထာ ပဋိက္ခိတ္တော။ တဒနန္တရံ တယော ဝါဒါ ဣဿရနိဗ္ဗာနဝါဒါနုဝတ္တကာ။ အန္တိမဿ ပန အသဒ္ဓမ္မဝါဒဘာဝေါ အတိဝိယ ပါကဋောတိ။

အဘိဓမ္မသမုစ္စယေ ပန ဝေတုလ္လပိဋကဿ ဗောဓိသတ္တပိဋကဘာဝေါ ပကာသိတော၊ တသ္မာ သဒ္ဓမ္မပုဏ္ဏရိကသုတ္တာဒိကေ ဗောဓိသတ္တပိဋကေ အာဂတဝါဒေါပိ “ဝေတုလ္လဝါဒေါ”တိ ဝေဒိတဗ္ဗော”။

မဟာဝိဟာရနာသနံ

မဟာဝိဟာရဝါသီသု ပန ဝုတ္တပ္ပကာရေန သဗ္ဗဝိဟာရေ ဆဇ္ဇေတွာ ဂတေသု သံဃမိတ္တော ပါပဘိက္ခု ရာဇာနံ သညာပေတွာ လောဟပါသာဒါဒိကေ စတုသဠာမိကေ တိသတမတ္ထေ ပရိဝေဏပါသာဒေ နာသေတွာ သမူလံ ဥဒ္ဓရာပေတွာ အဘယဂိရိဝိဟာရံ အာနယာပေသိ။ ဝိဟာရဘူမိယံ စ ကသာ-ပေတွာ အပရဏ္ဍေ ဝပါပေသိ။ ဧဝံ တဒါ မဟာဝိဟာရော နဝ ဝဿာနိ ဘိက္ခုဟိ သုညော အဟောသိ အာဝါသဝိရဟိတော စ။ အထ ရာဇာ မေသဝဏ္ဏာဘယဿ နာမ ကလျာဏမိတ္တဘူတဿ အမစ္စဿ သန္တဇ္ဇနပုဗ္ဗင်္ဂမေန

၁-အဘိဓမ္မသမုစ္စယေ ၇၉-ပိဋေ။

ဝစနေန မဟာဝိဟာရံ ပုန ပါကတိကံ ကတွာ တေ စာပိ အပက္ကန္တေ ဘိက္ခု။
အာနေတွာ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌဟိ^၁။

ဇေတဝနဝါသိနိကာယုပ္ပတ္တိ

ပုနပိ ရာဇာ ဒက္ခိဏာရာမဝါသိမ္ပိ ဇိမ္မမာနသေ ကုဟကတိဿတ္ထေရေ
ပသန္ဓော ဟုတွာ တဿတ္ထာယ မဟာဝိဟာရသိမပ္ပန္တရေ ဇေတဝနုယျာနေ
ဇေတဝနဝိဟာရံ ကာရေတုမာရဘိ။ မဟာဝိဟာရဝါသိနော ဘိက္ခု။ တံ
နိဝါရေတုံ အသက္ကောန္တာ ပုနပိ တတော အပက္ကမိ^၂သု။ တဒါပိ မဟာဝိဟာရော
နဝ မာသာနိ ဘိက္ခု။ဟိ သုညော အဟောသိ။ ရာဇာ ပန အတ္တနော
အဇ္ဈာသယဝသေနေဝ တတ္ထ ဇေတဝနဝိဟာရံ ကာရေတွာ တဿ ကုဟက-
တိဿတ္ထေရဿ အဒါသိယေဝ။ တတ္ထ ဒက္ခိဏဂိရိဝိဟာရတော သာဂလိယာ
ဘိက္ခု။ အာဂန္တာ ဝသိ^၃သု။ ပစ္စာ စ တေ အပ္ပသာမဏေရသီလာကာလရညော
ကာလေ (၁၀၆၇-၁၀၈၀-ဗု-၀) ဝေတုလ္လဝါဒိနော အဟောသုံ^၂။

ဧဝံ အာစရိယဗုဒ္ဓသောသတ္ထေရဿ သီဟဋ္ဌဒီပမာဂမနကာလတော
(၉၆၅-ဗု-၀) ပုဗ္ဗေယေဝ ဝိသုဒ္ဓတ္ထေရဝါဒိဟိ မဟာဝိဟာရဝါသိဟိ ဝိရုဒ္ဓ-
သမယာ အဘယဂိရိဝါသိနော(၄၅၅-ဗု-၀) သာဂလိယာ(၇၉၇-၈၁၀-ဗု-၀)
ဇေတဝနဝါသိနော (၈၂၉-၈၄၅-ဗု-၀) စာတိ တယော နိကာယာ ဥပ္ပန္တာ
အဟောသုံ။ တေသု ပန အဘယဂိရိဝါသိနောယေဝ ဝိသေသတော ပါကဋ္ဌာ
စေဝ ဟောန္တိ ဗလဝန္တော စ။ တထာ ဟိ တေ ဝိသုဒ္ဓတ္ထေရဝါဒပိဋကဉ္စ
ဝဇ္ဇိပုတ္တကပရိယာပန္နဓမ္မရုစိနိကာယပိဋကဉ္စ မဟိသာသကာဒိနိကာယပိဋကဉ္စ
မဟာယာနပိဋကဉ္စ သမ္ပုဋိစ္ဆန္တိ။ တေသု ဓမ္မရုစိနိကာယပိဋကဿ သမ္ပုဋိစ္ဆိတ-
ဘာဝေါ ပါကဋ္ဌောယေဝ။ မဟိသာသကာဒိနိကာယပိဋကဿ သမ္ပုဋိစ္ဆိတ-
ဘာဝေါ ပန ဖာဟိယန္တာမဿ စိနဘိက္ခုနော အဒ္ဓါနက္ခမသလ္လက္ခဏကထာယ
စေဝ အဋ္ဌကထာသု ပဋိက္ခိတ္တဝဏ္ဏပိဋကဒိနာမဝသေန စ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ တထာ
မဟာယာနပိဋကဿ သမ္ပုဋိစ္ဆိတဘာဝေါပိ။

ဖာဟိယမဒ္ဒါနက္ခမကထာ

ဖာဟိယန္တာမေန ဟိ စိနဘိက္ခုနာ ၉၅၆-ဗုဒ္ဓဝသေ သီဟဋ္ဌဒီပတော
သက္ကတဘာသာရောပိတံ မဟိသာသကာဒိနယပိဋကဉ္စ ဒီဃာဂမော စ သံယုတ္တာ-
ဂမော စ သန္ဓိပါတပိဋကဉ္စ အတ္တနာ သဟ စိနရဋ္ဌမာနိတန္တိ တဿ

၁-မဟာဝံသေ ၃၇၊ ၇-၃၀-ဂါထာသု။ နိကာယသင်္ဂဟေ ၁၄-၁၅-ပိဋေသု။
၂-မဟာဝံသေ ၃၇၊ ၃၂-ဂါထာဒိသု။ နိကာယသင်္ဂဟေ ၁၅-ပိဋေ။

အဋ္ဌါနက္ကမကထာယံ ဒဿိတံ^၁။ တဉ္စ သဗ္ဗံ အဘယဂိရိဝိဟာရတောယေဝ လဒ္ဓမဿ၊ မဟာဝိဟာရဝါသီနံ သက္ကတာရောပိတပိဋကဘာဝတော။ အဋ္ဌကထာယံ ပဋိက္ခိတ္တဝဏ္ဏပိဋကဒီနိ စ တတ္ထေဝ ဘဝေယျံ၊ မဟာဝိဟာရဝါသီဟိ တေသံ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတဘာဝတော။ တထာ “ဖာဟိယန္တိက္ခယ သီဟဋ္ဌဒီပေ ပဋိဝသနကာလေ (၉၅၄-၉၅၆-ဗု-၀) မဟာဝိဟာရေ တိသဟဿမတ္တာ ဘိက္ခု ဝသန္တိ^၂၊ တေ ထေရဝါဒပိဋကမေဝ ဥဂ္ဂဏ္ဍန္တိ၊ န မဟာယာနပိဋကံ^၃။ အဘယဂိရိဝိဟာရေ ပဉ္စသဟဿမတ္တာ ဘိက္ခု ဝသန္တိ^၂၊ တေ ပန ဒွေပိပိဋကာနိ ဥဂ္ဂဏ္ဍန္တိ မဟာယာနပိဋကဉ္စေဝ ထေရဝါဒပိဋကဉ္စာ”တိ စ တေနေဝ စိနဘိက္ခုနာ ဒဿိတံ^၄။

ယသ္မာ ပန အဘယဂိရိဝါသီနော မဟာယာနပိဋကမ္ပိ ဥဂ္ဂဏ္ဍန္တိ၊ တသ္မာ တသ္မိ^၅ ဝိဟာရေ မဟာယာနိကာနံ ပဓာနာစရိယဘူတေဟိ အဿဗောသနာဂဇ္ဇုနေဟိ ကတဂန္ဓာပိ သံဝိဇ္ဇမာနာယေဝ ဘဝေယျံ၊ တတောယေဝ တေသံ နယဉ္စ နာမဉ္စ အာစရိယဗုဒ္ဓဗောသတ္ထေရောပိ အညေပိ တံကာလိကာ မဟာဝိဟာရဝါသီနော သုတသမ္ပန္နာ ထေရာ ဇာနေယျယေဝ။ အပိစ ဒက္ခိဏဇ္ဇန္တိယရဋ္ဌေ သဗုဒ္ဓသမိပေ ဂုန္တာဇနပဒေ နာဂါရီဇနကောဏ္ဍံ နာမ ဌာနမတ္ထိ၊ ယတ္ထ နာဂဇ္ဇုနော မဟာယာနိကာနံ ပဓာနာစရိယဘူတော ဝသန္တော ဗုဒ္ဓသာသနံ ပတိဋ္ဌာပေသိ^၆။ အာစရိယဗုဒ္ဓဗောသဿ စ တန္ဓေသိကဘာဝနိမိတ္တံ ဒိဿတိ၊ တံ ပစ္စတော (၃၃-ပိဋ္ဌေ) အာဝိဘဝိဿတိ။ တသ္မာပိ အာစရိယဗုဒ္ဓဗောသတ္ထေရော နာဂဇ္ဇုနဿ စ အဿဗောသဿ စ နယဉ္စ နာမဉ္စ ဇာနေယျယေဝါတိ သက္ကာ အနုမိနိတုံ။

ဇာနတောယေဝ ပန တေသံ နယဿ ဝါ နာမဿ ဝါ အတ္တနော အဋ္ဌကထာယမပ္ပကာသနံ တေသံ နိကာယန္တရဘာဝတောယေဝဿ။ တထာ ဟိ တေသံ အဿဗောသနာဂဇ္ဇုနာနံ အဿဗောသော^၇ ထေရဝါဒတော ဘိန္ဓေသု ဧကောဒသသု ဂဏေသု သဗ္ဗတ္ထိဝါဒဂဏေ ပရိယာပန္နော၊ နာဂဇ္ဇုနော စ မဟာသံသိက-စေတီယဝါဒိဂဏာဒီဟိ ဇာတေ၆ မဟာယာနနိကာယေ

၁-A Record of the Buddhist Countries, by Fa-hsien, p.87.
 ၂-Ibid. pp.79,83;
 ၃-Beal: Buddhist Records of the Western World, Vol.II, p.247.
 ၄-သာတဝါဟနရညော ယညသိရိဂေါတမိပုတ္တဿ ကာလေ (၇၀၆-၇၃၆-ဗု-၀)
 The Journal of Oriental Research, Madras, Vol.XIX, p.283.
 ၅-(၅၇၀-၆၇၀-ဗုဒ္ဓဝဿမ္ပန္နရေ)
 ၆-2500 Years of Buddhism 117

ဒက္ခိဏဗုဒ္ဓိယရဋ္ဌိကဘာဝယုတ္တိ

ပရိယာပနော၊ မဟာဝိဟာရဝါသိနော စ အာဒိတောယေဝ ပဋ္ဌာယ
နိကာယန္တရသမယေဟိ အသမ္ဘိဿနတ္ထံ အတ္တနော ပိဋကံ အတိဝ အာဒရံ
ကတွာ ရက္ခန္တိ၊ အယဉ္ဇ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော တေသမညတရော။ ဝုတ္တံ
ဟိ တဿ ဂန္ထနိဂမနေသု “မဟာဝိဟာရဝါသိနံ ဝံသာလင်္ကာရဘူတေနာ”တိ။
တဿာ “အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော တေသံ နယံ ဇာနန္တောယေဝ အတ္တနော
ဂန္ထေသု နိကာယန္တရသမယေဟိ အသမ္ဘိဿနတ္ထံ နပ္ပကာသေသံ”တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တ္ထောဝတာ စ ယာနိ “ဗောဓိမဏ္ဍာသမိပမ္ပိ၊ ဇာတော ဗြာဟ္မဏ-
မာဏဝေါ”တိ အာဒိနာ ဝုတ္တဿ မဟာဝံသဝစနဿ ဝိစာရဏမုခေန အာစရိယ-
ဗုဒ္ဓဃောသဿ ဝဟ္မနဝစနာနိ ဓမ္မာနန္တကောသမ္ဘိနာ ဝုတ္တာနိ၊ တာနိ အမူလက-
ဘာဝေန အနုဝိစာရိတာနိ။ တထာပိ “အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော ဗောဓိ-
မဏ္ဍာသမိပေ ဇာတော”တိ ဧတံ ပန အတ္ထံ သာဓေတုံ ဒဋ္ဌကာရဏံ န
ဒိဿတေဝ ဌပေတွာ တံ မဟာဝံသဝစနံ၊ ယမ္ပိ ဗုဒ္ဓဃောသုပ္ပတ္တိယံ ဝုတ္တံ၊
တမ္ပိ မဟာဝံသမေဝ နိဿာယ ဝုတ္တဝစနတ္တာ န ဒဋ္ဌကာရဏံ ဟောတိတိ။

မရမ္ပရဋ္ဌိကဘာဝကထာ

ဧကစ္စေ ပန မရမ္ပရဋ္ဌိကာ “အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော မရမ္ပရဋ္ဌေ သထုံ နာမ
နဂရတော သိဟဋ္ဌဒီပံ ဂန္ဓာ သင်္ဂဟဋ္ဌကထာယော အကာသိ”တိ ဝဒန္တိ။ တံ
ဓမ္မာနန္တေန အနုဇာနိတွာ “တမ္ပိ ထောကံ ယုတ္တိသမ္ပန္နံ၊ အဟံ ဧဝံ သဒ္ဓဟာမိ
‘ဗုဒ္ဓဃောသော ဒက္ခိဏဗုဒ္ဓိယရဋ္ဌေ တေလင်္ဂဇာတိကော’တိ၊ တေလင်္ဂ-
ဇာတိကာ စ ဗဟူ ဇနာ မရမ္ပရဋ္ဌေ စ ဣန္ဒြောဓိနာရဋ္ဌေ စ ဂန္ဓာ ဝသန္တိ၊
တလိင်္ဂါ၊ ဣတိ ဝေါဟာရော စ တတောယေဝ တေလင်္ဂပဒတော ဥပ္ပနော။
တထာ ‘ဗုဒ္ဓဃောသော အဋ္ဌကထာယော ကတွာ သိဟဋ္ဌဒီပတော မရမ္ပရဋ္ဌံ
ဂန္ဓာ ပစ္စိမဘာဂေ တတ္ထေဝ ဝသိ’တိပိ ဂဟေတုံ သက္ကာ၊ တဿ ဟိ ဂန္ဓာ
မရမ္ပရဋ္ဌေ သိဟဋ္ဌရဋ္ဌတောပိ သုရက္ခိတတရာ ဟောန္တိ”တိ စ ဝတွာ ပတိဋ္ဌာပိတံ။

ဒက္ခိဏဗုဒ္ဓိယရဋ္ဌိကဘာဝယုတ္တိ

ဗဟူ ပန အာဓုနိကာ ဝိစက္ခဏာ ဓမ္မာနန္တာဒယော “အာစရိယဗုဒ္ဓဃော-
သတ္ထေရော ဒက္ခိဏဗုဒ္ဓိယရဋ္ဌိကော”တိ ဝဒန္တိ။ အယံ ပနေတ္ထ ယုတ္တိ၊
ယေဘုယျေန ဟိ အဋ္ဌကထာဋီကာကာရာ ထေရာ ဒက္ခိဏဗုဒ္ဓိယရဋ္ဌိကာယေဝ။

တထာ ဟိ ဗုဒ္ဓဝံသဋ္ဌကထာယ စ အဘိဓမ္မာဝတာရဋ္ဌကထာယ စ ဝိနယ-
 ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌကထာယ စ ကာရကော အာစရိယဗုဒ္ဓဘတ္တိတ္ထေရာ စောဠရဋ္ဌေ
 တမ္ပပဏ္ဍနဒိယံ ဥရုဂနဂရေ ဇာတော အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသေန ဧကကာ-
 လိကော စ။ ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ-နာမရူပပရိစ္ဆေဒ-အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟာနံ ကာရ-
 ကော အာစရိယအနုရုဒ္ဓတ္ထေရာ^၁ ကဗ္ဗိဝရရဋ္ဌေ ကာဝေရိနဂရဇာတိကော။
 ခုဒ္ဒကနိကာယပရိယာပန္နဥဒါနာဒိပါဠိယာ သံဝဏ္ဏနာဘူတာယ ပရမတ္ထ-
 ဒီပနံယာ ကာရကော အာစရိယဓမ္မပါလတ္ထေရာပိ ဒက္ခိဏဗုဒ္ဓိယရဋ္ဌေ
 ကဗ္ဗိပုရဇာတိကော။ တထေဝါယမ္ပိတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝုတ္တံ ဟိ မနောရထ-
 ပူရဏိယာ နာမ အင်္ဂုတ္တရဋ္ဌကထာယ နိဂမနေ—

“အာယာစိတော သုမတိနာ၊ ထေရေန ဘဒန္တဇာတိပါလေန။
 ကဗ္ဗိပုရဒီသု မယာ၊ ပုဗ္ဗေ သဒ္ဓိံ ဝသန္တေနာ”တိ။

တ္ထေ စ ကဗ္ဗိပုရံ နာမ မဒရသ်နဂရဿ ဤသကံ ပစ္စိမနိဿိတေ ဒက္ခိဏ-
 ဒိသာဘာဂေ ပဉ္စစတ္တာလီသမိလပ္ပမာဏေ ပဒေသေ ဣဒါနိ ကဗ္ဗိဝရမ်ဗုဒ္ဓိတိ^၂
 ဝေါဟရိတနဂရမေဝ။

တထာ ပပဉ္စသုဒနိယာ နာမ မဇ္ဈိမဋ္ဌကထာယ နိဂမနေပိ—

“အာယာစိတော သုမတိနာ၊ ထေရေန^၃ ပုဗ္ဗမိတ္ထေန။
 ပုဗ္ဗေ မယူရဒူတပ၊ နန္ဒနိ သဒ္ဓိံ ဝသန္တေနာ”တိ—ဝုတ္တံ။

တ္ထေ စ မယူရဒူတပဋ္ဌနံ နာမ ဣဒါနိ မဒရသ်နဂရသမိပေ မိလပေါရ်^၄ ဣတိ
 ဝေါဟရိတဋ္ဌာနန္တိ ပေါရာဏပ္ပဝတ္တိဂဝေသိတိ ဝုတ္တံ။

ဣမာဟိ ပန နိဂမနဂါထာဟိ ဒက္ခိဏဗုဒ္ဓိယရဋ္ဌေယေဝ နိဝုတ္တပုဗ္ဗတံ
 ပကာသေတိ၊ ဗောဓိမဏ္ဍာသမိပေ ဝါ၊ မရမ္မရဋ္ဌေ ဝါ နိဝုတ္တပုဗ္ဗတာယ ပကာသနဉ္စ
 န ဒိဿတိ။ တေန အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော ဒက္ခိဏဗုဒ္ဓိယရဋ္ဌိကော န
 ဟောတိတိ န သက္ကာ ပဋိက္ခိပိတံ။

သမန္တပါသာဒိကာယမ္ပိ ဝိနယဋ္ဌကထာယံ (၃၊ ၁၃) အာစရိယေန ဧဝံ
 ဝုတ္တံ—

၁-ကောစူ ပန ဝဒန္တိ-ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယကာရကော ဧကော၊ နာမရူပပရိစ္ဆေဒအဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟာနံ
 ကာရကော ဧကောတိ ဒွေ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရာတိ။

၂-Conjeevaram. ၃-မယူရရူပ (သီ)၊ မယူရသုတ္တ (သျှာ) ၄-Mylapore.

“ယံ ပန အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ ‘အပရိက္ခိတ္တေ ပမုခေ အနာပတ္တိတိ ဘူမိယံ ဝိနာ ဇဂတိယာ ပမုခံ သန္ဓာယ ကထိတ’န္တိ ဝုတ္တံ၊ တံ အန္ဓကရဋ္ဌေ ပါဠေက္ခသန္ဓိဝေသာ ကေစ္ဆဒနာ ဂဟ္တပါဠိယော သန္ဓာယ ဝုတ္တ”န္တိ။

ဣမိနာ ပန ဝစနေန “အန္ဓကဋ္ဌကထာ အန္ဓကရဋ္ဌိကေဟိ ထေရေဟိ ကတာ”တိ ပါကဋ္ဌာ ဟောတိ၊ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသောပိ စ အန္ဓကဋ္ဌကထာယ သန္ဓာယဘာသိတမ္ပိ တန္ဓေသိကဂဟ္တပါဠိသန္ဓိဝေသာကာရမ္ပိ သုဗ္ဗ၊ ဇာနာတိ၊ တသ္မာ တန္ဓေသိကော န ဟောတိတိ န သက္ကာ ဝတ္တန္တိ။

တထာ ဣမဿပိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဿ နိဂမနေ—“မောရဏ္ဏခေဋကဝတ္တဗ္ဗေနာ”တိ ဝုတ္တံ။ ဣတ္ထ စ ခေဋောတိ ပဒဿ ဂါမောတိ ဝါ၊ ဇာနပဒါနံ ကဿကာနံ နိဝါသောတိ ဝါ၊ ခုဒ္ဒကနဂရန္တိ ဝါတယော အတ္ထာ သက္ကာတာဘိဓာနေ ပကာသိတာ၊ ဒက္ခိဏဗျူဟာရဋ္ဌေသု စ ယာဝဇ္ဇတနာပိ ဂါမော ခေဋောတိ ဝေါဟရိယတိ။ တသ္မာ မောရဏ္ဏဝုယေ ခေဋေ ဇာတော မောရဏ္ဏခေဋကော၊ မောရဏ္ဏခေဋကော ဣတိ ဝတ္တဗ္ဗော မောရဏ္ဏခေဋကဝတ္တဗ္ဗော၊ တေန မောရဏ္ဏခေဋကဝတ္တဗ္ဗေနာတိ ဝစနတ္ထံ ကတွာ “မောရဏ္ဏဂါမေ ဇာတောတိ ဝတ္တဗ္ဗေန ထေရေနာ”တိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ဣဒါနိ ပန ဒက္ခိဏဗျူဟာရဋ္ဌေ ဂုဇာဇနပဒေ နာဂါရိဇနကောဏ္ဏတော ကေပဏ္ဏာသမိလမတ္ထေ (၅၁) အမရဝတိတော စ အဋ္ဌပဏ္ဏာသမိလမတ္ထေ (၅၂) ပဒေသေ ကောတနေမလိပုရိတိ စ ဂုဇလပလ္လိဘိ စ ဝေါဟရိတံ ဌာနဒ္ဓယမတ္ထိ၊ တတ္ထ စ ဗဟူနိ ဗုဒ္ဓသာသနိကပေါရာဏသန္တကာနိ ဒိဋ္ဌာနိ၊ နေမလိတိ တေလဂုဝေါဟာရော စ မောရဿ၊ ဂုဇလု ဣတိ စ အဏ္ဏဿ၊ တသ္မာ တံ ဌာနဒ္ဓယမေဝ ပုဗ္ဗေ မောရဏ္ဏခေဋောတိ ဝေါဟရိတော အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသဿ ဇာတိဂါမော ဘဝေယျာတိ ပေါရာဏဋ္ဌာနဂဝေသိဟိ ဂဟိတော။ ယသ္မာ ပနေတံ “မောရဏ္ဏခေဋကဝတ္တဗ္ဗေနာ”တိ ပဒံ “မောရဏ္ဏဂါမဇာတေနာ”တိ ပဒံ ဝိယ ပါဠိနယာနုစ္ဆရိကံ န ဟောတိ၊ အညေဟိ စ ဗဟူဟိ ဝိသေသနပဒေဟိ ကေတော အဋ္ဌတွာ ဝိသေသျပဒဿ ပစ္ဆတော ဝိသုံ ဌိတံ၊ အာဂမဋ္ဌကထာဒီသု စ န ဒိဿတိ၊ တသ္မာ ဧတံ ကေနစိ တံကာလိကေန အာစရိယဿ ဇာတိဋ္ဌာနံ သဗ္ဗာနန္တေန ပက္ခိတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိတိ။

ဣမေသု ပန တီသု “အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော ဗောဓိမဏ္ဏသမိပေ ဇာတောတိ စ မရမ္ပရဋ္ဌိကောတိ စ ဒက္ခိဏဗျူဟာရဋ္ဌိကော”တိ စ ဝုတ္တဝစနေသု ပစ္စိမမေဝ ဗလဝတရံ ဟောတိ အာစရိယဿေဝ ဝစနနိဿိတတ္တာ၊

ဝိသုဒ္ဓိ-နိဂါန ၃-န-ဗု-သ

တသ္မာ တဒေဝ နိဿာယ အာစရိယဗုဒ္ဓဗောဿတ္ထေရဿ ဥပ္ပတ္တိံ ဧဝံ ဝေဒိတဗျာ။

အာစရိယဗုဒ္ဓဗောဿတ္ထေရဿ အဋ္ဌပုတ္တိ

အာစရိယဗုဒ္ဓဗောဿော ဒသမေ ဗုဒ္ဓဝဿသတကေ(၉၀၁-၁၀၀၀-ဗု-၀) ဒက္ခိဏဇ္ဈန္ဒိယရဋ္ဌေ မောရဏ္ဍဂါမေ ပြာဟ္မဏကုလေ ဇာတော၊ သော တိသု ဝေဒေသု စေဝ သဗ္ဗဝိဇ္ဇာသိပ္ပဂန္ဓေသု စ ပါရဂ်တော ဟုတွာ ဗုဒ္ဓဿာသနဓမ္မံ သုတွာ တမ္ပိ ဥဂ္ဂဏိတုကာမော တသ္မိယေဝ ဒက္ခိဏဇ္ဈန္ဒိယရဋ္ဌေ ဧကသ္မိယံ ထေရဝါဒိကဝိဟာရေ မဟာဝိဟာရဝါသိနံ ရေဝတတ္ထေရပ္ပမုခါနံ ဘိက္ခူနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇေဝ ဥပသမ္ပဒန္တ ဂဏိတွာ ပိဋကတ္တယပါဠိမုဂ္ဂဏိ။ သော ဧဝံ ပိဋကတ္တယပါဠိမုဂ္ဂဏန္တောယေဝ အညာသိ “အယမေကာယနမဂ္ဂေါ ဒဿန-ဝိသုဒ္ဓိယာ နိဗ္ဗာနသစ္စိကိရိယာယာ”တိ။ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ စ တဿ ဝိသိဋ္ဌ-ဉာဏပ္ပဘာဝသမ္ပန္နဘာဝံ ဥတွာ “ဣမဿ ဗုဒ္ဓဿာသနေ ကိတ္တိဗောဿော ဗုဒ္ဓဿ ဝိယ ပဝတ္တိဿတိ”တိ သမ္ပဿမာနာ “ဗုဒ္ဓဗောဿော”တိ နာမမကံသု။ တေန ဝုတ္တံ “ဗုဒ္ဓဗောဿောတိ ဂရူဟိ ဂဟိတနာမဓေယျေနာ”တိ။

သော ဧဝံ ပိဋကတ္တယပါဠိမုဂ္ဂဏိတွာ မဒရသ် နဂရသမိပဋ္ဌာနဘူတေ မယူရဒ္ဓတပဋနဓိ စ ကန္တိပုရာဒိသု စ ဝသန္တော အန္တကဋ္ဌကထာယ ပရိစယံ ကတွာ တာယ အသန္တုဋ္ဌစိတ္တော သိဟဋ္ဌဋ္ဌကထာသုပိ ပရိစယံ ကာတုကာမော တာ စ ပါဠိဘာသမာရောပေတွာ အဘိနဝိကာတုမာသိသန္တော သိဟဋ္ဌဒီပမ-ဂမာသိ။ တသ္မိဉ္စ ကာလေ သိဟဋ္ဌဒီပေ မဟာနာမော နာမ ရာဇာ ရဋ္ဌံ ကာရေတိ၊ သော စ ရာဇာ အဘယဂိရိဝါသိသု ပသန္တော တေယေဝ ဝိသေသတော ပဂ္ဂဏာတိ။

ဧကစ္စေ ပန အာဓုနိကာ ဝိစက္ခဏာ ဧဝံ ဝဒန္တိ “အာစရိယဗုဒ္ဓဗောဿာသဿ သိဟဋ္ဌဒီပပါဂမနေန သိရိမေဃဝဏ္ဏရာဇကာလတော (၈၄၆-ဗု-၀) ပုရေတရံ-ယေဝ ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ။ ဣဒဉ္စ နေသံ ကာရဏံ၊ တဿ ရညော နဝဝဿကာလေ (၈၅၅-ဗု-၀)ဗုဒ္ဓဿ ဒါဌာဓာတု ကလိင်္ဂရဋ္ဌတော သိဟဋ္ဌဒီပမာနိတာ၊ တတော ပဋ္ဌာယ သိဟဋ္ဌရာဇာနော အနုသံဝစ္ဆရံ မဟန္တံ ဓာတုပူဇာဥဿဝံ ကရေန္တိ။ ယဒိ စ အာစရိယဗုဒ္ဓဗောဿော တတော ပစ္စာ သိဟဋ္ဌဒီပမာဂစ္ဆေယျ၊ တမ္ပိ ပါသာဒိကံ မဟုဿဝံ ဒိသ္မာ အတ္တနော ဂန္ဓေသု ပကာသေယျ ယထာ ဇာဘိယံ နာမ စိနဘိက္ခု မဟာနာမရာဇကာလေ (၉၅၃-၉၇၅-ဗု-၀) တံ ဒိသ္မာ အတ္တနော အဒ္ဓါနက္ကမကထာယံ ပကာသေသိ၊ န ပန အာစရိယဿ

ဂန္ဓေသု တံပကာသနာ ဒိဿတိ၊ တေနတံ ဣယတိ “အာစရိယဗုဒ္ဓ-
 ဘောသော ဒါဌာဓာတုသမ္ပတ္တကာလတော (၈၅၅-ဗု-၀) ပုရေတရံယေဝ
 သီဟဋ္ဌဒီပမာဂန္ဓာ အဋ္ဌကထာယော အကာသိ”တိ။ တံ ပန န ဒဋ္ဌကာရဏံ
 ဟောတိ၊ တိပိဋကပါဠိယာ ဟိ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာယ ယံ ဝါ တံ ဝါ အတ္ထနော
 ပစ္စက္ခဒိဋ္ဌံ ပကာသေတဗ္ဗံ န ဟောတိ၊ န စ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ အဒ္ဓါနက္ခမ-
 ကထာသဒိသာ။ ကိဉ္စ ဘိယျော၊ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယံ
 ဒီပဝံသတောပိ ကိဉ္စိ အာနေတွာ ပကာသိတံ၊ ဒီပဝံသေ စ ယာဝ မဟာသေန-
 ရာဇကာလာ (၈၁၉-၈၄၅-ဗု-၀) ပဝတ္တိ ပကာသိတာတိ သိရိမေဃဝဏ္ဏ-
 ရာဇကာလတော (၈၄၅-၈၇၃-ဗု-၀) ပုဗ္ဗေ ဒီပဝံသောယေဝ လိခိတော န
 ဘဝေယျ။ ယဒိ စ အဋ္ဌကထာယော တတော ပုဗ္ဗေယေဝ ကတာ ဘဝေယျ၊
 ကထံ တတ္ထ ဒီပဝံသော သက္ကာ ပကာသေတုန္တိ။

အာစရိယဗုဒ္ဓဘောသော ပန သီဟဋ္ဌဒီပံ ပတ္တကာလေ (၉၆၅-ဗု-၀)
 မဟာဝိဟာရမေဝ ဂန္ဓာ တတ္ထ သီဟဋ္ဌမဟာထေရာနံ သန္တိကေ သီဟဋ္ဌ-
 ဋ္ဌကထာယော သုဏိ။ ဝုတ္တံ ဟိ သမန္တပါသာဒိကာယံ—

“မဟာအဋ္ဌကထဉ္စေဝ၊ မဟာပစ္စရိမေဝ စ။
 ကုရုန္တိဉ္စာတိ တိဿောပိ၊ သီဟဋ္ဌဋ္ဌကထာ ဣမာ။
 ဗုဒ္ဓမိတ္ထောတိ နာမေန၊ ဝိဿုတဿ ယသဿိနော။
 ဝိနယဉ္စဿ ဝိရဿ၊ သုတွာ ထေရဿ သန္တိကေ”တိ။

ဣမိနာ ပန အဋ္ဌကထာဝစနေန မဟာအဋ္ဌကထာဒီနံ တိဿန္တံယေဝ
 အဋ္ဌကထာနံ သုတဘာဝေါ ဒဿိတော။ သမန္တပါသာဒိကာယံ ပန သင်္ခေပ-
 အန္ဓကဋ္ဌကထာနမ္ပိ ဝိနိစ္ဆယော ဒဿိတောယေဝ၊ ကဿွာ ပန တာ အာစရိ-
 ယေန သီဟဋ္ဌတ္ထေရာနံ သန္တိကေ န သုတာတိ? တာသု ဟိ အန္ဓကဋ္ဌကထာ
 တာဝ အန္ဓကရဋ္ဌိကဘာဝတော၊ ကတပရိစယဘာဝတော စ န သုတာတိ
 ပါကဋောယေဝါယမတ္ထော။ သင်္ခေပဋ္ဌကထာ ပန မဟာပဇ္ဇရိဋ္ဌကထာယ
 သံခိတ္တမတ္တဘာဝတော န သုတာတိ ဝေဒိတဗျာ။ တထာ ဟိ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာယံ
 ဂန္ဓာရမ္ဘသံဝဏ္ဏနာယံ၊ စူဠပစ္စရိဋ္ဌကထာအန္ဓကဋ္ဌကထာနမ္ပိ အာဒိ-သဒ္ဓေန
 သင်္ဂဟိတဘာဝေါ ဝုတ္ထော၊ သာရတ္ထဒီပနီ-ဝိမတိဝိနောဒနိဋ္ဌိကာသု? ပန
 အန္ဓကသင်္ခေပဋ္ဌကထာနံ သင်္ဂဟိတဘာဝေါ ဝုတ္ထော၊ သမန္တပါသာဒိကာယဉ္စ
 စူဠပစ္စရိတိ နာမံ ကုဟိဋ္ဌိပိ န ဒိဿတိ၊ မဟာဋ္ဌကထာ မဟာပစ္စရိ ကုရုန္တိ

၁-ဝိ-၅ ၄-၂၆၃-ဒိဋ္ဌေ။ ၂-ဝဇိရ ၁-၁၈-ပိဋ္ဌေ။ ၃-သာရတ္ထ ၁-၂၀၊ ဝိမတိ ၁-၆-ပိဋ္ဌေသု။

အန္ဓကသင်္ခေပဋ္ဌကထာတိ ဣမာနိယေဝ နာမာနိ ဒိဿန္တိ၊ ဗဟူသု စ ဌာနေသု “သင်္ခေပဋ္ဌကထာယံ ပန မဟာပစ္စရိယဉ္စ ဝုတ္တ”န္တိအာဒိနာ” ဝိဒ္ဓိန္တမ္ပိ သမာန-
ဝိနိစ္ဆယော ဒဿိတော။ တသ္မာ ဝဇီရဗုဒ္ဓိယံ စူဠပစ္စရိတိ ဝုတ္တဋ္ဌကထာ
မဟာပစ္စရိတော ဥဒ္ဓရိတွာ သင်္ခေပေန ကတဋ္ဌကထာ ဘဝေယျ၊ သာ စ
သင်္ခေပေန ကတတ္တာ သင်္ခေပဋ္ဌကထာ နာမ ဇာတာ ဘဝေယျ။ ဧဝဉ္စ သတိ
မဟာပစ္စရိယာ သုတာယ သာပိ သုတာယေဝ ဟောတီတိ န သာ အာစရိ-
ယေန သုတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဧဝံ သီဟဋ္ဌကထာယော သုဏန္တဿေဝ အာစရိယဗုဒ္ဓဗောဿ
တိက္ခဂန္တိရဇဝနဉ္စာပုဘာဝဝိသေသသမ္ပန္နဘာဝဉ္စ ပရမဝိသုဒ္ဓသဒ္ဓါဗုဒ္ဓိဝိရိယ-
ပဋိမဏ္ဍိတသီလာစာရဇ္ဇဝမဒ္ဒဝါဒိဂုဏသမုဒယသမုဒိတဘာဝဉ္စ သကသမယ-
သမယန္တရဂဟနဇ္ဈောဂါဟဏသမတ္ထပညာဝေယျတ္ထိယသမန္နာဂတဘာဝဉ္စ
အနေကသတ္တန္တရောစိတသံဝဏ္ဏနာနယသုကောဝိဒဘာဝဉ္စ ဥတွာ တံသဝန-
ကိစ္စပရိနိဋ္ဌိတကာလေ သံဃပါလာဒယော ထေရာ တံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂါဒိဂန္တာနံ
ကရဏတ္တာယ ဝိသုံ ဝိသုံ အာယာစိံသု။ ဧတ္ထ စ အာစရိယဿ ယထာဝုတ္တ-
ဂုဏေဟိ သမ္ပန္နဘာဝေါ အတ္တနော ဝစနေနေဝ ပါကဇ္ဇော။ ဝုတ္တံ ဟိ အတ္တနော
ဂန္တနိဂမနေသု—

“ပရမဝိသုဒ္ဓသဒ္ဓါဗုဒ္ဓိဝိရိယပဋိမဏ္ဍိတေန သီလာစာရဇ္ဇဝမဒ္ဒ-
ဝါဒိဂုဏသမုဒယသမုဒိတေန သကသမယသမယန္တရဂဟနဇ္ဈော-
ဂါဟဏသမတ္ထေန ပညာဝေယျတ္ထိယသမန္နာဂတေနာ”တိအာဒိ။

တတ္ထ သကသမယသမယန္တရဂဟနဇ္ဈောဂါဟဏသမတ္ထေနာတိ ပဒေန
အာစရိယဗုဒ္ဓဗောဿတ္ထေရော မဟာဝိဟာရဝါသိနံ ဝိသုဒ္ဓတ္ထေရဝါဒိနံ ဒေသ-
နာနယသင်္ခါတေ သကသမယေ စ မဟာသင်္ခိကာဒိမဟာယာနိကပရိယော-
သာနာနံ နိကာယန္တရဘူတာနံ ပရေသံ ပိဋကဂန္တန္တရဝါဒနယသင်္ခါတေ ပရ-
သမယေ စ တထာ တံကာလိကအညတိတ္ထိယသမဏဗြာဟ္မဏာနံ ဝေဒတ္တ-
ယာဒိသင်္ခါတေ ပရသမယေ စ ကောဝိဒေါ၊ တေသံ သကသမယပရသမယာနံ
ဒုရောဂါဟဒုဗ္ဗောမတ္တသင်္ခါတေ ဂဟနဋ္ဌာနေပိ စ ဩဂါဟိတုံ သမတ္ထောတိ
ဒိပေတိ။ ပညာဝေယျတ္ထိယသမန္နာဂတောတိ ပဒေန အာစရိယဗုဒ္ဓဗော-
ဿတ္ထေရော ပေါရာဏဋ္ဌကထာယော သင်္ခိပိတုံ စ ပဋိသင်္ခရိတုံ စ သမတ္ထောတိ
ဒိပေတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အာယာစနကာရဏံ

ကသွာ ပန တေ တံ အာယာစိံ သူတိ? ဝုစ္စတေ၊ မဟာဝိဟာရဝါသိနော ဟိ အာဒိဘောယေဝ ပဋ္ဌာယ ပိဋကတ္တယံ ယထာ တီသု သင်္ဂီတီသု ပါဠိဘာသာယ သင်္ဂီတံ၊ ယထာ စ ဝဋ္ဋဂါမဏိရာဇကာလေ (၄၅၅-၄၆၇-ဗု-ဝ) ပေါတ္ထကေသု အာရောပိတံ၊ တထာ ပေါရာဏံ ပါဠိပိဋကမေဝ ဥဂ္ဂဏန္တိ စေဝ ဝါစေန္တိ စ၊ န သက္ကတာရောပိတပိဋကံ။ အဋ္ဌကထာယော စ တိဝဿသတမတ္တတော ပုရေ ကတာ။ တထာ ဟိ အဋ္ဌကထာသု ဝသဘရာဇကာလတော (၆၀၉-၆၅၃-ဗု-ဝ) ပစ္စွာ သီဟဋ္ဌိကတ္ထေရာနဉ္စေဝ အညေသဉ္စ ဝတ္ထု န ဒိဿတိ ဌပေတွာ မဟာသေနရာဇဝတ္ထု^၂၊ ယာဝ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသကာလာပိ စ တာ ဧဝ ပေါရာဏဋ္ဌကထာယော အတ္ထိ န အဘိနဝိကတာ။ တေန တေသံ ပိဋကေသု ယေဘုယျေန ဇနာ ပရိစယံ ကာတုံ အသဉ္စာတာဘိလာသာ ဟောန္တိ အသဉ္စာတုဿာဟာ။ ဒီပန္တရေသု စ အတ္တနော ပိဋကံ ပတ္ထရာပေတုံ န သက္ကောန္တိ အဋ္ဌကထာနံ ဒီပဘာသာယ အဘိသင်္ခတတ္တာ။ အဘယဂိရိဝါသိနော ပန ဝဋ္ဋဂါမဏိရာဇကာလတော ပဋ္ဌာယ သက္ကတာဘာသာရောပိတံ ဓမ္မရုစိနိကာယာဒိပိဋကမ္ပိ မဟာယာနပိဋကမ္ပိ နဝံ နဝံ ပရိယာပုဏန္တိ စေဝ ဝါစေန္တိ စ၊ တေန တေသံ ပိဋကေသု ယေဘုယျေန ဇနာ ပရိစယံ ကာတုံ သဉ္စာတာဘိလာသာ ဟောန္တိ သဉ္စာတုဿာဟာ၊ နဝံ နဝမေဝ ဟိ သတ္တာပိယာယန္တိ။ တတောယေဝ တေ ဒီပန္တရေသုပိ အတ္တနော ဝါဒံ ပတ္ထရာပေတုံ သက္ကောန္တိ။ တသ္မာ တေ မဟာဝိဟာရဝါသိနော ထေရာ အတ္တနော သီဟဋ္ဌကထာယော ပါဠိဘာသာယ အဘိသင်္ခရိတုကာမာ တထာ ကာတုံ သမတ္ထံ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသက္ကောရဿ ဉ္ဈဏပ္ပဘာဝဝိသေသံ ယထာဝုတ္တရုဏသမ္ပန္နဘာဝဉ္စ ဥတွာ အာယာစိံ သူတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဿ ကရုဏံ

တေသု တာဝ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော သံဃပါလတ္ထေရေန အဇ္ဈေသိတော မဟာဝိဟာရဿ ဒက္ခိဏဘာဂေ ပဓာနဃရေ မဟာနိဂမဿာမိနော ပါသာဒေ^၂ ဝသန္တော အကာသိ။ ဧတ္တာဝတာ စ “သော ပနေသ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ ကေန ကတော၊ ကဒါ ကတော၊ ကတ္ထ ကတော၊ ကသ္မာ ကတော”တိ ဣမေသံ ပဉ္စာနမတ္ထော ဝိတ္တာရေန ဝိဘာဝိတော ဟောတိ။

၁-ဝိ-၄ ၂-၁၀၇-ပိဋေ၊ ၂-ဝိ-၄ ၄-၂၆၃-၄-ပိဋေ၊

ဣဒါနိ ကိမတ္ထံ ကတောတိအာဒီနံ ပဉ္စာနမတ္ထံ ပကာသယိဿာမ။ တတ္ထ ကိမတ္ထံ ကတောတိ ဧတဿ ပန ပဉ္စဿ အတ္ထော အာစရိယေနောပကာသိတော။ ကထံ?

“သုဒုလ္လဘံ လဘိတွာန၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဇိနသာသနေ။
သီလာဒိသင်္ဂဟံ ခေမံ၊ ဥဇုံ မဂ္ဂံ ဝိသုဒ္ဓိယာ။
ယထာဘူတံ အဇာနန္တာ၊ သုဒ္ဓိကာမာပိ ယေ ဣဓ။
ဝိသုဒ္ဓိံ နာဓိဂစ္ဆန္တိ၊ ဝါယမန္တာပိ ယောဂိနော။
တေသံ ပါမောဇ္ဇကရဏံ၊ သုဝိသုဒ္ဓိဝိနိစ္ဆယံ။
မဟာဝိဟာရဝါသီနံ၊ ဒေသနာနယနိဿိတံ။
ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ ဘာသိဿံ၊ တံ မေ သက္ကစ္စ ဘာသတော။
ဝိသုဒ္ဓိကာမာ သဗ္ဗေပိ၊ နိသာမယထ သာဓဝေါ”တိ ၁။

တသ္မာ ဒေဝ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိသင်္ခါတနိဗ္ဗာနကာမာနံ သာဓုဇနာနံ သီလသမာဓိပံညာသင်္ခါတဿ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဿ ယာထာဝတော ဇာနနတ္ထာယ ကတောတိ ပဓာနပ္ပယောဇနဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ အပ္ပဓာနပ္ပယောဇနဝသေန ပန စတုသု အာဂမဋ္ဌကထာသု ဂန္ထသလ္လဟုကဘာဝတ္ထာယပိ ကတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ အာဂမဋ္ဌကထာသု—

“မဇ္ဈေ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ၊ ဒေဝ စတုန္ဒမ္ပိ အာဂမာနဉ္စိ။
ဋ္ဌတွာ ပကာသယိဿတိ၊ တတ္ထ ယထာဘာသိတမတ္ထံ။
ဣစ္စေဝ မေ ကတော”တိ ၂။

တန္တိဿယော

ကိံ နိသာယ ကတောတိ ဧတဿပိ ပဉ္စဿ အတ္ထော အာစရိယေနောပကာသိတော။ ဝုတ္တံ ဟိ ဧတ္ထ ဂန္ထာရမ္ပေ—

“မဟာဝိဟာရဝါသီနံ၊ ဒေသနာနယနိဿိတံ”န္တိ ၃။
တထာ နိဂမနေပိ—

“တေသံ သီလာဒိဘေဒါနံ၊ အတ္တာနံ ယော ဝိနိစ္ဆယော။
ပဉ္စန္ဒမ္ပိ နိကာယာနံ၊ ဝုတ္တော အဋ္ဌကထာနယေ။
သမာဟရိတွာ တံ သဗ္ဗံ၊ ယေဘုယျေန သနိစ္ဆယော။
သဗ္ဗသင်္ဂရဒေါသေဟိ၊ မုတ္တော ယသ္မာ ပကာသိတော”တိ ၄။

၁-ဝိသုဒ္ဓိ ၁-၂-ပိဋက။ ၂-ဒီ-ဋ္ဌ ၁-၂-ပိဋက-ဣစ္စာဒိသု။
၃-ဝိသုဒ္ဓိ ၁-၂-ပိဋက။ ၄-ဝိသုဒ္ဓိ ၂-၃၅၄-ပိဋက။

ဣမိနာ ပန ဝစနေန အယမတ္ထော ပါကဇော ဟောတိ—“ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ ကုရုမာနော အာစရိယော မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ဒေသနာနယသင်္ခါတာ ပဉ္စနမ္ပိ နိကာယာနံ ပေါရာဏဋ္ဌကထာယော နိဿာယ တာသု ဝုတ္တံ ဂဟေတဗ္ဗံ သဗ္ဗံ ဝိနိစ္ဆယံ သမာဟရိတွာ အကာသိ”တိ။ တသ္မာ ယာ ယာ ဧတ္ထ ပဒဝဏ္ဏနာ ဝါ ဝိနိစ္ဆယော ဝါ သာကေဝတ္ထု ဝါ ဒဿိယတိ၊ တံ သဗ္ဗံ တဿ တဿ နိဒ္ဒါရိတပါဠိပဒဿ နိကာယသံဝဏ္ဏနာဘူတာယ ပေါရာဏသီဟဋ္ဌကထာတော အာနေတွာ ဘာသာပရိဝတ္တနဝသေနေဝ ဒဿိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယမ္ပိ ဟိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ န ကေဝလံ အတ္တနော ဉာဏပွဘာဝေန ကတော၊ ဝိသု ပကရဏ-ဘာဝေန စ၊ အထ ခေါ စတုန္တမ္ပိ အာဂမဋ္ဌကထာနံ အဝယဝဘာဝေနော ကတော။ ဝုတ္တံ ဟိ တာသံ နိဂမနေ—

“ကျေနသဋ္ဌိမတ္ထော၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါဝိ ဘာဏဝါရေဟိ။
 အတ္ထပွကာသနတ္ထာယ၊ အာဂမာနံ ကတော ယသ္မာ။
 တသ္မာ တေန သဟာယံ၊ အဋ္ဌကထာ ဘာဏဝါရဂဏနာယ။
 သုပရိမိတပရိစ္ဆန္တံ၊ စတ္တာလီသသတံ ဟောတိ”တိ အာဒိ”။

ယာ ပန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသေ “အယံ တာဝ ဝိသုဒ္ဓိကထာယံ နယေ”။ အရိယဝံသကထာယံ ပနာ”တိအာဒိနာ၂ ဒွေ ကထာ ဝုတ္တာ၊ တာဝိ မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ဒေသနာနယေ အန္တောဂဓာ ဣမဿ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဿ နိဿယာယေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။

တက္ကရဏပွကာရော

ကေန ပကာရေန ကတောတိ ဧတ္ထ အနန္တရပဉ္စေ ဝုတ္တပွကာရေနော ကတော။ တထာ ဟိ အာစရိယော သံယုတ္တနိကာယတော

“သီလေ ပတိဋ္ဌာယ နရော သပညော၊ စိတ္တံ ပညဉ္စ ဘာဝယံ။
 အာတာပီ နိပကော ဘိက္ခု၊ သော ဣမံ ဝိဇ္ဇယေ ဇေ”န္တိ”။—

ဣမံ ဂါထံ ပဌမံ ဒဿေတွာ တတ္ထ ပဓာနဝသေန ဝုတ္တာ သီလသမာဓိ-ပညာယော ဝိသု ဝိသု ဝိတ္တာရတော ဝိဘဇိတွာ အကာသိ။ ဧဝံ ကုရုမာနော စ ပဉ္စဟိဝိ နိကာယေဟိ သီလသမာဓိပညာပဋိသံယုတ္တာနိ သုတ္တပဒါနိ ဥဒ္ဓရိတွာ တေသံ အတ္ထဉ္စ သီဟဋ္ဌကထာဟိ ဘာသာပရိဝတ္တနဝသေန ဒဿေတွာ တာသု ဝုတ္တာနိ သီဟဋ္ဌကထာနိ စ ဝိနိစ္ဆယေ စ ပကာသေသိ။ ဝိသေသတော ပန

၁-ဒိ-၄ ၃-၂၅၀-ဝိဇ္ဇေ၊ ၂-ဝိသုဒ္ဓိ ၂-၂၆၁-ဝိဇ္ဇေ။ ၃-သံ ၁-၁၃-ဝိဇ္ဇေ။

တသ္မိံ ကာလေ ပါကဠာ သကသမယဝိရုဒ္ဓါ သမယန္တရာ စ ဗဟူသု ဌာနေသု ဒဿေတွာ သဟေတုကံ ပဋိက္ခိတ္တာ။ ကထံ?

တတ္ထ ဟိ စရိယာဝဏ္ဏနာယံ “တတြ ပုရိမာ တာဝ တိဿော စရိယာ ပုဗ္ဗာစိက္ခန္ဓာနိဒါနာ ဓာတုဒေါသနိဒါနာ စာတိ ဧကစ္စေ ဝဒန္တိ။ ပုဗ္ဗေ ကိရ ဣဋ္ဌပ္ပယောဂသုဘကမ္မဗဟုလော ရာဂစရိတော ဟောတိ၊ သဂ္ဂါ ဝါ စဝိတွာ ဣရူပပန္နော။ ပုဗ္ဗေ ဆေဒနဝဓမ္မနဝေရကမ္မဗဟုလော ဒေါသစရိတော ဟောတိ၊ နိရယနာဂယောနိဟိ ဝါ စဝိတွာ ဣရူပပန္နော။ ပုဗ္ဗေ မဇ္ဇပါနဗဟုလော သုတပရိပုစ္ဆာဝိဟီနော စ မောဟစရိတော ဟောတိ၊ တိရစ္ဆာနယောနိယာ ဝါ စဝိတွာ ဣရူပပန္နောတိ ဧဝံ ပုဗ္ဗာစိက္ခန္ဓာနိဒါနာတိ ဝဒန္တိ။ ဒိန္တံ ပန ဓာတုနံ ဥဿန္တတ္တာ ပုဂ္ဂလော မောဟစရိတော ဟောတိ ပထဝီဓာတုယာ စ အာပေါဓာတုယာ စ။ ဣတရာသံ ဒိန္တံ ဥဿန္တတ္တာ ဒေါသစရိတော။ သဗ္ဗာသံ သမတ္တာ ပန ရာဂစရိတောတိ။ ဒေါသေသု စ သေမ္မာဓိကော ရာဂစရိတော ဟောတိ။ ဝါတာဓိကော မောဟစရိတော။ သေမ္မာဓိကော ဝါ မောဟစရိတော။ ဝါတာဓိကော ရာဂစရိတောတိ ဧဝံ ဓာတုဒေါသနိဒါနာတိ ဝဒန္တိ”တိ ဧကစ္စေဝါဒံ ဒဿေတွာ သော “တတ္ထ ယသ္မာ ပုဗ္ဗေ ဣဋ္ဌပ္ပယောဂသုဘကမ္မဗဟုလာပိ သဂ္ဂါ စဝိတွာ ဣရူပပန္နာပိ စ န သဗ္ဗေ ရာဂစရိတာနေဝ ဟောန္တိ၊ န ဣတရေ ဝါ ဒေါသမောဟစရိတာ။ ဧဝံ ဓာတုနဉ္စ ယထာဝုတ္တေနေဝ နယေန ဥဿဒနိယမော နာမ နတ္ထိ။ ဒေါသနိယမေ စ ရာဂမောဟဒ္ဓယမေဝ ဝုတ္တံ၊ တမ္ပိ စ ပုဗ္ဗာပရဝိရုဒ္ဓမေဝ။ တသ္မာ သဗ္ဗမေတံ အပရိစ္ဆိန္နဝစန”န္တိ ပဋိက္ခိတ္တော။ တံ ပရမတ္ထမဉ္ဇူသာယ နာမ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂမဟာဒီကာယံ “ဧကစ္စေတိ ဥပတိဿတ္ထေရံ သန္ဓာယာဟ၊ တေန ဟိ ဝိမုတ္တိမဂ္ဂေ တထာ ဝုတ္တ”န္တိ အာဒိနာ ဝဏ္ဏိတံ”။

ဝိမုတ္တိမဂ္ဂပကရဏံ

ကော သော ဝိမုတ္တိမဂ္ဂေါ နာမ? ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ ဝိယ သီလသမာဓိပညာနံ ဝိသုံ ဝိသုံ ဝိဘဇိတွာ ဒီပကော ဧကော ပဋိပတ္တိဂန္ဓော။ တတ္ထ ဟိ---

“သီလံ သမာဓိ ပညာ စ၊ ဝိမုတ္တိ စ အနုတ္တရာ။
အနုဗုဒ္ဓါ ဣမေ ဓမ္မာ၊ ဂေါတမေန ယသဿိနာ”တိ?—

၁-ဝိသုဒ္ဓိ ၁-၉၉-ပိဋကေ၊ ၂-ဝိသုဒ္ဓိ-၇ ၁-၁ ၂၃-ပိဋကေ၊
၃-ဒီ ၂-၁၀၂။ အံ ၁-၃၀၈-ပိဋကေ။

ဣမံ ဂါထံ ပဌမံ ဒဿေတွာ တဒတ္ထဝဏ္ဏနာဝသေန သီလသမာဓိပညာ-
 ဝိမုတ္တိယော ဝိသုံ ဝိသုံ ဝိဘဇိတွာ ဒီပိတာ။ သော ပန ဂန္ဓော ဣဒါနိ စိနရဋ္ဌေ-
 ယေဝ ဒိဋ္ဌော၊ စိနဘာသာယ စ ပရိဝတ္တိတော (၁၀၄၈-ဗု-၀) သံဃပါလေန
 နာမ ဘိက္ခုနာ။ ကေန ပန သော ကုတော စ တတ္ထ အာနိတောတိ န
 ပါကဋ္ဌမေတံ။ တဿ ပန သံဃပါလဿ အာစရိယော ဂုဏာဘဠော နာမ
 မဟာယာနိကော ဘိက္ခု မဇ္ဈိမဇ္ဈိယဒေသိကော၊ သော ဣဒ္ဓိယရဋ္ဌတော
 စိနရဋ္ဌံ ဂစ္ဆန္တော ပဌမံ သီဟဋ္ဌဒီပံ ဂန္ဓာ တတော (၉၇၈-ဗု-၀)စိနရဋ္ဌံ ဂတော။
 တဒါ သော တေန အာနိတော ဘဝေယျ။”

တသ္မိံ ဟိ ဝိမုတ္တိမဂ္ဂေ ပုဗ္ဗာစိက္ကနိဒါနဒဿနံ ဓာတုနိဒါနဒဿနဉ္စ ယထေဝ
 ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ကေစ္စေဝါဒေါ၊ တထေဝါဂတံ။ ဒေါသနိဒါနဒဿနေ ပန
 “သေမှာမိကော ရာဂစရိတော၊ ဝိတ္တာမိကော ဒေါသစရိတော၊ ဝါတာမိကော
 မောဟစရိတော။ သေမှာမိကော ဝါ မောဟစရိတော၊ ဝါတာမိကော ရာဂ-
 စရိတော”တိ တိက္ကမ္ပိ ရာဂဒေါသမောဟာနံ ဒေါသနိယမော ဝုတ္တော။
 အာစရိယဗုဒ္ဓသောသေန ဒိဋ္ဌဝိမုတ္တိမဂ္ဂပေါတ္ထကေ ပန “ဝိတ္တာမိကော ဒေါသ-
 စရိတော”တိ ပါဋ္ဌော ဦးနော ဘဝေယျ။

အညာနိပိ ဗဟူနိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ပဋိက္ခိတ္တာနိ တတ္ထ ဝိမုတ္တိမဂ္ဂေ ဂဟေတဗ္ဗ-
 ဘာဝေန ဒိဿန္တိ။ ကထံ?

သီလနိဒ္ဒေသေ (၁၊ ၈-ပိဋ္ဌေ) “အညေ ပန သိရဋ္ဌော သီလတ္ထော၊
 သီတလတ္ထော သီလတ္ထောတိ ဝေမာဒိနာပိ နယေနတ္ထ အတ္ထံ ဝဏ္ဏယန္တိ”တိ
 ပဋိက္ခိတ္တော အတ္ထောပိ တတ္ထ ဂဟေတဗ္ဗဘာဝေန ဒိဿတိ။

တထာ ဓုတင်္ဂနိဒ္ဒေသေ (၁၊ ၇၈-ပိဋ္ဌေ) “ယေသမ္ပိ ကုသလတ္တိကဝိနိမုတ္တံ
 ဓုတင်္ဂံ၊ တေသံ အတ္ထတော ဓုတင်္ဂမေဝ နတ္ထိ၊ အသန္တံ ကဿ ဓုနနတော
 ဓုတင်္ဂံ နာမ ဘဝိဿတိ၊ ဓုတဂုဏေ သမာဒါယ ဝတ္တတိတိ ဝစနပိရောဓောပိ
 စ နေသံ အာပဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ တံ န ဂဟေတဗ္ဗ”န္တိ ပဋိက္ခိတ္တံ ပညတ္တိဓုတင်္ဂမ္ပိ
 တတ္ထ ဒိဿတိ။ မဟာဋီကာယံ (၁-၁၀၄) ပန “ယေသန္တိ အဘယဂိရိဝါသိကေ
 သန္ဓာယာဟ၊ တေ ဟိ ဓုတင်္ဂံ နာမ ပညတ္တိတိ ဝဒန္တိ”တိ ဝဏ္ဏိတံ။

တထာ ပထဝီကသီဏနိဒ္ဒေသေ (၁၊ ၁၄၄) “ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ နာမ
 သသမ္ဘာရိကော ဥပစာရော၊ ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာ နာမ အပ္ပနာ၊ သမ္ပဟံသနာ

၁-Vimuttimagga & Visuddhimagga A Comparative Study, P. xvi.

နာမ ပစ္စဝေက္ခဏာတိ ဧဝမေကေ ဝဏ္ဏယန္တိ”တိအာဒိနာ ပဋိက္ခိတ္တကေ-
ဝါဒေါပိ တတ္ထ ဒိဿတိ။မဟာဋီကာယံ (၁၊၁၇၂) ပန “ဧကေတိ အဘယဂိရိ-
ဝါသိနော”တိ ဝဏ္ဏိတံ။

တထာ ခန္ဓနိဒ္ဒေသေ (၂၊၈၀-ပိဋ္ဌေ) “ဗလရူပံ သမ္ဘဝရူပံ ဇာတိရူပံ
ရောဂရူပံ ကေစ္စာနံ မတေန မိဒ္ဓရူပံ”န္တိ ဧဝံ အညာနိပိ ရူပါနိ အာဟရိတွာ
ပေါရာဏဋ္ဌကထာယံ တေသံ ပဋိက္ခိတ္တဘာဝေါ ပကာသိတော။ မဟာဋီကာယံ
“ကေစ္စာနန္တိ အဘယဂိရိဝါသိန”န္တိ ဝဏ္ဏိတံ။ တေသု ဇာတိရူပံ မိဒ္ဓရူပဉ္စ
ဝိမုတ္တိမဂ္ဂေ ဒဿိတံ။ န ကေဝလံ ဒဿနမတ္တမေဝ၊ အထ ခေါ မိဒ္ဓရူပဿ
အတ္ထိဘာဝေါပိ “မိဒ္ဓံ နာမ တိဝိဓံ အာဟာရဇံ ဥတုဇံ စိတ္တဇ္ဇောတိ။ တေသု
ဝိတ္တဇမေဝ နိဝရဏံ ဟောတိ၊ သေသာ ပန ဒွေ အရဟတောပိ ဘဝေယျ”န္တိ-
အာဒိနာ သာမိတော။

တ္ထောဝတာ စ ဝိမုတ္တိမဂ္ဂေ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေန အသမာနတ္တာနံ ဝုတ္တဘာဝေါ စ
အဘယဂိရိဝါသိဟိ တဿ ဂန္ထဿ ပဋိဂ္ဂဟိတဘာဝေါ စ သက္ကာ ဉတုံ။
အညာနိပိ ပန ဤဒိသာနိ အသမာနဝစနာနိ ဗဟူနိ တတ္ထ သံဝိဇ္ဇန္တိယေဝ၊
တာနိ ပန သဗ္ဗာနိ န သက္ကာ ဣဓ ဒဿေတုံ။

ယေဘုယျေန ပနဿ ကရဏပ္ပကာရော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဿ ဝိယ ဟောတိ။ ယာ
ယာ ဟိ ပါဠိ အဘိဓမ္မဝိဘင်္ဂတော ဝါ ပဋိသန္တိဒါမဂ္ဂတော ဝါ အညသုတ္တန္တေဟိ
ဝါ အာနေတွာ သာဓကဘာဝေန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဒဿိယတိ၊ တတ္ထပိ သာ သာ
ပါဠိ ယေဘုယျေန ဒိဿတေဝ။ တာသု ကဗ္ဗိမတ္တံ ဥဒ္ဓရိတွာ အနုမိနနတ္ထာယ
ဒဿယိသာမ။

ယာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (၁၊ ၄၇-ပိဋ္ဌေ) “ပဉ္စ သီလာနိ ပါဏာတိပါတဿ
ပဟာနံ သီလ”န္တိအာဒိကာ ပဋိသန္တိဒါမဂ္ဂပါဠိ ဒဿိတာ၊ သာ ဝိမုတ္တိမဂ္ဂေပိ
ဒိဿတေဝ။

ယဉ္စ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (၁၊ ၁၃၇-ပိဋ္ဌေ) “သမာဓိ ကာမတ္တန္တဿ ပဋိပက္ခော။ပ။
ဝိစာရော ဝိစိကိစ္ဆာယာ”တိ ဝစနံ ပေဋကေ ဝုတ္တန္တိ ဒဿိတံ၊ တဉ္စ တတ္ထပိ
တထေဝ ဒဿေတွာ “တိပေဋကေ ဝုတ္တ”န္တိ နိဒ္ဓိဋ္ဌံ။ တိပေဋကေတိ နာမဉ္စ
ပေဋကောပဒေသမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ဘဝေယျ။ တတ္ထ ဟိ ဝိဝိဇ္ဇေဝ ကာမေဟိတိ
ပါဌသံဝဏ္ဏနာယံ “အလောဘဿ ပါရိပူရိယာ ကာမေဟိ ဝိဝေကော
သမ္ပဇ္ဇတိ၊ အဒေါသဿ။ အမောဟဿ ပါရိပူရိယာ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ

ဝိဝေကော သမ္ပဇ္ဇတီ”တိ ပါဠိသုတ္တံ တိပေဋကေ ဝုတ္တဘာဝေါ ဒဿိတော။
သော စ ပါဠိသုတ္တံ ပေဋကောပဒေသေ (၂၆၂-ပိဋေ) “တတ္ထ အလောဘဿ
ပါရိပုရိယာ ဝိဝိတ္ထော ဟောတိ ကာမေဟိ”တိအာဒိနာ ဒိဿတိ။

ယထာ စ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (၁၊ ၂၅၀-ပိဋေ) “အယမ္ဗိ ခေါ ဘိက္ခဝေ အာနာ-
ပါနဿတိသမာဓိ ဘာဝိတော”တိအာဒိကာ ပါဠိ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ္တကတော
အာနေတွာ ဒဿိတာ၊ တထေဝ တတ္ထပိ။

ယထာ စ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (၁၊ ၂၇၂-ပိဋေ) “အဿာသာဒိမဇ္ဈပရိယော-
သာနံ သတိယာ အနုဂစ္ဆတော”တိအာဒိ ပါဠိ စ(၁၊ ၂၇၃-ပိဋေ)ကကစူပမ-
ပါဠိ စ ပဋိသန္တိဒါမဂ္ဂတော အာနေတွာ ဒဿိတာ၊ တထေဝ တတ္ထပိ။

ယထာ စ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (၂၊ ၆၉-ပိဋေ) “ကတမာ စိန္တာမယာ ပညာ”တိ-
အာဒိကာ စ ပါဠိ “တတ္ထ ကတမံ အာယကောသလ္လ”န္တိအာဒိကာ စ ပါဠိ
(၂၊ ၇၁-ပိဋေ) “ဒုက္ခေ ဉာဏံ အတ္ထပဋိသန္တိဒါ”တိအာဒိကာ စ ပါဠိ
အဘိဓမ္မဝိဘင်္ဂတော အာနေတွာ ဒဿိတာ၊ တထေဝ တတ္ထပိ။ သဗ္ဗာပိ စ
တတ္ထ ဝုတ္တာ ဧကဝိဓဒုဝိဓာဒိပညာပဘောဒကထာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တကထာယ
ယောဘုယျေန သမာနာယေဝ။

“ယေန စက္ခုပသာဒေန၊ ရူပါနိ မနုပဿတိ။
ပရိတ္တံ သုခမံ ဧတံ၊ ဣကာသိရသမူပမ”န္တိ” —

အယမ္ဗိ ဂါထာ ဝိမုတ္တိမဂ္ဂေပိ အာယသ္မတာ သာရိပုတ္တတ္ထေရေန ဘာသိတ-
ဘာဝေနေဝ ဒဿိတာ။ ဣကာသိရသမူပမန္တိ ပဒံ ပန ဣကာသမူပမန္တိ တတ္ထ
ဒိဿတိ၊ တဉ္စ ပရမ္ပရလေခကာနံ ပမာဒလေခမတ္တမေဝ သိယာ။

စတုသု သဗ္ဗေသု ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိယ ဝစနတ္ထတော လက္ခဏတော အနုနာဓိ-
ကတော ကမတော အန္တောဂဓာနံ ပဘောဒတော ဥပမာတော စ ဝိနိစ္ဆယော
ဒဿိတော၊ သော စ ယောဘုယျေန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေန ၂ သမာနောယေဝ။

ယထာ စ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (၂၊ ၂၄၂-၂၄၅) သမ္ပသနဉာဏကထာယံ ပဉ္စန္ဒ
ခန္ဓာနံ အတိတာဒိကောဒသဝိဓေန စ အနိစ္စာဒိလက္ခဏတ္တယေန စ ဝိသု ဝိသု
သမ္ပသနနယော ဒဿိတော၊ တထေဝ တတ္ထပိ။ စက္ခာဒိဇရာမရဏပရိယော-
သာနေသု ပန ဓမ္မေသု ဓမ္မဝိစာရပရိယောသာနာနံ သဋ္ဌိယာ ဧဝ ဓမ္မာနံ
အနိစ္စာဒိလက္ခဏတ္တယေန သမ္ပသနနယော တတ္ထ ဒဿိတော။

၁-ဝိသုဒ္ဓိ ၂-၇၆။ အဘိ-ဋ ၁-၃၄၅-ပိဋေသု။ ၂-ဝိသုဒ္ဓိ ၂-၁၂၅-ပိဋာဒိသု။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ပန ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသေ (၂၊၂၃၀-၂၃၂-ပိဋကေသု) ဝုတ္တာ “ယမကံ နာမရူပဉ္စ။ ပ။ ဥဘော ဘိဇ္ဇန္တိ ပစ္စယာ” တိ ဂါထာ စ, “န စက္ခုတော ဇာယရေ” တိ အာဒိကာ ဆ ဂါထာယော စ, “န သကေန ဗလေန ဇာယရေ” တိ- အာဒိကာ ဆ ဂါထာယော စ ဝိမုတ္တိမဂ္ဂေ ဘင်္ဂါနုပဿနာဉ္စကာကထာယံ ဒဿိတာ။ တာသု အပ္ပမတ္တကောယေဝ ပါဌဘေဒေါ ဒိဿတိ။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (၂၊၂၆၁-၂-ပိဋကေသု) အရူပသတ္တကေသု အရိယဝံသကထာ- နယေန ဝုတ္တာ ကလာပတော စ ယမကတော စ သမ္ဗုဒ္ဓနနယော ဝိမုတ္တိမဂ္ဂေ ဧတ္ထေဝ ဘင်္ဂါနုပဿနာဉ္စကာကထာယံ ဒဿိတော။

ဝိမုတ္တိမဂ္ဂေ ဗုဒ္ဓါနုဿတိကထာယံ လောကဝိဒူတိ ပဒဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာယံ သတ္တလောကသင်္ခါရလောကဝသေန ဒွေယေဝ လောကာ ဒဿိတာ၊ န ပန ဩကာသလောကော ယထာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (၁၊၁၉၉-၂၀၀-ပိဋကေသု)။

တ္ထောဝတာ စ ဝိမုတ္တိမဂ္ဂေါ နာမ ဂန္ဓော ကိဒိသောတိ သက္ကာ အနုမိနိတုံ။ သော ပန ယထာ န မဟာဝိဟာရဝါသိနံ ဂန္ဓော ဟောတိ။ ဧဝံ မဟာယာနိ- ကာနမ္ပိ န ဟောတိယေဝ ထေရဝါဒပိဋကမေဝ နိဿာယ ကတဘာဝတော။ ယသ္မာ ပန တတ္ထ န ကိဉ္စိပိ သိဟဋ္ဌဒီပိကံ နာမံ ဝါ ထေရဝါဒေါ ဝါ ဒိဿတိ။ တသ္မာ သော သိဟဋ္ဌဒီပေ ကတဂန္ဓောပိ န ဟောတိ။ ဣန္ဒြိယရဋ္ဌိကံ ပန နာမဉ္စ ဝေါဟာရော စ တတ္ထ ဗဟူသု ဌာနေသု ဒိဿတိ။ တသ္မာ ဣန္ဒြိယရဋ္ဌေ ကတဂန္ဓောဝ ဘဝေယျ။ ယသ္မာ စဿ ပေဋကောပဒေသံ နိဿိတဘာဝေါ ဗဟူသု ဌာနေသု ဒိဿတိ။ ဝိသေသတော ပန မိဒ္ဓရူပဿ အတ္ထိဘာဝေါ စ, အရဟတောပိ တဿ အတ္ထိဘာဝေါ စ တမေဝ နိဿာယ ဒဿိယတိ။ ပဋိသန္တိဒါမဂ္ဂဂဏ္ဍိပဒေ စ ပေဋကေတိ ပဒဿ^၁ အတ္ထဝဏ္ဏနာယံ “သုတ္တန္တ- ပိဋကတ္ထာယ အဋ္ဌကထာ ပေဋကံ မဟိသာသကနိကာယိကေန ကတော ဘဝေယျာတိ အမှာကံ မတိ။

နိဿယဋ္ဌကထာဝိဘာဝနာ

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ ပန န ကေဝလံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရေနေဝ ကတော၊ အထ ခေါ ဝုစ္စမာနပ္ပကာရေနာပိ။ တထာ ဟိ အာစရိယဗုဒ္ဓဗောသတ္ထေရော ပေါရာဏ- ဋ္ဌကထာဟိ သမာဟရိတွာ ဘာသာပရိဝတ္တနဝသေန ဒေသေန္ဓောပိ ယာ ယာ

၁-ပဋိသံ-၄ ၁-၁၆၀-ပိဋကေသု။

အတ္ထဝဏ္ဏနာ ဝါ ဝိနိစ္ဆယော ဝါ သံသယိတဗ္ဗော ဟောတိ၊ တတ္ထ တတ္ထ
 ဝိနယဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တန္တိ ဝါ(၁၊၂၆၃)၊ ဝိနယဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ၊ မဇ္ဈိမဋ္ဌကထာသု
 ပနာတိ ဝါ (၁၊၇၀)၊ အင်္ဂုတ္တရဘာဏကောတိ ဝါ (၁၊၇၂)၊ အဋ္ဌကထာ-
 စရိယာနံ မတာနုသာရေန ဝိနိစ္ဆယောတိ ဝါ (၁၊၉၉)၊ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ
 အဋ္ဌကထာသုတိ ဝါ (၁၊၁၁၈)၊ တံ အဋ္ဌကထာသု ပဋိက္ခိတ္တန္တိ ဝါ (၁၊၁၃၄)၊
 ဒီဃဘာဏကသံယုတ္တဘာဏကောနံ မတန္တိ ဝါ၊ မဇ္ဈိမဘာဏကော ဣစ္ဆန္တိတိ
 ဝါ (၁၊၂၆၇)၊ အဋ္ဌကထာသု ဝိနိစ္ဆယောတိ ဝါ၊ ဧဝံ တာဝ ဒီဃဘာဏကော၊
 မဇ္ဈိမဘာဏကော ပနာဟူတိ ဝါ (၁၊၂၇၇)၊ အင်္ဂုတ္တရဋ္ဌကထာယံ ပန။ပ။ အယံ
 ကမော ဝုတ္တော၊ သော ပါဠိယာ န သမေတိတိ ဝါ (၁၊၃၀၉)၊ ဧဝံ တာဝ
 မဇ္ဈိမဘာဏကော၊ သံယုတ္တဘာဏကော ပနာတိ ဝါ (၂၊၆၂)၊ သံယုတ္တဋ္ဌကထာယံ
 ဝုတ္တန္တိ ဝါ (၂၊၆၃)၊ အဋ္ဌကထာယံ ပနာတိ ဝါ (၂၊၈၀) ဧဝံ တံတံ-
 အတ္ထဝဏ္ဏနာဝိနိစ္ဆယာနံ နိဿယမ္ပိ ဝိဘာဝေတွာ ပစ္စိမဇနာနံ ဥပ္ပဇမာန-
 သံသယံ ဝိနောဒေန္တောယေဝ တေ ဒဿေသိ။

တေနိမဿ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဿ ကရဏကောလေ သဗ္ဗာပိ သီဟဋ္ဌကထာယော
 အာစရိယဿ သန္တိကေ သန္တိတိ စ၊ ပုဗ္ဗေယေဝ တာ အာစရိယေန သီဟဋ္ဌတ္ထေ-
 ရာနံ သန္တိကေ သုတာတိ စ၊ တာဟိ ဂဟေတဗ္ဗံ သဗ္ဗံ ဂဟေတွာ အယံ ဝိသုဒ္ဓိ-
 မဂ္ဂေါ အာစရိယေန လိခိတောတိ စ အယမတ္ထော အတိဝိယ ပါကဇော
 ဟောတိ။ တဿာ ယံ မဟာဝံသေ—

“သံဃော ဂါထာဒွယံ တဿာ’ဒါသိ သာမတ္ထိယံ တဝါ”တိအာဒိနာ
 “ဂါထာဒွယမေဝ ဩလောကေတွာ ကိဗ္ဗိပိ အညံ ပေါတ္တကံ အနောလော-
 ကေတွာ အာစရိယဗုဒ္ဓဿောသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ အကာသိ”တိ အဓိပ္ပာယ်နေ
 အဘိတ္ထုတိဝစနံ ဝုတ္တံ၊ တံ အဘိတ္ထုတိမတ္တမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပေါရာဏဝစနဒဿနံ

န ကေဝလံ အာစရိယော အဋ္ဌကထာယောယေဝ နိဿယဘာဝေန
 ဒဿေသိ၊ အထ ခေါ “ပေါရာဏာ ပနာဟူ”တိအာဒိနာ ပေါရာဏာနံ
 ဝစနမ္ပိ ဒဿေသိယေဝ။ တဒေတ္ထ ဒွါဝိသတိယာ ဌာနေသု ဒိဋ္ဌံ။ ကေ ပနေတေ
 ပေါရာဏာ နာမ? ယာဝ စတုတ္ထသင်္ဂီတိကာလာ သင်္ဂီတိကာရေသု ပရိယာပနာ

၁-ဝိသုဒ္ဓိ ၁-၂၀၊ ၂၀၊ ၂၀၊ ၂၅၁-၂၊ ၃၀၀၊ ၃၄၀-ပိဋေသု။
 ဝိသုဒ္ဓိ ၂-၇၅၊ ၁၅၃၊ ၂၃၀၊ ၂၃၇၊ ၂၅၃၊ ၂၇၃-၄၊ ၂၇၈၊ ၂၈၀၊ ၂၈၁-၂၊ ၂၈၈၊ ၂၉၈၊ ၃၃၁-ပိဋေသု။

ဝါ တာဒိသာ ဝါ မဟာထေရာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တထာ ဟိ ပဋိသန္တိဒါမဂ္ဂေ (၂၉၂-၃-ပိဋေသု)။

“ဩဘာသေ စေဝ ဉ္ဇဏေ စ၊ ပီတိယာ စ ဝိကမ္ပတိ။ပ။

ဓမ္မုဒ္ဓစ္စကုသလော ဟောတိ၊ န စ ဝိက္ခေပံ ဂစ္ဆတိ”တိ—

ဝေမာဂတာ ဂါထာယော ဣဓ (၂၇၃-၄-ပိဋေသု) ပေါရာဏာနံ ဝစန-
ဘာဝေန ဒဿိတာ။ ယဒိ စိမာ ဂါထာယော သင်္ဂီတိကာရေဟိ ပက္ခိတ္တာ
ဘဝေယျံ ယထာ ပရိဝါရပါဠိယံ (၃-ပိဋေ) အာဂတာ အာစရိယပရမ္ပရာ-
ဒီပိကာ ဂါထာယော၊ တာ ဟိ သမန္တပါသာဒိကာယံ(၁၂၄၆-ပိဋေ) ပေါရာဏ-
ဝစနဘာဝေန ဒဿိတာ၊ ဧဝံ သတိ တေယေဝ သင်္ဂီတိကာရာ ပေါရာဏာတိ
ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အထ ပဋိသန္တိဒါမဂ္ဂဒေသကေနေဝ ဘာသိတာ ဘဝေယျံ၊ တေ
ဝိယ ဂရုကရဏီယာ ပစ္စယိကာ သဒ္ဓါယိတဗ္ဗကာ မဟာထေရာ ပေါရာဏာတိ
ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သမန္တပါသာဒိကာသုမင်္ဂလဝိလာသိနိအာဒိသု “ပေါရာဏာ ပန
ဧဝံ ဝဏ္ဏယန္တိ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တဋ္ဌာနေသုပိ တာဒိသာဝ အာစရိယာ
ပေါရာဏာတိ ဝုတ္တာ။

ဝိနယဋ္ဌကထာကရဏံ

အာစရိယော ပန ဣမံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂပကရဏံ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရေန ကတွာ
အညာပိ တိပိဋကဋ္ဌကထာယော အနုက္ကမေန အကာသိ။ ကထံ? သမန္တ-
ပါသာဒိကံ နာမ ဝိနယဋ္ဌကထံ ဗုဒ္ဓသိရိတ္ထရေန အဇ္ဈေသိတော မဟာဝိဟာ-
ရဿ ဒက္ခိဏဘာဂေ ပဓာနသရပရိဝေဏေ မဟာနိဂမဿာမိနော ပါသာဒေ
ဝသန္တော အကာသိ။ သာ ပနေသာ သိရိပါလောတိ နာမန္တရဿ
မဟာနာမရညော ဝိသတိမဝဿေ (၉၇၃-ဗု-ဝ) အာရဒ္ဓါ ဧကဝိသတိမ-
ဝဿေ (၉၇၄-ဗု-ဝ) နိဋ္ဌာနပ္ပတ္တာ အဟောသိ။ တဉ္စ ပန ကရောန္တော
မဟာမဟိန္ဒတ္ထရေနာဘတံ သိဟဋ္ဌဘာသာယ သင်္ခတံ မဟာအဋ္ဌကထံ
တဿာ သရိရံ ကတွာ မဟာပစ္စရိကုရုန္တိသင်္ခေပအန္ဓကဋ္ဌကထာဟိ စ ဂဟေတဗ္ဗံ
ဂဟေတွာ သိဟဋ္ဌဒီပေ ယာဝ ဝသဘရာဇကာလာ ပါကဋ္ဌာနံ ပေါရာဏ
ဝိနယဓရမဟာထေရာနံ ဝိနိစ္ဆယဘူတံ ထေရဝါဒမ္ပိ ပက္ခိပိတွာ အကာသိ။ ဝုတ္တံ
ဟေတံ သမန္တပါသာဒိကာယံ—

“သံဝဏ္ဏနံ တဉ္စ သမာရဘန္တော၊ တဿာ မဟာအဋ္ဌကထံ သရိရံ။
ကတွာ မဟာပစ္စရိယံ တထေဝ၊ ကုရုန္တိနာမာဒိသု ဝိသုတာသု။

ဝိနိစ္ဆယော အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တော၊ ယော ယုတ္တမတ္ထံ အပရိစ္ဆန္ဒော။
တတောပိ အန္တောဂဓထေရဝါဒံ၊ သံဝဏ္ဏနံ သမ္ပ သမာရဘိဿ”န္တိ စ။

“မဟာမေဃဝနုယျာနေ၊ ဘူမိဘာဂေ ပတိဋ္ဌိတော။
မဟာဝိဟာရော ယော သတ္ထု၊ မဟာဗောဓိဝိဘူသိတော။

ယံ တဿ ဒက္ခိဏေ ဘာဂေ၊ ပဓာနဃရမုတ္တမံ။
သုစိစာရိတ္တသီလေန၊ ဘိက္ခုသံဃေန သေဝိတံ။

ဥဋ္ဌာရကုလသမ္ဘူတော၊ သံဃုပဋ္ဌာယကော သဒါ။
အနာကုလာယ သဒ္ဓါယ၊ ပသန္ဓော ရတနတ္တယေ။

မဟာနိဂမသာမိတိ၊ ဝိဿုတော တတ္ထ ကာရယိ။
စာရုပါကာရသဋ္ဌိတံ၊ ယံ ပါသာဒံ မနောရမံ။

သန္တုစ္ဆာယတရူပေတံ၊ သမ္ပန္နသလိလာသယံ။
ဝသတာ တတြ ပါသာဒေ၊ မဟာနိဂမသာမိနော။

သုစိသီလသမာစာရံ၊ ထေရံ ဗုဒ္ဓသိရိဌယံ။
ယာ ဥဒ္ဓိသိတွာ အာရဒ္ဓါ၊ ဣဒ္ဓါ ဝိနယဝဏ္ဏနာ။

ပါလယန္တဿ သကလံ၊ လင်္ကာဒီပံ နိရဗ္ဗဒံ။
ရညော သိရိနိဝါသဿ^၁၊ သိရိပါလယသဿိနော။

သမဝိသတိမေ ဝဿေ၊ ဇယသံဝစ္ဆရေ အယံ။
အာရဒ္ဓါ ဧကဝိသဒ္ဓိ၊ သမ္ပတ္တေ ပရိနိဋ္ဌိတာ။

ဥပဒ္ဓဝါကုလေ လောကေ၊ နိရူပဒ္ဓဝတော အယံ။
ဧကသံဝစ္ဆရေနော၊ ယထာ နိဋ္ဌံ ဥပါဂတာ”တိ ၂ စ။

အယဉ္ဇ သမန္တပါသာဒိကာ ဝိနယဋ္ဌကထာ အရနာ မုဒ္ဓိတဆဋ္ဌသင်္ဂီတိ-
ပေါတ္တကဝသေန သဟဿတော ဥပရိ အဋ္ဌပဏ္ဍာသာမိကတိသတမတ္ထပိဋ္ဌ-
ပရိမာဏာ (၁၃၅၈) ဟောတိ၊ တဿာ စ ဧကသံဝစ္ဆရေန နိဋ္ဌာပိတတ္ထံ
ဥပနိဓာယ စတုဝိသာမိကသတ္တသတမတ္ထပိဋ္ဌပရိမာဏော (၇၂၄) ဝိသုဒ္ဓိ-
မဂ္ဂေါပိ အန္တမသော ဆပ္ပဉ္စမာသေဟိ နိဋ္ဌာပိတော ဘဝေယျာတိ သက္ကာ ဉာတုံ။
တသ္မာ ယံ ဗုဒ္ဓဃောသုပ္ပတ္တိယံ မဟာဝံသဝစနံ နိဿာယ “ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ

၁-သိရိယာ နိဝါသဋ္ဌာနဘူတဿ သိရိပါလနာမကဿ ရညော (ဝိမတိ၊ အန္တိမပိဋ္ဌေ)
၂-ဝိ-၄ ၄-၂၆၃-၄-ပိဋ္ဌေသု။

အာစရိယဗုဒ္ဓဘောသေန ဧကရတ္တေနော တိက္ခတ္တံ လိခိတွာ နိဋ္ဌာပိတော”တိ အဘိတ္တုတိဝစနံ ဝုတ္တံ၊ တံ တက္ကာရကဿ အဘိတ္တုတိမတ္တမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

နန စ ဣမိဿံ အဋ္ဌကထာယံ “သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယ”န္တိ အာဒိနာ ဝိသေသနာမဝသေန အာဂမဋ္ဌကထာနံ အတိဒေသော ဒိဿတိ^၁၊ ကထမိမိဿာ တာဟိ ပဌမတရံ ကတဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ? အာစရိယဿ အဋ္ဌကထာသု အညမညာတိဒေသတော၊ ဝိနယပိဋကဿ ဂရုကာတဗ္ဗတရဘာဝတော၊ မဟာဝိဟာရဝါသီဟိ ဝိသေသေန ဂရုကာတဘာဝတော၊ သင်္ဂီတိက္ကမာနုရူပဘာဝတော၊ ဣဓေဝ ပရိပုဏ္ဏနိဒါနကထာပကာသနတော၊ နိဂမနေ စ ပဌမံ သီဟဋ္ဌကထာယော သုတွာ ကရဏပုကာသနတော ဌပေတွာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ အယမေဝ ပဌမံ ကတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ပန ဝိနယဋ္ဌကထာယန္တိ ဝါ ဝိနယဋ္ဌကထာသုတိ ဝါ မဇ္ဈိမဋ္ဌကထာသုတိ ဝါ ဧဝံ သာမညနာမဝသေနော အတိဒေသော ဒိဿတိ၊ န သမန္တပါသာဒိကာဒိဝိသေသနာမဝသေန။ တသ္မာဿ သဗ္ဗပဌမံ ကတဘာဝေါ ပါကဇောယေဝ။ အာဂမဋ္ဌကထာနံ ဣဓာတိဒေသော^၂ ဣမိဿာပိ တတ္ထာတိ^၂ ဧဝံ အညမညာတိဒေသော ပန အာစရိယဿ မနသာ သုဝဝတ္ထိတဝသေန ဝါ သက္ကာ ဘဝိတုံ၊ အပုဗ္ဗာစရိမပရိနိဋ္ဌာပနေန ဝါ။ ကထံ? အာစရိယေန ဟိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ သဗ္ဗသော နိဋ္ဌာပေတွာ သမန္တပါသာဒိကာဒိ^၃ ဧကေကမဋ္ဌကထံ ကရောန္တေနော ယတ္ထ ယတ္ထ အတ္ထဝဏ္ဏနာ ဝိတ္တာရတော အညဋ္ဌကထာသု ပကာသေတဗ္ဗာ ဟောတိ၊ တတ္ထ တတ္ထ “ဣမသ္မိံ နာမ ဌာနေ ကထေဿာမီ”တိ မနသာ သုဝဝတ္ထိတံ ဝဝတ္ထပေတွာ တဉ္စ အတိဒိသိတွာ ယထာဝဝတ္ထိတဌာနပုတ္တကာလေ တံ ဝိတ္တာရတော ကထေန္တေန တာ ကတာ ဝါ ဘဝေယျံ။ ဧကေကိဿာယ ဝါ နိဋ္ဌာနာသန္နပုတ္တကာလေ တံ ဌပေတွာ အညဉ္စ အညဉ္စ တထာ ကတွာ သဗ္ဗာပိ အပုဗ္ဗာစရိမံ ပရိနိဋ္ဌာပိတာ ဘဝေယျန္တိ ဧဝံ ဒွိန္တံ ပကာရာနမညတရဝသေန အာစရိယဿာဋ္ဌကထာသု အညမညာတိဒေသော ဟောတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

အာဂမဋ္ဌကထာကရဏံ

သုမင်္ဂလဝိလာသိနိ^၄ နာမ ဒိဃနိကာယဋ္ဌကထံ ပန အာစရိယော သုမင်္ဂလပရိဝေဏဝါသိနာ ဒါဌာနာဂတ္ထေရေန အာယာပိတော အကာသိ။ ဝုတ္တံ ဟေတမေတိဿာ နိဂမနေ—

၁-ဝိ-ဋ္ဌ ၁-၁၄၁-ပိဋ္ဌာဒိသု။ ၂-ဒိ-ဋ္ဌ ၁-၆၉-ပိဋ္ဌာဒိသု။

“အာယာစိတော သုမင်္ဂလ-ပရိဝေဏနိဝါသိနာ ထိရဂုဏေန။
ဒါဋ္ဌာနာဂသံဃ၊တ္ထေရေန ထေရဝံသန္ဓယေန။

ဒိဿာဂမဿ ဒသဗလ-ဂုဏဂဏပရိဒီပနဿ အဋ္ဌက.ထံ။
ယံ အာရတိံ သုမင်္ဂလ-ဝိလာသိနိံ နာမ နာမေန။

သာ ဟိ မဟာအဋ္ဌကထာယ၊ သာရမာဒါယ နိဋ္ဌိတာ သော”တိ။

ပပဉ္စသုဒ္ဓနိံ နာမ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထံ ဘဒန္တဗုဒ္ဓမိတ္တတ္ထေရေန ပုဗ္ဗေ
မယူရဗူတပဋ္ဌနေန အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ဝသန္ဓေန အာယာစိတော အကာသိ။ ဝုတ္တံ
ဟေတမေတိဿာ နိဂမနေ—

“အာယာစိတော သုမတိနာ၊ ထေရေန ဘဒန္တဗုဒ္ဓမိတ္တေန။
ပုဗ္ဗေ မယူရဗူတပဋ္ဌနမိ သဒ္ဓိံ ဝသန္ဓေန။

ပရဝါဒဝိဓိသနဿ၊ မဇ္ဈိမနိကာယသေဋ္ဌဿ။

ယမဟံ ပပဉ္စသုဒ္ဓနိ-မဋ္ဌကထံ ကာတုမာရတိံ။

သာ ဟိ မဟာအဋ္ဌကထာယ၊ သာရမာဒါယ နိဋ္ဌိတာ သော”တိ။

သာရတ္ထပ္ပကာသိနိံ နာမ သံယုတ္တနိကာယဋ္ဌကထံ ဘဒန္တဇောတိပါ-
လတ္ထေရေန အာယာစိတော အကာသိ။ ဝုတ္တံ ဟေတမေတိဿာ နိဂမနေ—

“ဇောတိဿာ ကရဏတ္ထံ၊ ထေရေန ဘဒန္တဇောတိပါလေန။
သုစိသီလေန သုဘာသိတဿ ပကာသယန္တဗ္ဗဏေန။

သာသနဝိဘူတိကာမေန၊ ယာစမာနေန မံ သုဘဂုဏေန။

ယံ သမဓိဂတံ ပုညံ၊ တေနာပိ ဇေနော သုဒ္ဓိ ဘဝတူ”တိ။

မနောရထပူရဏိံ နာမ အင်္ဂုတ္တရနိကာယဋ္ဌကထံ ဘဒန္တဇောတိပါလတ္ထေ-
ရေန ဒက္ခိဏဇုနိယရဋ္ဌေ ကဉ္စိပုရာဒိသု စ သီဟဋ္ဌဒီပေ မဟာဝိဟာရမိ စ
အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ဝသန္ဓေန အာယာစိတော၊ တထာ ဇိဝကေနာပိ ဥပါသကေန
ပိဋကတ္ထယပါရဂူဘူတေန ဝါတာဟတေပိ အနိဉ္စမာနသဘာဝေ ဒုမေ ဝိယ
အနိဉ္စမာနသဒ္ဓမ္မေ၊ (ဋ္ဌိတေန) သုမတိနာ ပရိသုဒ္ဓါဇိဝေနာဘိယာစိတော
အကာသိ။ ဝုတ္တံ ဟေတမေတိဿာ နိဂမနေ—

“အာယာစိတော သုမတိနာ၊ ထေရေန ဘဒန္တဇောတိပါလေန။
ကဉ္စိပုရာဒိသု မယာ၊ ပုဗ္ဗေ သဒ္ဓိံ ဝသန္ဓေန။

ဝရတဗ္ဗပဏ္ဍိတိပေ၊ မဟာဝိဟာရမိ ဝသနကာလေပိ။
ဝါတာဟတေ ဝိယ ဒုမေ၊ အနိဗ္ဗမာနမိ သဒ္ဓမ္မေ။

ပါရံ ပိဋကတ္တယသ၊ ဂရဿ ဂန္ဓာ ဌိတေန သုမတိနာ။
ပရိသုဒ္ဓါဇီဝေနာ၊ ဘိယာစိတော ဇီဝကေနာပိ။

ဓမ္မကထာနယနိပုဏ္ဏဟိ၊ ဓမ္မကထိကေဟိ အပရိမာဏေဟိ။
ပရိကိဋ္ဌိတဿ ပဋိပဋ္ဌိတဿ သကသမယစိတြဿ။

အဋ္ဌကထံ အင်္ဂုတ္တရ၊ မဟာနိကာယဿ ကာတုမာရဒ္ဓေါ။
ယမဟံ စိရကာလဋ္ဌိတိ-မိစ္ဆန္တော သာသနဝရဿ။

သာ ဟိ မဟာအဋ္ဌကထာယ၊ သာရမာဒါယ နိဋ္ဌိတာ သော။
စတုန္ဒရုတိပရိမာဏာယ၊ ပါဠိယာ ဘာဏဝါရေဟိ။

သဗ္ဗာဂမသံဝဏ္ဏန၊ မနောရထော ပူရိတော စ မေ ယသ္မာ။
တောယ မနောရထ ပူရဏီတိ နာမံ တတော အဿာ”တိ ။

ဣမာ စ ပန စတဿော အာဂမဋ္ဌကထာယော ကုရုမာနော အာစရိယ-
ဗုဒ္ဓဿောသော မဟာမဟိန္ဒတ္ထေရေနာဘတံ မူလဋ္ဌကထာသင်္ခါတံ မဟာ-
အဋ္ဌကထံယေဝ ဘာသာပရိဝတ္တနဝသေန စေဝ ပုနပ္ပုနာဂတပိတ္ထာရကထာ-
မဂ္ဂဿ သိဒ္ဓိပနဝသေန စ အကာသိ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ ဂန္ဓာရဓမ္မေ—

“သီဟဋ္ဌဒီပံ ပန အာဘ၊ တာထ ဝသိနာ မဟာမဟိန္ဒေန။
ဌပိတာ သီဟဋ္ဌဘာသာယ၊ ဒီပဝါသိနမတ္ထာယ။

အပနေတွာန တတောဟံ၊ သီဟဋ္ဌဘာသံ မနောရမံ ဘာသံ။
တန္တိနယာနုစ္ဆရိကံ၊ အာရောပေန္တော ဝိဂတဒေါသံ။ ပ။
ဟိတွာ ပုနပ္ပုနာဂတ-မတ္ထံ အတ္ထံ ပကာသယိဿာမိ”တိ ၂။

တထာ နိဂမနေပိ—

“သာ ဟိ မဟာအဋ္ဌကထာယ၊ သာရမာဒါယ နိဋ္ဌိတာ သော”တိ? စ။
“မူလဋ္ဌကထာသာရံ၊ အာဒါယ မယာ ဣမံ ကရောန္တေနာ”တိ? စ။

ဣမာသံ သရီရဘူတပါဌေသု စ သမန္တပါသာဒိကာယံ ဝိယ “မဟာပစ္စရိယံ၊
ကုရုန္တိယ”န္တိအာဒိနာ ဝိနိစ္ဆယသံဝဏ္ဏနာဘောဒပ္ပကာသနံ န ဒိဿတိ၊ တထာ

၁-အံ-၄ ၃-၃၅၆-ပိဋကေ။ ၂-ဒီ-၄ ၁-၁-၂-ပိဋကေ။ ၃-ဒီ-၄ ၃-၂၅၀-ပိဋကေ။

အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာကရဏံ

အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာသုပိ။ တေနေတံ ဉ္ဇယတိ “သုတ္တန္တာဘိဓမ္မေသု မဟာ-
အဋ္ဌကထာတော အညာ မဟာပစ္စရိအာဒိနာမိကာ ပေါရာဏိကာ သီဟဋ္ဌ-
ဋ္ဌကထာယော စေဝ အန္ဓကဋ္ဌကထာ စ နတ္ထိ”တိ။ ယာဝ ဝသဘရာဇကာလာ
(၆၀၉-၆၅၃) ပန ပါကဋ္ဌာနံ သီဟဋ္ဌကတ္ထေရာနံ ဝိနိစ္ဆယော စ ဝါဒါ စ ဝတ္ထုနိ
စ တောသုပိ ဒိဿန္တိယေဝါတိ။

အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာကရဏံ

အဋ္ဌသာလိနိံ ပန သဗ္ဗောဟဝိနောဒနိဉ္စ ဓာတုကထာဒိပဉ္စပကရဏဿ
အဋ္ဌကထဉ္စာတိ တိဿော အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာယော အတ္တနာ သဒိသနာမေန
သောတတ္ထကိဂန္ထကာရကေန ဗုဒ္ဓဇောသဘိက္ခုနာ အာယာစိတော အကာသိ။
ဝုတ္တံ ဟေတံ တာသု—

“ဝိသုဒ္ဓါစာရသီလေန၊ နိပုဏာမလဗုဒ္ဓိနာ။
ဘိက္ခုနာ ဗုဒ္ဓဇောသေန၊ သက္ကစ္စံ အဘိယာစိတော”တိ ၁ စ။

“ဗုဒ္ဓဇောသောတိ ဂရူဟိ ဂဟိတနာမဓေယျေန ထေရေန ကတာ
အယံ အဋ္ဌသာလိနိ နာမ ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာ”တိ ၂ စ။

“အတ္ထပ္ပကာသနတ္ထံ၊ တဿာဟံ ယာစိတော ဌိတဂုဏေန။
ယတိနာ အဒန္ဓဂတိနာ၊ သုဗုဒ္ဓိနာ ဗုဒ္ဓဇောသေန။

ယံ အာရဘိံ ရစယိတံ၊ အဋ္ဌကထံ သုနိပုဏေသု အတ္ထေသု။
သဗ္ဗောဟဝိနောဒနတော၊ သဗ္ဗောဟဝိနောဒနိ နာမာ”တိ ၃ စ။

“ဗုဒ္ဓဇောသောတိ ဂရူဟိ ဂဟိတနာမဓေယျေန ထေရေန ကတာ
အယံ သဗ္ဗောဟဝိနောဒနိ နာမ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာ”တိ ၄ စ။

ဣမာသု ပန တီသု ပဉ္စပကရဏဋ္ဌကထာယ နာမဝိသေသော နတ္ထိ
အာယာစကော စ န ပကာသိတော၊ ကေဝလံ အတ္တနော သဒ္ဓါယ ဧဝ
သဉ္စောဒိတေန အာစရိယဗုဒ္ဓဇောသေန သာ ကတာ ဝိယ ဒိဿတိ။ ဝုတ္တံ
ဟေတံ တဿာ နိဂမနေ—

၁-အဘိ-ဋ္ဌ ၁-၁-ပိဋေ၊ ၂-အဘိ-ဋ္ဌ ၁-၄၅၄-ပိဋေ၊
၃-အဘိ-ဋ္ဌ ၂-၅၀၇-ပိဋေ၊ ၄-အဘိ-ဋ္ဌ ၂-၅၀၈-ပိဋေ။

“ကုသလာဒိဓမ္မဘေဒံ၊ နိဿာယ နယေဟိ ဝိဝိဓဂဏနေဟိ။
 ဝိတ္တာရေန္တော သတ္တမ-မဘိဓမ္မပ္ပကရဏံ သတ္တာ။
 သုဝိဟိတသန္တိဋ္ဌာနေော၊ ပဋ္ဌာနံ နာမ ယံ ပကာသေသိ။
 သဒ္ဓါယ သမာရဒ္ဓါ၊ ယာ အဋ္ဌကထာ မယာ တဿာတိ” ၁။

“တ္ထောဝတာ
 သတ္တပ္ပကရဏံ နာထော၊ အဘိဓမ္မမဒေသယိ။
 ဒေဝါတိဒေဝေါ ဒေဝါနံ၊ ဒေဝလောကမ္ဘိ ယံ ပုရေ။
 တဿ အဋ္ဌကထာ ဧသော၊ သကလဿာပိ နိဋ္ဌိတာ” ၁။

“ဗုဒ္ဓဃောသောတိ ဂရူဟိ ဂဟိတနာမဓေယျေန ထေရေန ကတာ
 အယံ သကလဿာပိ အဘိဓမ္မပိဋကဿ အဋ္ဌကထာ” ၁။

ဧကစ္စေ ပန အာရနိကာ ထေရာ “အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာယော အာစရိယဗုဒ္ဓ-
 ဃောသေန ယာစိတော သံဃပါလဗုဒ္ဓမိတ္တဇောတိပါလာဒီနံ အညတရော
 ထေရာ အကာသိ” ၁။ အယဉ္ဇ နေသံ ဝိစာရဏာ၊ အဋ္ဌသာလိနိ-
 သမ္မောဟဝိနောဒနိသု “တာ ဗုဒ္ဓဃောသေန ယာစိတော အကာသိ” ၁။ ဂန္ထ-
 ကာရေန ဝုတ္တံ။ တေန ဉ္ဇယတိ “တက္ကာရကော အညော၊ အာစရိယ-
 ဗုဒ္ဓဃောသော ပန တာသု ယာစကပုဂ္ဂလောယေဝါ” ၁။ အာဂမဋ္ဌကထာသု
 ၈ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသေန—

“သီလကထာ ဓုတဓမ္မာ၊ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ စေဝ သဗ္ဗာနိ။ ပ။
 ဣတိ ပန သဗ္ဗံ ယသ္မာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ မယာ သုပရိသုဒ္ဓိ။
 ဝုတ္တံ တသ္မာ ဘိယျော၊ န တံ ဣဓ ဝိစာရယိဿာမီ” ၂။

ဧဝံ သီလကထာဒီနံ အတ္တနာ ဧဝံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တဘာဝေါ မယာတိပဒေန
 ပကာသိတော။ အဋ္ဌသာလိနိယံ ပန—

“ကမ္မဋ္ဌာနာနိ သဗ္ဗာနိ၊ စရိယာဘိညာ ဝိပဿနာ။
 ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ပနိဒံ၊ ယသ္မာ သဗ္ဗံ ပကာသိတ” ၃။

ဧဝံ မယာတိ ကတ္ထုပဒေန ဝိနာ ဝုတ္တံ။ တေနာပိ ဉ္ဇယတိ “ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ-
 ကာရကော အညော၊ အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာကာရကော အညော” ၁။ ကိဉ္ဇာပိ
 အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာသု အဘိယာစကော ဗုဒ္ဓဃောသော ဘိက္ခုနာတိ ၈ ယတိနာတိ

၁-အဘိ-ဋ္ဌ ၃-၄၉၇-၉-ပိဋကေ။ ၂-ဒီ-ဋ္ဌာ-၂-ဗိဋ္ဌာဒီသု။ ၃-အဘိ-ဋ္ဌ ၁-၂-ပိဋကေ။

စ ဣမေဟေဝ သာမညဂုဏပဒေဟိ ဝုတ္တော န ထေရေနာတိ သဂါရဝဂုဏပဒေန၊ တထာပိ သော “ဝိသုဒ္ဓါစာရသီလေန နိပုဏာမလဗုဒ္ဓိနာ”တိ စ, “အဒန္ဓဂတိနာ သုဗုဒ္ဓိနာ”တိ စ ဣမေဟိ အဓိကဂုဏပဒေဟိ ထောမိတတ္တာ “ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂါဒိ- ကာရကော အာစရိယဗုဒ္ဓဗောသောယေဝါ”တိ သက္ကာ ဂဟေတုံ။ သော ဟိ ဥပသမ္ပန္နကာလတောယေဝ ပဋ္ဌာယ ဂန္ထကောဝိဒေါ ပရိယတ္တိဝိသာရဒ- ဂုဏသမ္ပန္နော၊ တသ္မိဉ္စ ကာလေ ဦးဒသဝသော ဘဝေယျ၊ တသ္မာ ထေရေနာတိ န ဝုတ္တောတိ သက္ကာ ဂဟေတုန္တိ။

တံ ပန တေသံ အဘိဝိစာရဏမတ္တမေဝ။ န ဟိ အာစရိယဗုဒ္ဓဗောသထွေရော “တသ္မိ” ကာလေ ဦးဒသဝသော”တိ သက္ကာ ဂဟေတုံ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂနိဂမနေပိ “ဗုဒ္ဓဗောသောတိ ဂရူဟိ ဂဘိတနာမဓေယျေန ထေရေနာ”တိ ဝစနတော၊ န စ “ဝိသုဒ္ဓါစာရသီလေန၊ နိပုဏာမလဗုဒ္ဓိနာ”တိ ဝါ, “အဒန္ဓဂတိနာ သုဗုဒ္ဓိနာ”တိ ဝါ ဧတ္တကေဟေဝ ဒ္ဓိဟိ ဒ္ဓိဟိ ဂုဏပဒေဟိ ထောမနေန သုထောမိတော ဟောတိ၊ အညဒတ္ထ၊ “နိပ္ပဘိကတခဇ္ဇောတော သမုဒေတိ ဒိဝါကရော”တိ ထောမနံ ဝိယ ဟောတိ။ နန အာစရိယေန အတ္တနော ဂန္ထနိဂမနေသု—

“ပရမဝိသုဒ္ဓသဒ္ဓါဗုဒ္ဓိဝိရိယပဋိမဏ္ဍိတေန သီလာစာရဇ္ဇဝမဒ္ဓဝါဒိ- ဂုဏသမုဒယသမုဒိတေန သကသမယသမယန္တရဂဟနဇ္ဈောဂါဟဏ- သမထွေန ပညာဝေယျတ္တိယသမန္တာဂတေန တိပိဋကပရိယတ္တိဘေဒ သာဋ္ဌကထေ သတ္ထုသာသနေ အပ္ပဋိဟတဉာဏပ္ပဘာဝေန မဟာ- ဝေယျာကရဏေနာ”တိအာဒိနာ—

အတ္တနော အနုစ္ဆရိကာနိ ဂုဏပဒါနိ ပကာသိတာနိ၊ သောယေဝ စ ပေါရာဏသီဟဋ္ဌကထာယော သဒ္ဓိပိတွာ အဘိနဝသင်္ဂဟဋ္ဌကထာနံ အာဒိ- ကတ္တာ ပုဗ္ဗင်္ဂမော၊ အညေ ပန အဘိနဝဋ္ဌကထာကာရာ တသေဝ အနုဝတ္တိတွာ အဝသေသမေကံ ဝါ ဒွေ ဝါ အဋ္ဌကထာယော အကံသု။ အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာသု စ ယော ယော အတ္ထော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တော၊ သော သော ယထာနုပ္ပတ္တဋ္ဌာနေ တတော ဂဟေတွာ တထေဝ ဝုတ္တော။ ဝိသေသတော ပန ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ- ဝိဘင်္ဂခန္ဓာယတနဓာတုသဇ္ဇဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာသု ဈာနကထာဝဏ္ဏနာသု စ အယ- မတ္ထော အဘိဝိယ ပါကဇ္ဇော၊ ယောပိ စ တတ္ထ အပ္ပကော ကတိပယမတ္ထော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေန ဝိသဒိသော သံဝဏ္ဏနာဘေဒေါ ဒိဿတိ၊ သောပိ အဘိဓမ္မိကာနံ မတာနုသာရေန ယထာ ပေါရာဏဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တော၊ တထေဝ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာ စ အဋ္ဌသာလိနိယံ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ

အတိဒေသော ဒိဿတိ^၁၊ တထေဝ သမန္တပါသာဒိကာယမ္ပိ အဋ္ဌသာလိနိယာ
 အတိဒေသော ဒိဿတေဝ^၂။ ယဒိ စ အဋ္ဌသာလိနိ အညေန ကတာ
 ဘဝေယျ။ ကထံ တာသု အညမညာတိဒေသော သက္ကာ ကာတုံ။ တသ္မာ
 အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာသု အဘိယာစကော ဗုဒ္ဓဃောသော အာစရိယေန သမာန-
 နာမော ဣဋ္ဌဗုဒ္ဓဃောသောတိ ယာဝဇ္ဇတနာ အာစရိယပရမ္ပရာယ ဂဟိတော
 သောတတ္ထကိဂန္ထကာရကော အညောယေဝ၊ န အာစရိယမဟာဗုဒ္ဓဃော-
 သတ္ထေရော။ တေနေဝ တတ္ထ ဝုတ္တံ “ဘိက္ခုနာ”တိ စ “ယတိနာ”တိ စ။

ယဒိ ပန ဧတ္ထကေန နိဋ္ဌံ န ဂစ္ဆေယျ။ ဧဝမ္ပိ ဝိစာရေတဗ္ဗံ—ကိန္နု၊ ခေါ
 သံဃပါလာဒယော ထေရာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂါဒိနံ ကရဏတ္ထာယ အာစရိယဗုဒ္ဓဃော-
 သတ္ထေရံ အာယာစမာနာ အတ္တနာ သမတ္တတရောတိ သဒ္ဓဟန္တာ အာယာစန္တိ
 ဥဒါဟု အသဒ္ဓဟန္တာတိ? သဒ္ဓဟန္တာယေဝ အာယာစန္တိတိ ပါကဋ္ဌာယေဝါယ-
 မတ္ထော။ တထာ စ သတိ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရော သယံ အညေဟိ
 သမတ္တတရောဝ သမာနော ကသ္မာ အညံ အာယာစေယျ။ န ဟိ သဒ္ဓါသမ္ပန္နဿ
 ထာမသမ္ပန္နဿ ယောဗုဒ္ဓသမ္ပန္နဿ အာစရိယဿ သုန္ဓရတရံ အဘိဓမ္မဋ္ဌကထံ
 ကာတုံ ဘာရိယံ ဘဝိဿတိ။ အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာသု စ ဝုတ္တဝစနာနိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ-
 အာဂမဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တသံဝဏ္ဏနာဝစနေဟိ ဧကာကာရာနေဝ ဟောန္တိ။ ယဒိ
 စ အဘိဓမ္မဋ္ဌကထံ အညော ကရေယျ။ ကထမပိ တာဟိ ဝစနာကာရဿ
 ဝိသဒိသတာ ဘဝေယျ ဧဝ။ ဧတာသံ နိဂမနေ စ ဒဿိတေန “ဗုဒ္ဓဃောသောတိ
 ဂရူဟိ ဂဟိတနာမဓေယျေန ထေရေန ကတာ”တိ ဝစနေန “အာစရိယဗုဒ္ဓ-
 ဃောသေန ကတာ”တွေဝ ပါကဋ္ဌာ ဟောန္တိ၊ န အညေနာတိ။ ယေပိ “အညေန
 ကတာ”တိ ဝဒန္တိ၊ တေပိ “ဣမိနာ နာမ ထေရေနာ”တိ ဧကံသတော
 ဒဿေတုံ န သက္ကာန္တိ၊ တထာ ဒဿေတုဉ္စ လေသမတ္တမ္ပိ သာဓကေဝစနံ န
 ဒိဿတိ။ တသ္မာ အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာယောပိ ဣဒါနိ အာစရိယေဟိ ဣဋ္ဌဗုဒ္ဓ-
 ဃောသောတိ ဝေါဟရိတေန ဗုဒ္ဓဃောသေန နာမဘိက္ခုနာယာစိတော ဝိသုဒ္ဓိ-
 မဂ္ဂဝိနယာဂမဋ္ဌကထာနံ ကာရကော အာစရိယမဟာဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရော-
 ယေဝ အကာသီတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္ထဗ္ဗန္တိ။

ယံ ပန မဟာဝံသေ “အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော သိဟဋ္ဌဒိပါဂမနတော ပုဗ္ဗေ
 ဇမ္ပုဒိပေ ဝသနကာလေယေဝ အဋ္ဌသာလိနိ အကာသီ”တိ အဓိပ္ပာယ်န—

၂၂၅။ “ဓမ္မသင်္ဂဏိယာကာသိ၊ ကစ္ဆံ သော အဋ္ဌသာလိနိ”န္တိ—

၁-အဘိ-ဋ္ဌ ၁-၁၄၀-ပိဋ္ဌာဒိသု။ ၂-ဝိ-ဋ္ဌ ၁-၁၂၀၊ ၃-၃၀၇-ပိဋ္ဌေသု။

ဝုတ္တံ၊ တံ ဣဒါနိ ဒိဿမာနာယ အဋ္ဌသာလိနိယာ န သမေတိ။ တတ္ထ ဟိ ဂန္ဓာရက္ခယေဝ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ အတိဒိသိတွာ ပစ္စာပိ သော စ၊ သမန္တပါသာဒိကာ စ ဗဟူသု ဌာနေသု အတိဒိသိယန္တိ။ တသ္မာ တဿာ အာစရိယေန သီဟဋ္ဌဒီပံ ပတွာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဉ္စေဝ သမန္တပါသာဒိကဉ္စ ကတွာ ပစ္စာယေဝ ကတဘာဝေါ အတိဝိယ ပါကဋ္ဌောတိ။

ကင်္ခါရိတရဏီအဋ္ဌကထာကရဏံ

ကင်္ခါရိတရဏီ နာမ ပါတိမောက္ခဋ္ဌကထံ အာစရိယဗုဒ္ဓဘောသတ္ထေရော သောဏတ္ထေရေန ယာစိတော မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ဝါစနာမဂ္ဂနိဿိတံ သီဟဋ္ဌပါတိမောက္ခဋ္ဌကထာနယံ နိဿာယ ဧကမ္ပိ ပဒံ ပါဠိယာ ဝါ မဟာ-ဝိဟာရဝါသီနံ ပေါရာဏဋ္ဌကထာဟိ ဝါ အဝိရောဓေတွာ အကာသိ။ တေန ဝုတ္တံ တိဿံ အဋ္ဌကထာယံ—

“သူရတေန နိဝါတေန၊ သုစိသလ္လေခဝုတ္တိနာ။
ဝိနယာစာရယုတ္တေန၊ သောဏတ္ထေရေန ယာစိတော။
တတ္ထ သဗ္ဗာတကင်္ခါနံ၊ ဘိက္ခုနံ တဿ ဝဏ္ဏနံ။
ကင်္ခါရိတရဏတ္ထာယ၊ ပရိပုဏ္ဏဝိနိစ္ဆယံ။
မဟာဝိဟာရဝါသီနံ၊ ဝါစနာမဂ္ဂနိဿိတံ။
ဝတ္တယိဿာမိ နာမေန၊ ကင်္ခါရိတရဏီ သုဘ”န္တိ ၁ စ။

“အာရဘိံ ယမဟံ သဗ္ဗံ၊ သီဟဋ္ဌဋ္ဌကထာနယံ။
မဟာဝိဟာရဝါသီနံ၊ ဝါစနာမဂ္ဂနိဿိတံ။
နိဿာယ သာ အယံ နိဋ္ဌံ၊ ဂတာ အာဒါယ သဗ္ဗသော။
သဗ္ဗံ အဋ္ဌကထာသာရံ၊ ပါဠိယတ္ထဉ္စ ဧကဝလံ။
န ဟေတ္ထ တံ ပဒံ အတ္ထိ၊ ယံ ဝိရုဇ္ဈေယျ ပါဠိယာ။
မဟာဝိဟာရဝါသီနံ၊ ပေါရာဏဋ္ဌကထာဟိ ဝါ”တိ ၂ စ။

ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာကရဏံ

အပရာပိ တိဿော အဋ္ဌကထာယော သန္တိ ခုဒ္ဒကပါဌဋ္ဌကထာ ဓမ္မပဒ-ဋ္ဌကထာ သုတ္တနိပါတဋ္ဌကထာ စာတိ၊ ယာ တာသု ဒိဿမာနနိဂမနဝသေန အာစရိယဗုဒ္ဓဘောသေနော ကတာတိ ပညာယန္တိ။ တတ္ထ ပန ဝုတ္တဝစနာနိ

၁-ကင်္ခါ-၈၃-ပိဋေ၊ ၂-ကင်္ခါ-၃၅၆-ပိဋေ။

ကာနိဗ္ဗိ ကာနိဗ္ဗိ အာဂမဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တာကာရေန န ဟောန္တိ။ တသ္မာ ဧကေ ဝဒန္တိ “နေတာ အာစရိယဗုဒ္ဓဗောဿိယာ”တိ။ ဧကစ္စေ ပန “အာစရိယဿ ဥပထမ္ဘကဇ္ဈေရေဟိ ပဌမံ ကတာ၊ ပစ္စွာ အာစရိယေန ဩသာနသောဓနဝသေန ပရိယောသာပိတာ ဝါ ဘဝေယျ၊ အဘိဓမ္မဋ္ဌကထံ အာယာစန္တေန စူဠဗုဒ္ဓဗောဿိယေန ဝါ ကတာ ဘဝေယျ”န္တိ ဝဒန္တိ။

တံ တထာ ဝါ ဟောတု အညထာ ဝါ၊ ဣဒါနိ ဧကန္တတော ဝိနိစ္ဆိနိတုံ န သုကရမေဝ။ တသ္မာ တာသံ နိဂမနဝစနဝသေနေဝ ဧတ္ထ ပကာသယိဿာမ။ တာသုဟိ ဓမ္မပဒဋ္ဌကထံ ကုမာရကဿပဇ္ဈေရေန အာယာစိတော သိရိကုဋ္ဌဿ (သိရိကုဋ္ဌဿ) ရညော ပါသာဒေ ဝိဟရန္တော ပရမ္ပရာဘတံ သီဟဋ္ဌဘာသာယ သဏ္ဍိတံ ပေါရာဏဋ္ဌကထံ ပါဠိဘာသာယ အာရောပေတွာ ဝိတ္တာရဂတဉ္စ ဝစနက္ကမံ သမာသေတွာ ဂါထာသု အသံဝဏ္ဏိတပဒဗျူနာနိ သံဝဏ္ဏေတွာ အကာသိ။ ဝုတ္တံ ဟိ တတ္ထ ဂန္ထာရမ္ပေ—

“ပရမ္ပရာဘတာ တဿ၊ နိပုဏာ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။
ယာ တမ္ပပဏ္ဏိဒိပမ္ပိ၊ ဒိပဘာသာယ သဏ္ဍိတာ။ပ။
ကုမာရကဿပေနာဟံ၊ ထေရေန ထိရစေတသာ။
သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိကာမေန၊ သက္ကစ္စံ အဘိယာစိတော။ပ။
တံ ဘာသံ အင်္ဂါဝိတ္တာရဂတဉ္စ ဝစနက္ကမံ။
ပဟာယာရောပယိတွာန၊ တန္တိဘာသံ မနောရမံ။
ဂါထာနံ ဗျူနာပဒံ၊ ယံ တတ္ထ န ဝိဘာဝိတံ။
ကေဝလံ တံ ဝိဘာဝေတွာ၊ သေသံ တမေဝ အတ္ထတော။
ဘာသန္တရေန ဘာသိဿ”န္တိ ၁—

နိဂမနေ စ ဝုတ္တံ—

“ဝိဟာရေ အဓိရာဇေန၊ ကာရိတမ္ပိ ကတညနာ။
ပါသာဒေ သိရိကုဋ္ဌဿ၊ ရညော ဝိဟရတာ မယာ”တိ ၂။

ဧတ္ထ စ သိရိကုဋ္ဌော နာမ သမန္တပါသာဒိကာနိဂမနေ သိရိပါလောတိ ဝုတ္တော မဟာနာမောယေဝ ရာဇာတိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ သတိ မဟေသိယာ အာနယနံ သမာဒါပနမာရဗ္ဘ တေန ရညော ဒိန္ဓေ ဣမရက္ခပဗ္ဗတဝိဟာရေ ဝသန္တေန သာ ကတာတိ ဝေဒိတဗျာ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ မဟာဝံသေ—

၃၇၊ ၂၁၂။ “လောဟဒ္ဓါရ-ရလဂ္ဂါမ-ကောဋိပဿာဝနဝယေ။
တယော ဝိဟာရေ ကာရေတွာ၊ ဘိက္ခုနံ အဘယုတ္တရေ။

၂၁၃။ ဝိဟာရံ ကာရယိတွာန၊ ဓူမရက္ခမိ ပဗ္ဗတေ။
မဟေသိယာ'နယေနာ'ဒါ၊ ဘိက္ခုနံ ထေရဝါဒိန'န္တိ။

တဿ ပန ရညော ကာလေ သာ နိဋ္ဌာပိတာတိ န သက္ကာ ဂဟေတုံ။
တဿ ဟိ ရညော ဧကဝိသတိမဝဿေ သမန္တပါသာဒိကံ နိဋ္ဌာပေသိ။ သော
စ ရာဇာ ဒွါဝိသတိမဝဿေ ဒိဝဂံတော။ ဧတ္ထန္တရေ သာမိကဧကဝဿေန
“စတဿာ စ အာဂမ္ဘကထာယော တိဿော စ အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာယော
အယဉ္ဇ ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာ”တိ သဗ္ဗာ တော န သက္ကာ နိဋ္ဌာပေတုန္တိ။

ပရမတ္ထဇောတိကာဋ္ဌကထာကရဏံ

ပရမတ္ထဇောတိကံ နာမ ခုဒ္ဒကပါဌဿ စေဝ သုတ္တနိပါတဿ စ အဋ္ဌကထံ
ကေနစိပိ အနာယာစိတော အတ္တနော ဣစ္ဆာဝဿေနော အကာသိ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ
ခုဒ္ဒကပါဌဋ္ဌကထာယ ဂန္ဓာရမ္ဘေ—

“ဥတ္တမံ ဝန္တနေယျာနံ၊ ဝန္တိတွာ ရတနတ္ထယံ။
ခုဒ္ဒကာနံ ကရိဿာမိ၊ ကေသဉ္စိ အတ္တဝဏ္ဏနံ။

ခုဒ္ဒကာနံ ဂမ္ဘိရတ္တာ၊ ကိဉ္ဇာပိ အတိဒုက္ကရာ။
ဝဏ္ဏနာ မာဒိဿေနောသ၊ အဗောဓန္တေန သာသနံ။

အဇ္ဇာပိ တု အဗ္ဗောစ္စိန္တော၊ ပုဗ္ဗာစရိယနိစ္ဆယော။
တထေဝ စ ဌိတံ ယသ္မာ၊ နဝဂံ သတ္တုသာသနံ။

တသ္မာဟံ ကာတုမိစ္ဆာမိ၊ အတ္တသံဝဏ္ဏနံ ဣမံ။
သာသနဉ္ဇေဝ နိဿာယ၊ ပေါရာဏဉ္ဇ ဝိနိစ္ဆယံ။

သဒ္ဓမ္မဗဟုမာနေန၊ နာတ္တုက္ကံသနကမ္ပတော။
နာညေသံ ဝန္တနတ္ထာယ၊ တံ သုဏာထ သမာဟိတာ”တိ။

ဗဟူ ပန ဝိစက္ခဏာ ဣမာ အာရမ္ဘဂါထာယော ဝိစိနိတွာ “နေတံ
အာစရိယဗုဒ္ဓဗောဿတ္ထေရဿ ဝိယ ဝစနံ ဟောတိ”တိ ဝဒန္တိ။ အယဉ္ဇ နေသံ
ဝိစိနနာကာရော၊ အာစရိယဗုဒ္ဓဗောဿော ဟိ ယံ ကဉ္စိ ဂန္ဓံ သီလာဒိဂုဏ-
သမ္ပန္နေန အညေန အာယာစိတောဝ ကရောတိ၊ ဣဓ ပန ကောစိပိ

အာယာစကော နတ္ထိ။ ပုနပိ အာစရိယော “ပေါရာဏသီဟဋ္ဌကထံ ဘာသာ-
 ပရိဝတ္တနဝသေန ကရိဿာမီ”တိ စ “မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ဝါစနာမဂ္ဂံ နိဿာယ
 ကရိဿာမီ”တိ စ ဧဝံ ပဋိညံ ကတွာဝ ကရောတိ၊ ဣမ ပန တာဒိသီပိ ပဋိညာ နတ္ထိ။
 ပုနပိ အာစရိယော အတိဂန္ထိရတ္တာနံ စတုန္ဒဉ္စာဂမာနံ အဘိဓမ္မဿ စ
 သံဝဏ္ဏနာရမ္ဘေပိ ဒုက္ကရဘာဝံ န ကထေတိ၊ ဣမ ပန “သာသနံ အဗော-
 ဓန္တေန မာဒိသေနာ”တိ အတ္တနာ သာသနဿ အပုဒ္ဓဘာဝံ ပကာသေတွံ
 “အတိဒုက္ကရာ”တိ စ ကထေတိ။ တသ္မာ “နေတံ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသဿ ဝိယ
 ဝစန”န္တိ ဝဒန္တိ။ တံ ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ၊ အာစရိယော ဟိ အတ္တနော
 ဂန္ထနိဂမနေသု “တိပိဋကပရိယတ္တိပ္ပဘေဒေ သာဋ္ဌကထေ သတ္ထုသာသနေ
 အပ္ပဋိဟတဉ္စာပုဘာဝေနာ”တိ အတ္တနော ဉ္စာပုဘာဝံ ပကာသေသိ၊ သော
 “သာသနံ အဗောဓန္တေန မာဒိသေန အတိဒုက္ကရာ”တိ ဤဒိသံ ဝစနံ န
 ကထေယုယေဝါတိ။

ဇာတကဋ္ဌကထာကရဏံ

ဇာတကဋ္ဌကထာပိ စ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသတ္ထေရေနေဝ ကတာတိ ဝဒန္တိ၊
 ကာရဏံ ပနေတ္ထ န ဒိဿတိ။ သာ ပန အတ္ထဒဿိတ္ထေရေန စ ပုဒ္ဓမိတ္ထေ-
 ရေန စ မဟိသာသကနိကာယိကေန စ ပုဒ္ဓဒေဝတ္ထေရေနာတိ တိဟိ ထေရေဟိ
 အဘိယာစိတော မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ဝါစနာမဂ္ဂံ နိဿာယ ကတာ။ ဣမိဿာပိ
 နာမဝိသေသော နတ္ထိ။ ဝုတ္တံ ဟိမိဿာ အာရမ္ဘေ—

“ပုဒ္ဓဝံသဿ ဧတဿ၊ ဣစ္ဆန္တေန စိရဋ္ဌိတိ”။
 ယာစိတော အဘိဂန္ဓာန၊ ထေရေန အတ္ထဒဿိနာ။

အသံသဋ္ဌဝိဟာရေန၊ သဒါ သုဒ္ဓဝိဟာရိနာ။
 တထေဝ ပုဒ္ဓမိတ္ထေန၊ သန္တစိတ္ထေန ဝိညနာ။

မဟိသာသကဝံသမ္ပိ၊ သမ္ဘူတေန နယညနာ။
 ပုဒ္ဓဒေဝေန စ တထာ၊ ဘိက္ခုနာ သုဒ္ဓပုဒ္ဓိနာ။

မဟာပုရိသစရိယာနံ၊ အာနုဘာဝံ အစိန္တိယံ။
 တဿ ဝိဇ္ဇောတယန္တဿ၊ ဇာတကဿတ္ထဝဏ္ဏနံ။

မဟာဝိဟာရဝါသီနံ၊ ဝါစနာမဂ္ဂနိဿိတံ။
 ဘာသိဿံ ဘာသတော တံ မေ၊ သာဓု ဂဏ္ဍန္တု သာဓဝေါ”တိ။

တ္ထောဝတာ စ အာစရိယဗုဒ္ဓဘောသတ္ထေရဿ ဂန္ဓဘာဝေန ပါကဋ္ဌာဟိ သဗ္ဗဋ္ဌကထာဟိ သဟ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဿ ကရဏပ္ပကာရော ဝိတ္တာရေန ဝိဘာဝိတော ဟောတိ။

သကလလောကပတ္တာရကာရဏံ

ကိဿေသ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ သကလလောကေ ပတ္ထဇောတိ? ပရိသုဒ္ဓပိဋက- ပါဠိနိဿယဘာဝတော၊ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟဘာဝတော၊ ပေါရာဏဋ္ဌကထာနံ ဘာသာပရိဝတ္တနဘာဝတော၊ ပရသမယဝိဝဇ္ဇနတော၊ သကသမယဝိသုဒ္ဓိတော၊ သီလဓုတင်္ဂသမဏအဘိညာပညာပဘောဒါဒိနံ ပရိပုဏ္ဏဝိဘာဝတော၊ ယာဝ အရဟတ္တာ ပဋိပတ္တိနယပရိဒီပနတော၊ ဥတ္တာနာနာကုလပဒဗျဉ္ဇနသင်္ခတဘာဝ- တော၊ သုဝိညေယျတ္တဘာဝတော၊ ပသာဒနိယာနံ ဒိဋ္ဌာနဂတာပါဒနသမတ္တာနံ ဝတ္ထုနန္ဓ ဒီပနတောတိ ဧဝမာဒိဟိ အနေကသတေဟိ ဂုဏေဟိ ဒေသ သကလ- လောကေ ပတ္ထဇော ဇာတော။

အယံ ဟိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ သင်္ဂါတိတ္တယာရုဋ္ဌပရိသုဒ္ဓပိဋပိဋကမေဝ နိဿယ ပဝတ္ထော၊ န မဟာသင်္ခိကာဒိနံ သတ္တရသန္ဓံ နိကာယာနံ ပိဋကံ၊ နပိ မဟာ- ယာနိကာနံ ပိဋကံ။ သပရိဝါရံ သိက္ခတ္တယဉ္ဇ ဧတ္ထ ပရိပုဏ္ဏမေဝ သင်္ဂဟေတွာ ဒဿိတံ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ အာစရိယေန အာဂမဋ္ဌကထာသု ဂန္ဓာရမ္ဘေ—

“သီလကထာ ဓုတဓမ္မာ၊ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ စေဝ သဗ္ဗာနိ။
စရိယာဝိဓာနသဟိတော၊ ဈာနသမာပတ္တိဝိတ္တာရော။
သဗ္ဗာ စ အဘိညာယော၊ ပညာသင်္ဂဟနိစ္ဆယော စေဝ။
ခန္ဓာဓာတာယတနိ၊ နြိယာနိ အရိယာနိ စေဝ စတ္တာရိ။
သစ္စာနိ ဗစ္စယာကာရ၊ ဒေသနာ သုပရိသုဒ္ဓနိပုဏ္ဏနယာ။
အဝိမုတ္တတန္တိမဂ္ဂါ၊ ဝိပဿနာဘာဝနာ စေဝ။
ဣတိ ပန သဗ္ဗံ ယသ္မာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ မယာ သုပရိသုဒ္ဓိ။
ဝုတ္တံ တသ္မာ ဘိယျော၊ န တံ ဣဓ ဝိစာရယိဿာမိ”တိ။

ယသ္မာ ပန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ စတုန္ဓံ အာဂမဋ္ဌကထာနံ အဝယဝဘာဝေန ကတော၊ တသ္မာ တာ ဝိယ ပေါရာဏသိဟဋ္ဌကထာနံ ဘာသာပရိဝတ္တနဝသေန စေဝ ပုနပ္ပုနာဂတမတ္တာနံ သံခိပနဝသေန စ ပရသမယဝိဝဇ္ဇနဝသေန စ မဟာဝိဟာရဝါသိနံ ပရိသုဒ္ဓပိဋနိစ္ဆယသင်္ခါတဿ သကသမယဿ ဒီပနဝသေန စ ကတော။ ဝုတ္တံ ဟေတံ အာစရိယေန—

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ နိဒါနကထာ

“အပနေတွာန တတောဟံ၊ သီဟဋ္ဌဘာသံ မနောရမံ ဘာသံ။
 တန္တိနယာနုစ္ဆရိကံ၊ အာရောပေန္တော ဝိဂတဒေါသံ။
 သမယံ အဝိလောမေန္တော၊ ထေရာနံ ထေရဝံသပဒီပါနံ။
 သုနိပုဏဝိနိစ္ဆယာနံ၊ မဟာဝိဟာရေ နိဝါသီနံ။
 ဟိတွာ ပုနပ္ပုနာဂတ-မတ္ထံ အတ္ထံ ပကာသယိဿာမိ”တိ^၁ စ။

“မဇ္ဈေ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ၊ ဒေဝ စတုန္ဒမြိ အာဂမာနဗြူ။
 ဌတွာ ပကာသယိဿတိ၊ တတ္ထ ယထာဘာသိတမတ္ထံ။
 ဣစ္စေဝ ကတော တသ္မာ၊ တမြိ ဂဟေတွာန သဒ္ဓိမေတာယ။
 အဋ္ဌကထာယ ဝိဇာနထ၊ ဒိဃာဂမနိဿိတံ အတ္ထ”န္တိ^၁ စ။

“သာ ဟိ မဟာအဋ္ဌကထာယ၊ သာရမာဒါယ နိဋ္ဌိတာ ဒေသာ။
 ဧကာသိတိပမာဏာယ၊ ပါဠိယာ ဘာဏဝါရေဟိ။
 ဧကုနသဋ္ဌိမတ္တော၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါပိ ဘာဏဝါရေဟိ။
 အတ္ထပ္ပကာသနတ္ထာယ၊ အာဂမာနံ ကတော ယသ္မာ။
 တသ္မာ တေန သဟာယံ၊ အဋ္ဌကထာ ဘာဏဝါရဂဏနာယ။
 သုပရိမိတပရိစ္ဆန္တံ၊ စတ္တာလိသံ သတံ ဟောတိ”တိ^၂ စ။

ယဒိ စာယံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ အာစရိယေန အာဂမဋ္ဌကထာယော ဝိယ အကတွာ ပေါရာဏသီဟဋ္ဌကထာယော စ အနောလောကေတွာ ကေဝလံ အတ္တနော ဉ္ဇဏပ္ပဘာဝေနေဝ ကတော အဿ၊ နာယံ အာဂမဋ္ဌကထာနံ အဝယဝေါတိ ဂဟေတဗ္ဗော အဿ၊ အညဒတ္ထ၊ “အာဂမဋ္ဌကထာယော မဟာဋ္ဌကထာယ သာရဘူတာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ ပန န တဿာ သာရဘူတော၊ ကေဝလံ အာစရိယဿ မတိယာဝ ကတော”တိ ဧဝမေဝ ဝတ္တဗ္ဗော အဿ။ ယသ္မာ ပန တထာ အကတွာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရေနေဝ ကတော၊ တသ္မာ အယမြိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ တာသံ အာဂမဋ္ဌကထာနံ ကရဏာကာရေနေဝ ကတောတိ စ၊ တတောယေဝ မဟာဋ္ဌကထာယ သာရဘူတောတိ စ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဧကစ္စေ ပန ဝိစက္ခဏာ အာစရိယဗုဒ္ဓဗောသဿ ဂန္တေသု ဥတ္တရပက္ခ- သာသနိကာနံ အဿံဗောသနာဂဇ္ဇုနဝသုဗန္ဓုအာဒီနံ ဘိက္ခုနံ ဝိယ ပေါရာဏဂန္တေ အနိဿာယ အတ္တနော ဉ္ဇဏေနေဝ တက္ကေတွာ ဒဿိတံ ဓမ္မကထာဝိသေသံ အဒိသ္မာ အသန္တုဋ္ဌစိတ္တာ ဧဝံ ဝဒန္တိ “ဗုဒ္ဓဗောသဿ အညံ အနိဿာယ အတ္တနော ဉ္ဇဏပ္ပဘာဝေနေဝ အဘိနဝဂန္တုပ္ပါဒနံ န

၁-ဒိ-၄၁-၂-ပိဋက။ ၂-ဒိ-၄၃-၂၅၀-ပိဋက။

ပဿာမာ”တိ။ တံ တေသံ ဂရဟာဝစနဗ္ဗိ သမာနံ ထေရဝါဒီနံ ပသံသာ-
 ဝစနမေဝ သမ္ပဇ္ဇတိ။ ထေရဝါဒီနော ဟိ ဧဝံ ဇာနန္တိ “ဗုဒ္ဓေနော ဘဂဝတာ
 သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဒေသေတဗ္ဗော စေဝ ဓမ္မော ပညာပေတဗ္ဗော စ ဝိနယော
 အနဝသေသေန ဒေသိတော စေဝ ပညတ္တော စ၊ သောယေဝ ဓမ္မဝိနယော
 သဒ္ဓါသမ္ပန္နေဟိ ဘိက္ခုဟိ စေဝ ဂဟဋ္ဌေဟိ စ ယထာရဟံ ပဋိပဋိတဗ္ဗော၊
 န တတော အညော ဓမ္မဝိနယော တက္ကေတွာ ဂဝေသေတဗ္ဗော။ ယဒိ
 ပန အညော ဓမ္မဝိနယော ကေနစိ တက္ကေတွာ ကထိတော အဿ၊ တံ
 တဿေဝ တတ္ထိနော သာသနံ ဟောတိ န သတ္ထု သာသနံ။ ယံ ယံ ပန
 ဘဂဝတော ဓမ္မဝိနယေ ပဒဗျူနံ အတ္တတော အပါကဋ် ဟောတိ၊ တတ္ထ တတ္ထ
 ပေါရာဏကေဟိ ပဋိသန္တိဒါဆဋ္ဌဘိညာဒိဂုဏသမ္ပန္နေဟိ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယ်
 ဇာနန္တေဟိ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ သံဝဏ္ဏိတနယေန အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော၊
 န အတ္တနောမတိဝသေနာ”တိ။ အာစရိယဗုဒ္ဓဃောသော စ တေသံ ထေရဝါဒီနံ
 အညတရော၊ သောပိ တထေဝ ဇာနာတိ။ ဝုတ္တံ စေတံ အာစရိယေန—

“ဗုဒ္ဓေန ဓမ္မော ဝိနယော စ ဝုတ္တော၊
 ယော တဿ ပုတ္တေဟိ တထေဝ ဉ္ဇတော။
 သော ယေဟိ တေသံ မတိမစ္စဇန္တာ၊
 ယသ္မာ ပုရေ အဋ္ဌကထာ အကံသု။
 တသ္မာ ဟိ ယံ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ၊
 တံ ဝဇ္ဇယိတွာန ပမာဒလေခံ။
 သဗ္ဗမ္ပိ သိက္ခာသု သဂါရဝါနံ၊
 ယသ္မာ ပမာဏံ ဣဝ ပဏ္ဍိတာနံ။
 တတော စ ဘာသန္တရမေဝ ဟိတွာ၊
 ဝိတ္တာရမဂ္ဂဉ္စ သမာသယိတွာ။ပ။
 ယသ္မာ အယံ ဟေဿတိ ဝဏ္ဏနာပိ၊
 သက္ကစ္စ တသ္မာ အနုသိက္ခိတဗ္ဗော”တိ။

တေနေဝ အာစရိယော ဘဂဝတော ဓမ္မဝိနယံ ဝါ ပေါရာဏဋ္ဌကထံ ဝါ
 အနိဿာယ အတ္တနော ဉ္ဇဏေန တက္ကေတွာ ဝါ အတ္တနာ ပရိစိတလောကီယ-
 ဂန္တေဟိ ဂဟေတွာ ဝါ န ကဗ္ဗိ ဂန္တံ အကာသိ။ ယဒိ ပန တာဒိသံ

သင်္ဂဟဂါထာယော

၁။ သမ္ဘာဝနိယဿ သုဇိဝရာန-
မာဒတ္တမီရိဋ္ဌပဒဿ ယဿ။
ပညာဒိဇာတာ လလိတာ ဂုဏာဘာ၊
ဘာတေဝ လောကမိ 'သတံ မဒါယ။

၂။ သ ဗုဒ္ဓဃောသာဝုထိရဂ္ဂမိမာ၊
ဝိဒ္ဓန'မစ္စန္ဒသမာဒရာ'ဒါ။
သဘာဝဇံ ဗျတ္တိသသတ္တိလဒ္ဓိ၊
သိရိ° ဒဓာတေဝ သုဗုဒ္ဓဃောသော။

၃။ “သမ္ပုဒ္ဓသေဋ္ဌေ ပရိနိဗ္ဗုတသ္မိ°၊
သံဝစ္ဆရာနံ ဒသမေ သတမိ။
ဇာတော”တိ ဉာတော ဝိဗုဓေဟိ ဗုဒ္ဓ-
ဃောသင်္ကရာေ ပတ္တသမတ္တမာနိ။

၄။ ဝိညူ ဝိဒ္ဓ'မဿ ပုမဂ္ဂဇာတေ၊
သဉ္ဇာတတံ ဒက္ခိဏဒေသဘာဂေ။
ရမ္မေ'ဗြိယသ္မိ° သုဇနာကရသ္မိ°၊
တတ္တတ္ထမေသိန'မယံ ပတိတိ။

၅။ မောရဏ္ဍဂါမနိ သ တတ္ထ ဇာတော၊
ပုညာနံတော ဝိပ္ပကုလမိ သမ္မာ။
သုရဿ လောကတ္တသမာဝဟတ္ထိ၊
ဥပ္ပဇနာယာ'ဒျရုဏောဝ ခံသိ။

၆။ သံဝဒ္ဓဗုဒ္ဓိ သ ပဝုဒ္ဓိပတ္တော၊
အာရာဓယံ ဉာတိဂဏံ သဒေဝ။
ဝေဒေသု ဝိဇ္ဇာသု တဒညသိပ္ပ-
ဂန္ဓေသ္မနာယာသပဝိဏတာ'ဂါ။

၇။ သုဒ္ဓါမိမုဒ္ဓိန ဝိဝေစနေန၊
သာရောန'သာရောတိ ဝိဝိဉ္ဇမာနော။
ဝေဒေသ္မ'သာရတ္တ'မဗုဇ္ဈိ ယသ္မာ၊
တုဋ္ဌိ° သ နာပဇ္ဇိ သုတေန သေန။

- ၈။ အန္တေသတော တဿ ပသတ္ထသာရံ၊
သဒ္ဓမ္မသာရာေ သဝနေန လဒ္ဓေါ။
နိန္ဒောဝ ဗုဒ္ဓဿ သ သာသနမ္ပိ၊
ဥဿာဟဇာတော'ပဂမာယ တတ္ထ။
- ၉။ ဓမ္မာဘိလာသီ သ ဝိရောစိ တတ္ထ၊
သံလဒ္ဓပဗ္ဗဇ္ဇုပသမ္ပဒေါ။
ထေရေ'ပသင်္ကမ္မ ဝိသုဒ္ဓထေရ-
ဝါဒီနိကာယမ္ပိ ပတိတပညေ။
- ၁၀။ တဒါ ဟိ'သုံ ဒက္ခိဏဣန္ဒြိယမ္ပိ၊
နိဝါသိနော ထေရိယဝံသဇာတာ။
တဒညဝါဒီ စ မုနိ မုနိန္ဒ-
မတံ ယထာလဒ္ဓိ ပကာသယန္တာ။
- ၁၁။ သဒ္ဓမ္မသာရာဝိဂမာယ ဘိယျော၊
ပါဠိ° သမုဂ္ဂဏှိ ဇိနေရိတံ၊ သာ။
ဇိဝုဂ္ဂလီလာ မနသာ'သိတာ'ဿ၊
လက္ခိဝ ပုညေ နိဝသံ ဗဘာသ။
- ၁၂။ ဧဝံ တမုဂ္ဂဏှ'မဗောမိ သမ္မာ၊
“ဧကာယနောယံ သုဝိသုဒ္ဓိယာတိ။
မဂ္ဂေါ ဝိဝနောဝိဂမာယ” တတ္ထော-
ယျောဂံ သမာပဇ္ဇိ ပရံ ပရတ္ထိ။
- ၁၃။ သဘာဝပညာ မဟတိ စ သတ္ထ-
န္တရောပလဒ္ဓါ ဝိပုလာဝ ဝိဇ္ဇာ။
တေနဿ ဗုဒ္ဓေါတ္တိသမုဒ္ဓတိဏ္ဏေ၊
အကိစ္ဆသာမိတ္တပဘာဝ'မညာ။
- ၁၄။ ဗုဒ္ဓဿ ကိတ္တိဝ သုကိတ္တိဗောသော၊
ဝတ္တိဿတေ'စ္စဿ ဂရူ ဝိယတ္တာ။
အတ္ထာန္တိတံ နာမမကံသု ဗုဒ္ဓ-
ဗောသောတိ သမ္ပုဒ္ဓမတင်္ဂတဿ။

သင်္ဂဟဂါထာယော

- ၁၅။ မယူရူတ၌ယပနုနသ္မိံ၊
 နိဝဿ ကဇ္ဇိ၌ပုရာဒိကေ စ။
 သ အန္တကာချာတသဒေသိယဋ္ဌ-
 ကထံ သမုဂ္ဂဏှိ သမာဟိတတ္တော။
- ၁၆။ တာဝတ္တကေနဿ သုမေဓသဿာ-
 သန္တုဋ္ဌဗိတ္တဿ တတုတ္တရိမ္ပိ။
 သမ္ပုဒ္ဓဝါဏီသု သမတ္တမတ္ထံ၊
 အညာတုမိစ္ဆာ မဟတိ အဇောယိ။
- ၁၇။ မဟာမဟိန္ဒာဒိဝသိဝရေဘိ၊
 သမာဘတာ ယာဋ္ဌကထာ သသာရာ။
 သထေရဝါဒါ သုဝိနိစ္ဆယာ စ၊
 တဒါ ဝိဘာတာ ဝတ လင်္ကယာ'သုံ။
- ၁၈။ ပဝတ္ထိမေတံ ဝိဒိယ'ဿ မေတ-
 ဒဟောသိ “ယံ နူန'ဘိရာမလင်္ကံ”။
 အလင်္ကရောန္တိ ရတနာကရံဝ၊
 ဥပေစ္စ သိက္ခေ'ဋ္ဌကထာ မဟန္တိ။
- ၁၉။ တာ ဘာသယာ သီဟဋ္ဌိကာယ ရစ္စာ၊
 တန္တိ သမာရောပျ နဝံ ကရေယျံ။
 ဧဝံ ဝေသန္တရိယာန ဗုဒ္ဓ-
 မာနိနမတ္ထံ ခလု သာဓယေ”တိ။
- ၂၀။ ပုရေ စ လင်္ကာဂတသာသနံ ယံ၊
 သုနိဗ္ဗလိန္ဒုဝ ဟိမာဒိမုတ္တော။
 ပဘာသိ၊ ကိသ္မိန္တိ တဒါညဝါဒ-
 မနာကုလံ တာ'ကုလတံ ဇဂါမ။
- ၂၁။ ဇိနမိ နိဗ္ဗာနဂတေ ဟိ ဝဿ-
 သတန္တရေ သာသနိကာ သမဂ္ဂါ။
 သမာနဝါဒါ ဇိနသာသနမိ၊
 န ကောစိ ဘေဒေါပိ တဒါ အဟောသိ။

- ၂၂။ ပစ္စာ စ သဒ္ဓမ္မဒုမာဟတေဘျ-
ဓမ္မေဟိ ဝါတေဟိ ပဋိစ္စ ပါပေ။
ဇာတေဟိ သံဝိဂ္ဂမနာ သမာယ၊
ထေရေ'သ'မုယျောဂမကံသု ဒဠ္ဇံ။
- ၂၃။ သင်္ခါတိယော ကစ္စ သုပေသလေဟိ၊
နိဂ္ဂယမာနာပိ ထိရေဟိ ဒဠ္ဇံ။
ဆိန္ဒာပိ ရုက္ခာ'သု ပုနောရုဟာဝါ-
ကာသုံဝ ဓမ္မံ ဝိနယာ'ညထာ တေ။
- ၂၄။ နာနာဂဏာ တေ စ အနေကဝါဒါ၊
သံသဂ္ဂကာရာ ဇိနသာသနေ'သုံ။
ဝါဒေဘိ အညေဟိ ဇိနေရိတေဘျ-
သုဒ္ဓါယမာနာ ဝိနယဉ္စ ဓမ္မံ။
- ၂၅။ ဝါဒါ စ ဝါဒီ ပိဋကာနိ တေသံ၊
လင်္ကံ မလင်္ကံဝ ကရံ'ပယာတာ။
ပဋိဂ္ဂဟေသုံ ပျဘယာဒိဝါသီ။
နာညေ မဟာချာတဝိဟာရဝါသီ၊
- ၂၆။ ယထာ စ ဗုဒ္ဓါဘိဟိတာဝ ပါဠိ၊
တဒတ္ထသာရာ စ ဝသိဘိ ဉ္ဇတာ။
န “တေဓ ဝေါက္ကမ္မ ဝိသုဒ္ဓထေရ-
ဝါဒီ ဝိဝါဒီ”တိ ပဝတ္ထိ ကာစိ။
- ၂၇။ ဇီဝံ ရက္ခိ'သု သထေရဝါဒိ၊
တန္တိ' တဒတ္ထဉ္စ သနိဏ္ဏယံ တေ။
တသ္မာ န သက္ကာဝ တဒညဝါဒိ-
ဝါဒေဘိ ဟန္တံ ဝု'ပဂန္တုမဒ္ဓါ။
- ၂၈။ တံဝါဒသံဘေဒဘယဉ္စ မညယာ၊
“ဒုဒ္ဓါရဝေလာပိ ဘယေဟိ တန္တိနံ။
သမ္မောဟတာဒိဟိ ဘဝေ”တိ ပေါတ္တကံ၊
အာရောပျ သမ္မာ ပရိပါလယိ'သု တေ။

သင်္ဂဟဂါထာယော

၂၉။ တဒါ ဟိ တေသံ ပဋိဗာဟနေ ရဏ-
ဝိဒံဝ သိက္ခံ ဇိနသာသနဗ္ဗရော။
သ ဗုဒ္ဓဃောသော မုနိ ဗုဒ္ဓိပါဠဝေါ၊
ဂတော'သိ ဒီပံ ဝရတဗ္ဗပဏ္ဍိကံ။

၃၀။ လင်္ကံ ဥပေစ္စ သ မဟာဋ္ဌကထာဏ္ဏဝဿ၊
ပါရံ ပရံ ဝိတရဏေ ထိရနိဏ္ဏယောဝ။
သံသုဒ္ဓဝံသဇနိဝါသမဟာဝိဟာရ-
မာဂါ'မ္ပရံဝ ဥဒယိန္ဒြ'ပသောဘယန္တော။

၃၁။ တသ္မိံ စ ဒက္ခိဏဒိသာယ ဝသီ သ တတ္ထ၊
သောတံ ပဓာနဗရသညိတပါရိဝေဏံ။
ပါသာဒ'မုတ္တမ'မကာ သုဇနေဘိ သေဗျံ၊
သန္တော မဟာနိဂမသာမိ သုစိဏ္ဏုဓမ္မော။

၃၂။ သမ္မာ စ ယောဂမကရိ ဗုဓဗုဒ္ဓမိတ္တ-
ထေရာဒိ'မန္တ'မုပယာတ'မနုနတန္တေ။
သံသေဝိတော ဝိဝိဓဗြဟပဗုဒ္ဓိယာ သော၊
သုတ္တာဘိဓမ္မဝိနယဋ္ဌကထာသွ'နုနံ။

၃၃။ ဝေယျတ္တိယံ'သ သမယေ သမယန္တရေ စ၊
ပညာယ ဒိသ္မ ဝိဝဋံဝ နိဟိတမတ္ထံ။
ထေရာ သမဂ္ဂဇိနမဂ္ဂမတာ'မတာသီ၊
မညိ'သု နုဋ္ဌရတနံဝ သုဒုလ္လဘန္တိ။

၃၄။ ဝိညာယ ဓမ္မဝိနယတ္ထယထိစ္ဆဒါနေ၊
စိန္တာမဏိတိ သုနိရူပိတဗုဒ္ဓိရူပံ။
ယသေ'တ္ထ နိစ္ဆိတမနော ကဝိသံဃပါလ-
တ္ထေရုတ္တမော ဇနဟိတာယ နိယောဇယိ တံ။

၃၅။ “ကိဇ္ဇာပိ သန္တိ ဝိဝိဓာ ပဋိပတ္တိဂန္တော၊
ကေသန္တိ ကိဇ္ဇိ တု န ဗုဒ္ဓမတာနုသာရံ။
သံသုဒ္ဓထေရသမယေဟိ စ တေ ဝိရုဒ္ဓါ၊
တသ္မာ ကရောတု ဝိမလံ ပဋိပတ္တိဂန္တံ”။

- ၃၆။ မေတ္တာဒယမ္ပဒဝနံ ဇနဘူမိယံသ၊
သံဝဿတေ စ'ရိယမဂ္ဂဂမဂ္ဂ'မဂ္ဂံ။
သံသောဓနတ္ထ'မိတိ "ပတ္တိတထေရအာသံ၊
ပူရေဿ'မေတ"မိတိ ကာသိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ။
- ၃၇။ ဝိရာနုကမ္ပသတိယောဇိတဗုဒ္ဓိမာ သံ၊
ဩဂ္ဂယု, ဂယု စ' ဒိလဋ္ဌကထာ သတန္တိ။
သာရံ သခေဒ'မနပေက္ခိယ သာဓုကံ သ၊
ယံ'ကာသိ, ကံ နု'ဓ န ရောစယတေ ဗုဓိံ သော။
- ၃၈။ ဝုတ္တေ'တ္ထ ဘာဝပရမာဝ သဘာဝဓမ္မာ၊
ဝတ္ထု စ ဝိတိသုခဝေဒနိယာ'နိတာဝ။
ပုဏ္ဏောဝ သဗ္ဗပဋိပတ္တိနယေဟိ စေသော၊
ပုပ္ဖါဘိဖုလ္လပဝနံဝ ဝိရာဇတေ'ယံ။
- ၃၉။ ယံ ပဿိယာန ပရိကပ္ပိယ ရတန္တသာရ-
ဂန္တံ ဝိသုဒ္ဓိ'မဘိယာတု'မပေက္ခမာနာ။
တံ သာရ'မာဒိယိတု'မာသု ပယုတ္တယုတ္တာ၊
ဒိသ္မာ ဟိ နန္ဒရတနံ နနု ဝဇ္ဇယေ န။
- ၄၀။ ကန္တာ ပဒါဝလိ'ဟ တန္တိနယာနုသာရာ၊
သာရာတိသာရနယပန္တိ ပဿိဒ္ဓသိဒ္ဓါ။
အတ္တာ စ သန္တိနုဂမာယ တုလာယမာနော-
ယျောဂေန မေတ္တ ဟိ ဝိနာ ပဋိပတ္တိ ကာ'ညာ။
- ၄၁။ အာဘာတိ သတ္ထု စတုရာဂမမဇ္ဈဂေါ'ယံ-
အတ္ထေ ပကာသယိဟ ဘာဏုဝ နေကဒဗ္ဗေ။
မေဓာဝိဝိတိဇနနံ'သ ဝိဓာန'မေတံ-
တိတံ ဟိ ယာဝ ကဝိဂေါစရ'မဿ ဉာဏံ။
- ၄၂။ ဒိဋ္ဌာဝ တိက္ခမတိ'မဿ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ-
သမ္ပာဒနေန သမုပါတ္တသုဓိပဒေဘိ။
တေနဿ ဗုဒ္ဓဝစနတ္ထဝိဘာဝနာယ၊
ပဗျတ္တသတ္တိ ဝိဒိတာ ဝိဒိတာဂမေဟိ။

သင်္ဂဟဂါထာယော

- ၄၃။ ချာတံ ကဝိဘိ'ဓိဂတံ ယသ'မာဝဟေန၊
ထေရဿ သုဒ္ဓမတိဗုဒ္ဓသိရိဝုယဿ။
လောကတ္ထ'မာဝိကတပတ္ထန'မာဒိယာန၊
သမဗ္ဗ နိန္ဒဟဒယေန ဇနာန'မတ္ထေ။
- ၄၄။ သမ္ဗုဒ္ဓဘာဝဝိဒိတေနိ'မိနာ သမန္တ-
မါသာဒိကာဝုရိနယဋ္ဌကထာ ပဏီတာ။
သုရော'ဒိတေ ဝိယ တယာ ဝိနယတ္ထမူဠာ-
မူဠိ ဘဝန္တိ ဇိနနိတိပထာ'ဓိဂန္တာ။
- ၄၅။ လင်္ကာ အလင်္ကတိကတာဝ မဟာမဟိန္ဒ-
တ္ထေရေန ယာ စ ဝိနယဋ္ဌကထာ'ဘတာ, တံ။
ကန္တာယ သီဟဋ္ဌဂိရာယ ဂိရာယမာနာ၊
အစ္စန္ဒကန္တဗဟုလာ မုနယော ပုရာ'သုံ။
- ၄၆။ အညာ စ ပစ္စရိ-ကုရုန္တိသမညိတာဒိ၊
ဒီပံ ပဒီပကရဏီ ဝိနယမ္ပိ ယာ'သုံ။
သင်္ဂယု တာသ'မဒိလတ္ထနယေ စ ထေရ-
ဝါဒေ စ မုတ္တရတနာနိဝ မေကသုတ္ထေ။
- ၄၇။ တာဟေဝ သီဟဋ္ဌနိရုတ္တိယုတံ စ တန္တိံ၊
အာရောပိယာန ရုစိရံ အထ ဝိတ္ထတံ စ။
မဂ္ဂံ သမာသနဝသေန ယထာ သမတ္တ-
လောကေန ယာ ဂရုကတာ ကတမာနနာ'ကာ။
- ၄၈။ သုဒ္ဓန္ဓယာဂထဝိရာ စ ဝိသုဒ္ဓထေရ-
ဝါဒိ ဝိသုဒ္ဓဝိနယာဂမပုဇ္ဇဓမ္မာ။
သုဒ္ဓံ ကရိ'သု န ယထေ'န္တိ တဒညဝါဒါ၊
ဣစ္စာဒိ'မာဝိကရိယာ'သိ နိဂါနမေတ္ထ။
- ၄၉။ ယသ္မိံ မနုညပဒပန္တိ သုဘာ သုဗောဓာ၊
အတ္တာ စ ပီတိသမ'ဝိမှယတာဒိဘာဝိ။
စိတြာ ဝိစိတြမတိဇာ ကဝိစိတ္တဟံသာ၊
တသ္မာ ရသာယတိ တဒတ္ထနုသာရိနံ ယံ။

- ၅၀။ အစွန္တသာဂရနိဘာ ဝိဝိဓာ နယတ္တာ၊
သန္တေ'တ္ထ ယာ'သု ဝိနယဋ္ဌကထာ ပုရာဏာ။
တာသံ ယထာဘိမတပန္နိ သုတန္တိကတ္တံ၊
ကိပ္ပိ'ဿ ကိပ္ပိ ဗလဝိရ'ပဋိစ္စ ကာတုံ။
- ၅၁။ ဥဇျာဂ'မဿ ကရုဏာပဟိတံ ပဋိစ္စ၊
ပညာသဟာယသဟိတံ ဗလဝံ စ ဒဋ္ဌိ။
လဒ္ဓါဝ ယာ နိဗ္ဗိလလောကမနုညဘူတာ၊
မေဓာဝိနံ'နသဘဂါဝ ဝိရာဇတေ သာ။
- ၅၂။ ဝိညူဘိ ယာ “ဝိနယသာဂရပါရတိဇ္ဈေ”၊
သမ္ဘဝိတာ “သုတရဏာယတိ သီဃဝါဟာ”။
ဣစ္စာဘိမာနိတဂုဏာ'ဇ္ဇ ရရာဇ ယာဝ၊
ကိ' ယံ ထိရံ လဟု ဝိနဿတိ ဒုပ္ပသယံ။
- ၅၃။ “ယာ ဗျာဝိနိ'ဒိလနယဿ သုဗောဓိနိ စ၊
သောတူဘိ သေဝိတသဒါတနဓမ္မရင်္ဂံ။
ကတွာန လောကပဟိတေ သဂုဏေ ဒဓန္တိ၊
ဌာတူ”တိ နဋ္ဌ'မုပဂါ'ဋ္ဌကထာ ပုရာဏာ။
- ၅၄။ ဇနာဘိသတ္တာယ ဒယာယ စောဒိတော၊
ဝိဆေဇ္ဇ ခေဒံ ဝိနယမ္ပိ သာဓုနံ။
အထာဂမာန'ဋ္ဌကထာဝိဓာနနေ၊
ဓုရံ ဒဓာတုံ'ဘိမုခါ'သိ သော သုဓိ။
- ၅၅။ ပဒ္ဓိဝ ဖုလ္လာဘိနတံ သုဘာဏုဘံ၊
လဒ္ဓါန ဖုလ္လံ'တိသယာ'သိ စေတနာ။
ဒါဌာဒိနာဂေန ထိရဂ္ဂမိမတာ၊
ယာ ပတ္တိတာ'ရဗ္ဘ တဒတ္ထသိဇ္ဈနေ။
- ၅၆။ ဒီဃာဂမတ္ထေသု သဗုဒ္ဓိဝိက္ကမ-
မာဂမ္မ သာရာမိဂမာ သုမင်္ဂလ-
နာမာနုဂန္တာဝ ဝိလာသိနိတိ ယာ၊
သံဝဏ္ဏနာ လောကဟိတာယ သမ္ဘဝိ။

သင်္ဂဟဂါထာယော

၅၇။ ဂန္တိရမေဓာဝိသယာဂမိပိ၊
အာရတ္တ ဗုဒ္ဓိံ”သ သုနိဗ္ဗလိကတာ။
ဝိညာတဗုဒ္ဓါဘိမတာ ဗဟူ ဇနာ၊
အညတ္ထသာဓာ မဟတံ ဟိ ဗုဒ္ဓိယော။

၅၈။ သာ’နိတဝိဒ္ဓါက္ခိမနာ မနာယိတာ၊
ကန္တာဂမေ ဓမ္မသဘာယတေ သဒါ။
တေနေဝ မညေ’ဟ တိရောကတာ တယာ၊
ကိံ သိဃဂ’ညတြ ပထညဂါမိကာ။

၅၉။ ပတွာ မဟန္တာ’မ္မရ’မဗ္ဗဒေါ ယထာ၊
လောကတ္ထသာဒိပိ မဟာသယံ မတိ။
တသ္မာ’ဿ သိဒ္ဓါ’ဋ္ဌကထာပရမ္ပရာ၊
ဗုဒ္ဓိပုဒါနာယ’ ဟုဝံ နဝါ နဝါ။

၆၀။ ဗုဒ္ဓါဒိမိတ္တံ ထိရသေဋ္ဌ’မုဒ္ဓိသံ၊
သံဝဏ္ဏနာ စာသိ ပပဉ္စသုဒ္ဓါနိ။
“သဗ္ဗတ္ထသာရေ ဇိနမဇ္ဈိမာဂမေ၊
လဒ္ဓါန ဝီတိံ သုဇနာ သမေန္တု”တိ။

၆၁။ ဥပ္ပဇ္ဇိ “သာရတ္ထပကာသိနိ”တိ ယာ၊
သာ ဇောတိပါလဿ ယထာဘိလာသိတံ။
လောကံ ယထာနာမိကသာရဒီပနာ၊
ဘာတာ’သိ သမ္မာပဂ္ဂိပန္နပန္နဒါ။

၆၂။ သမ္ဗုဒ္ဓိ ကာတုံ’သ မနောရထော ယယာ၊
အင်္ဂုတ္တရန္တာဂမမတ္ထဝဏ္ဏနာ။
တန္ခာမဓေယျံ သုဇနံ စ ဇိဝကံ၊
သော ဇောတိပါလံ စ ပသတ္ထမိတိမံ။

၆၃။ ဥဒ္ဓိဿ ယံ’ကာသိ ပဝိဏတံ ကရံ၊
ဗုဒ္ဓါဒိသံသေဗျသုမဂ္ဂဒဿနေ။
သဒ္ဓမ္မပုပ္ဖါန’ ဝနာယိတာ’သိ သာ၊
ဝိဒ္ဓါလိသံဃဿ သဒါဝဂါဟဏာ။

- ၆၄။ ယေန'တ္တလဒ္ဓိံ ပဇဟန္တု သာဓဝေါ၊
ဒုဗ္ဗောဓဓမ္မေ စ သဘာဝဒီပနေ။
ဗုဇ္ဈန္တု ဣစ္စာသိ'ဘိဓမ္မသာဂရော၊
တတ္ထာ'ဝတာရံ သုကရေန သာမိနီ။
- ၆၅။ မေဓာဝိလာသာ'ဿ'ဟုဝု'ဋ္ဌသာလိနီ၊
ကန္တာ စ သမ္ဗောဟဝိနောဒနီတိ ယာ။
တာ ဗုဒ္ဓဗောဓောတိ သတုလျနာမိက-
မာဂမ္မ ဇာတာ သုဇနတ္ထသာမိနီ။
- ၆၆။ အညာ စ ပဉ္စဋ္ဌကထာ'ဘိဓမ္မဇေ၊
ဘာဝေ နိဓာယေ'တ္ထ ယထာ'ဿု သုတ္တရာ။
ဂန္ထိရမတ္ထေသု ပဝိဒ္ဓုဗုဒ္ဓိတံ၊
သမ္မာဒနီ သတ္ထု'တုလတ္ထဒီပနီ။
- ၆၇။ သောဏာဂှထေရဿ ပဋိစ္စ ယာစနံ၊
တာ ယာယ ကင်္ခါ ဝိတရန္တိ ဘိက္ခဝေါ။
ယာ ပါတိမောက္ခမ္ပိ၊ တဒန္တယာဂှယံ၊
သံဝဏ္ဏနံ'ကာသိ သ ဝိမတံ ဝရော။
- ၆၈။ သမတ္ထလောကဋ္ဌဝိဘာဝိရဉ္စနာ၊
ကတေ'မိနာ ဓမ္မပဒဿ ဝဏ္ဏနာ။
ထိရံ သမုဒ္ဓိဿ ကုမာရကဿပံ၊
သတံ မနံ ဝိတိပဇုလ္လိတံ ယယာ။
- ၆၉။ အညာ'ဿ ယာ သုတ္တနိပါတ-ခုဒ္ဒက-
ပါဠိတ္ထဒါတာ ပရမတ္ထဇောတိကာ။
သံဝဏ္ဏနာ ဇာတကတန္တိ မဏ္ဍနာ၊
တာ ဟောန္တိ လောကဿ ဟိတပ္ပဒီပိနီ။
- ၇၀။ နိဿေသလောကမ္ပိ ပစာရဏိစ္ဆာ၊
လင်္ကာဂတာန'ဋ္ဌကထာန'မဒ္ဓါ။
ယာ ထေရဝါဒီန'မပူရိ ဗုဒ္ဓ-
ဗောဓဂ္ဂထေရဿ ပဘာဝလဒ္ဓါ။

၇၁။ ဘဒ္ဒိံသ နာမံ စ၊ ဂုဏာ မနုညာ၊
သမဂ္ဂဂါမီ'နုကရောန္တိ တေသံ။
သသင်္ဂသုရာ ဟိ သဒါတနာ ယေ၊
လောကံ ပမောဒံ စ ကရံ စရန္တိ။

၇၂။ သုဗုဒ္ဓဇောသဿ ဝိဘာဝိသတ္ထိ-
ပဗျတ္တိ'မာရဗ္ဗ ထိရာသဘဿ။
သမဂ္ဂလောကော ဟိ သုထေရဝါဒေါ၊
မာနံ ပဝဇေသိ အနညဇောတံ။

၇၃။ ဗုဒ္ဓေါတိ နာမံ ဘုဝနမိ ယာဝ၊
သုဗုဒ္ဓဇောသဿ သိယာ န ကိဗ္ဗိ။
လဒ္ဓါ ဟိ သာဓုဘိ မဟောပကာရာ၊
မဟဋ္ဌဝိတ္တာနိဝ တံသကာသာ။

၇၄။ ဒီယေထ ဝဏ္ဏော န သမုဒ္ဓဇောပိ၊
နန္ဒ'ဿ နေကာ ဟိ ဂုဏာ အနန္တာ။
ကော နု'ဒ္ဓရေယျာ' ဒီလသာဂရောဒေါ၊
တထာပိ မညန္တ သုမိ သဒါ တေတိ။

ဆဋ္ဌသင်္ဂါတိဘာရနိတ္တာရကသံဃသမိတိယာ ပကာသိတာယံ
ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂနိဒါနကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၅၀၃-ဗုဒ္ဓဝဿ

၁၉၆၀-ခရိတ္တဝဿ

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂနိဒါနကထာယံ

လက္ခိတဗ္ဗနာမာဒိနိ အနုက္ကမဏိကာ

ပဒါနုက္ကမော	ဝိဋ္ဌင်္ကော	ပဒါနုက္ကမော	ဝိဋ္ဌင်္ကော
[အ]		[အ]	
အက္ခရာသာရိယ	၂၄	အမ္မသာမဏေရသီလာကာလ	၂၉
အဂ္ဂညသုတ္တ	၉	အရိယဝံသကထာ	၃၉
အင်္ဂုလိမာလပိဋက	၂၃၊၂၄	အသောကရဉ္ဇောကာလ	၁၈၊၂၃
အညမညာတိဒေသ	၄၈၊၅၄	အသောကာရာမ	၁၉
အညမဟာသံဃိက	၂၃၊၂၄	အဿဗောသ	၁၆၊၃၀၊၆၀
အဋ္ဌသာလိနီ	၂၊၅၁	[အာ]	
အတိဝိစာရဏ	၅၃	အာဂမဋ္ဌကထာကရဏံ	၄၈
အတ္ထဒဿိတ္ထေရ	၅၈	အာဂမဋ္ဌကထာဝယဝဘာဝ	၃၉
အဋ္ဌါနုက္ကမကထာ	၂၉	အာစရိယအနုရုဒ္ဓ	၁၅၊၃၂
အဓမ္မဝါဒုပ္ပတ္တိ	၂၃	အာစရိယဓမ္မပါလ	၁၅၊၃၂
အနုရာဓပုရ	၁၊၇	အာစရိယဗုဒ္ဓဗောဿဿ	
အနုရာဓရာဇဓာနီ	၂၂	ဥပ္ပတ္တိ	၁၊၃၄
အနုရုဒ္ဓ	၁၅	အာစရိယဗုဒ္ဓဗောဿဿ	
အနုရုဒ္ဓ(အာစရိယ)	၁၅၊၃၂	ဇာတိဂါမ	၃၃
အန္ဓက(ဂဏ)	၂၃၊၂၄	အာစရိယဗုဒ္ဓဒတ္တ	၃၂
အန္ဓကဋ္ဌကထာ	၃၃၊၃၄၊၃၅	အာယာစနကာရဏံ	၃၇
အန္ဓကရဋ္ဌ	၃၃	အာလောကလေဏ	၂၂
အန္ဓကရဋ္ဌိက	၃၃	အာဋ္ဌဝကဂဋ္ဌိတ	၂၃၊၂၄
အပရသေလိယ	၂၃	[အု]	
အဗုဒ္ဓဝစန	၂၄	အုန္ဒောစိနရဋ္ဌ	၃၁
အဘယဂိရိနိကာယုပ္ပတ္တိ	၂၀	[ဝ]	
အဘယဂိရိဝါသီ	၂၁၊၂၂၊၂၅၊ ၂၉၊၃၄	ဥပတိဿတ္ထေရ	၄၀
အဘယဂိရိပိဟာရ	၂၁၊၂၆၊၂၈၊၃၀	ဥရဂနဂရ	၃၂
အဘိတ္ထုတိဝစန	၄၅၊၄၈	ဥဿိလိယာတိဿ	၂၅
အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာကရဏံ	၅၁		

၇၆

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂနိဒါနကထာယံ

ပဒါနုတ္တမော	ပိဋကော်
[ဧ]	
ကေစ္စေ အာရုနိကဝါဒ	၃၄၊ ၅၂
ကေစ္စေ ဝိစက္ခဏာ	၆၀
ကေဗျောဟာရိက	၁၇
[ဩ]	
ဩဝါဒါနုသာသနိဒါန	၁၂
[က]	
ကင်္ခါဝိတရဏီအဋ္ဌကထာကရဏံ	၅၅
ကဉ္စိပုရ	၃၂၊ ၃၄၊ ၄၉
ကဉ္စိဝရရဋ္ဌ	၃၂
ကဉ္စိဝရမ်	၃၂
ကထာဝတ္ထု	၂၀
ကပ္ပဂန္ထ	၂၄
ကပိလ(အမစ္စ)	၂၅
ကဗ္ဗသတ္ထ	၁၅
ကဗ္ဗသတ္ထဝိစာရဏာ	၁၅
ကရဏပုကာရ	၃၉
ကလမ္မနဒီ	၇
ကလိင်္ဂရဋ္ဌ	၃၄
ကဿပိယ	၁၇
ကာဝီရပဋန	၂၆
ကာဝေရိနဂရ	၃၂
ကုမာရကဿပတ္ထေရ	၅၆
ကုရုန္ဒီ(အဋ္ဌကထာ)	၆၊ ၃၅
ကုသိနာရ	၇
ကုဟကတိဿတ္ထေရ	၂၉
ကောတနေမလီ	၃၃
ကောသမ္ဘိ	၂၃

ပဒါနုတ္တမော	ပိဋကော်
[ခ]	
ခေဋ	၃၃
ခေဋာ	၃၃
[ဝ]	
ဝရဟာ (ပရေသံ)	၆၁
ဝုဏဘဒြိ	၄၁
ဝုန္တာဇနပဒ	၃၀၊ ၃၃
ဝုန္ဒလပလ္လိ	၃၃
ဝုန္ဒလု	၃၃
ဝုဠမဂ္ဂ	၂၄
ဝုဠမဟောသဓ	၂၄
ဝုဠဝိနယ	၂၄
ဝုဠဝေဿန္တရ	၂၃၊ ၂၄
ဝေါကုလိက	၁၇
ဝေါဋ္ဌာဘယ	၂၃၊ ၂၅၊ ၂၆
[ဝ-ဆ]	
ဝိနရဋ္ဌ	၂၉၊ ၄၁
စူဠပစ္စရိ (အဋ္ဌကထာ)	၃၅၊ ၃၆
စူဠဗုဒ္ဓဿောသ	၅၄
စူဠဝံသ	၁
စေတီယဝါဒီ	၁၇၊ ၃၀
ဆန္ဒာဂါရိက	၁၇
[ဇ]	
ဇမ္ဗုဒီပ	၅
ဇာတကဋ္ဌကထာကရဏံ	၅၀
ဇာတိဒေသဝိစာရဏာ	၅
ဇီဝက (ဥပါသက)	၄၉၊ ၅၀
ဇေဋ္ဌတိဿ	၂၆

လက္ခိတဗ္ဗနာမာဒိနံ အနုက္ကမဏိကာ

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋကော်
[ဇ-၉]	
ဇေတဝနဝါသိနိကာယုပ္ပတ္တိ	၂၉
ဇေတဝနဝါသီ	၂၉
ဇေတဝနဝိဟာရ	၂၆၊ ၂၉
ဇောတိပါလတ္ထေရ	၃၂၊ ၄၉
ဇောတိဝနုယျာန	၂၉
ဉာဏောဒယ	၂

[ဈ]	
တက္ကိနောသာသနံ	၆၁
တန္တဂန္ထိ	၂၄
တန္တိဿယော	၃၈
တလိင်းဇုတိ	၃၁
တိပေဋက	၄၂
တေလင်္ဂ	၃၁
တေလင်္ဂဇောတိက	၃၁

[ထ]	
ထူပါရာမ	၇
ထေရဝါဒ	၁၇
ထေရဝါဒဂဏ	၁၇
ထေရဝါဒပိဋက	၃၀
ထေရဝါဒီ	၂၀၊ ၆၁

[ဒ]	
ဒက္ခိဏဇုနိယရဋ္ဌိက	၃၃
ဒက္ခိဏဇုနိယရဋ္ဌိကဘာဝယုတ္တိ	၃၁
ဒမိဋ္ဌရာဇ	၂၁
ဒါဋ္ဌာဓာတု	၃၄
ဒါဋ္ဌာနာဂတ္ထေရ	၄၈၊ ၄၉
ဒီဃကာရာယန (အမစ္စ)	၂၂
ဒီပဝံသ	၁၈၊ ၃၅
ဒေဝါနိပိယတိဿရာဇ	၂၀

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋကော်
[ဇ]	
ဓမ္မဂုတ္တိက	၁၇
ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာကရဏံ	၅၅
ဓမ္မပါလ	၁၅
ဓမ္မပါလ (အာစရိယ)	၁၅၊ ၃၂
ဓမ္မရုစိနိကာယ	၂၁၊ ၂၅
ဓမ္မရုစိနိကာယိက	၂၂၊ ၂၅
ဓမ္မရုစိနိကာယုပ္ပတ္တိ	၂၁
ဓမ္မသေနာပတိဿာရိပုတ္တဝတ္ထု	၆၂
ဓမ္မာနန္ဒ	၅၊ ၁၅၊ ၃၁
ဓမ္မာနန္ဒကောသမ္ဘိ	၅၊ ၃၁
ဓမ္မောတ္တရိယ	၁၇
ဓူမရက္ခပဗ္ဗတဝိဟာရ	၅၆၊ ၅၇

[န]	
နတ္ထိ မဟာပစ္စရိအာဒိကာ	
သုတ္တာဘိဓမ္မေသု	၅၁
န သတ္ထု သာသနံ	၆၁
နာဂဇ္ဇါန (ဘိက္ခု)	၁၆၊ ၄၀၊ ၆၀
နာဂါရိဇုနကောဏ္ဍ	၃၀၊ ၃၃
နာလန္ဒာ	၂၃
နိကာယသင်္ဂဟ	၂၄
နိဿယ (ပကာသနံ)	၃၈
နိဿယဋ္ဌကထာဝိဘာဝနာ	၄၄
နေမလီ	၃၃

[ပ]	
ပဉ္စပကရဏဋ္ဌကထာကရဏံ	၅၁
ပညတ္တိဓုတင်္ဂ	၄၁
ပတဉ္စလိ	၁၂

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂနိဒါနကထာယံ

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋကော်
[ဝ]	
ပတဉ္ဇလိဝါဒ	၁၂၊ ၁၃
ပတဉ္ဇလိဝါဒဝိစာရဏာ	၁၂
ပပဉ္ဇသုဒ္ဓါနီ	၈၊ ၉၊ ၂၊ ၄၊ ၉
ပဋိသန္တိဒါမဂ္ဂဂဏ္ဍိပဒ	၄၄
ပရမတ္ထဇောတိကာဋ္ဌကထာ- ကရဏံ	၅၇
ပရမတ္ထမဇ္ဈိသာဒီကာ	၄၀
ပရိတ္တဋ္ဌကထာ	၃
ပသံသာ (ထေရဝါဒီနံ)	၆၁
ပါဠိလိပုတ္တ	၂၃
ပုဗ္ဗသေလိယ	၂၃
ပုရိသသုတ္တ	၉
ပေဋက	၄၂
ပေါတ္တကာရောပန	၂၂
ပေါရာဏဝစနဒဿနံ	၄၅
[ဝ]	
ဖာဟိယမဒ္ဓါနုက္ကမကထာ	၂၉
ဖာဟိယံ (စိနဘိက္ခု)	၂၉၊ ၃၀၊ ၃၄
[ဝ]	
ဗန္ဓုပါဒါပစ္စာ	၉
ဗဟလမဿုတိဿတ္ထေရ	၂၁
ဗာဟုလိက (ဂဏ)	၁၇
ဗာဟုသစ္စဂုဏမက္ခနံ	၁၅
ဗုဒ္ဓဂယာ	၅
ဗုဒ္ဓဗောဿကထာ (မဟာဝံသ)	၂
ဗုဒ္ဓဗောဿပုပ္ဖတ္ထိ	၄၊ ၉၊ ၁၊ ၄၇
ဗုဒ္ဓဒတ္တ (အာစရိယ)	၃၂
ဗုဒ္ဓဒေဝတ္ထေရ	၅၈
ဗုဒ္ဓမိတ္တတ္ထေရ	၃၂၊ ၃၅၊ ၄၉၊ ၅၈

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋကော်
[ဝ]	
ဗုဒ္ဓသိရိတ္ထေရ	၄၆၊ ၄၇
ဗောဓိမဏ္ဍသမိပ	၂၊ ၅၊ ၉၊ ၁၊ ၃၊ ၂၊ ၃
ဗြာဟ္မဏကုလဝိစာရဏာ	၉
ဗြာဟ္မဏတိဿ	၂၀
[ဆ]	
ဘဒ္ဒယာနိက	၁၇
ဘာတိယရာဇကာလ	၂၂
ဘာရတ	၁၅
ဘာရဒ္ဒါဇ	၁၀
တြုနဟာ	၁၁
[ဝ]	
မနောရထပူရဏီ	၃၂၊ ၄၉
မယူရဒူတပဋ္ဌန	၃၂၊ ၃၄၊ ၄၉
မယူရရူပပဋ္ဌန	၃၂
မယူရသုတ္တပဋ္ဌန	၃၂
မရမ္မရဋ္ဌ	၃၁၊ ၃၂
မရမ္မရဋ္ဌိက	၃၃
မရမ္မရဋ္ဌိကဘာဝကထာ	၃၁
မလယဇနပဒ	၂၂၊ ၂၇
မဟာကဗ္ဗသတ္တ	၁၅
မဟာဂင်္ဂါ	၈
မဟာဋ္ဌကထာ	၆၊ ၃၅
မဟာတိပိဋကတ္ထေရ	၂၁
မဟာတိဿတ္ထေရ	၂၁၊ ၆၂
မဟာနာမ (ရာဇာ)	၆၊ ၃၄၊ ၄၆၊ ၅၆
မဟာနိဒ္ဒေသ	၂၁
မဟာပစ္စရိ (အဋ္ဌကထာ)	၆၊ ၃၅
မဟာပဒေသသုတ္တ	၆၂

လက္ခိတဗ္ဗနာမာဒိနံ အနုက္ကမဏိကာ

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋကော်
[ဗ]	
မဟာဗုဒ္ဓဆောသတ္ထေရ	၅၄
မဟာဗောဓိ	၄၁၅
မဟာဘာရတ	၁၅
မဟာမဟိန္ဒတ္ထေရ	၇၁၂၀၁၂၄
မဟာမေဃဝနုယျာန	၂၀
မဟာယာနနိကာယ	၃၀
မဟာယာနပိဋက	၂၉၁၃၀
မဟာယာနိကနယဝိစာရဏာ	၁၆
မဟာယာနိကပိဋက	၂၅
မဟာရက္ခိတတ္ထေရ	၂၁
မဟာဝိဟာရ	၁၁၃၁၂၀၁၂၀၁၂၉၁ ၃၀၁၃၅၁၃၇
မဟာဝိဟာရနာသနံ	၂၀
မဟာဝေလိဂင်္ဂါ	၈
မဟာဝံသ	၁၁၃၁၁၄၅၁၄၇၁၅၄
မဟာဝံသဗုဒ္ဓဆောသကထာ	၂
မဟာသင်္ခိက	၁၇၁၂၃၁၃၀
မဟာသေနရာဇာ	၆၁၂၆၁၃၇
မဟိန္ဒ	၃
မဟိသာသက	၁၇
မဟိသာသကဂန္ထ	၄၄
မဟိသာသကနိကာယိက	၄၄၁၅၈
မဟိသာသကပိဋက	၂၉
မာဂဏ္ဍိယ	၁၀၁၁၁
မာဂဏ္ဍိယဗြာဟ္မဏ	၁၂
မာတုလနဂရ	၂၂
မိဒ္ဓရူပ	၄၂
မိလာပေါရ်	၃၂
မူလဋ္ဌကထာ	၅၀
မေဃဝဏ္ဏဘာယ (အမစ္စ)	၂၈

ပဒါနုက္ကမော	ပိဋကော်
[ဗ]	
မေတ္တေယျ	၅
မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရ	၁၉၁၂၀
မောရဏ္ဏခေဋက	၃၃
မောရဏ္ဏဂါမ	၃၃
[ခ]	
ရဋ္ဌပါလဂဇိတ	၂၃၁၂၄
ရတနက္ခဋ	၂၄
ရာဇဂဟ	၂၃
ရာဇဂိရိက (နိကာယ)	၂၃
ရာဇမာတုဝိဟာရ	၇
ရာမာယန	၁၅
ရေဝတ (ထေရ)	၂၁၃၁၃၄
ရောဟဏဇနပဒ	၂၇
[ဃ]	
လင်္ကာဒီပ	၂၀၁၂၄
[ဝ]	
ဝဇီရဗုဒ္ဓိဒီကာ	၃၅
ဝဇီပုတ္တက (ဂဏ)	၁၇၁၂၁၂၅
ဝဋ္ဌဂါမဏိရာဇာ	၂၀၁၂၁၃၇
ဝဏ္ဏပိဋက	၂၃၁၂၄
ဝသဘရာဇကောလ	၆၁၃၇၁၄၆
ဝသုဗန္ဓု	၆၀
ဝါဇီရိယ (နိကာယ)	၂၄
ဝါသေဋ္ဌ	၉
ဝိနယဋ္ဌကထာကရဏံ	၄၆
ဝိမတိဝိနောဒနိဒီကာ	၃၅
ဝိမုတ္တိမဂ္ဂပကရဏ	၄၀၁၄၄

